

ਆਸਾਨ ਉੱਯ

ਉੱਯ ਉਮਰਉ ਐਰ ਤਿਧਾਰਤੇ ਮਈਨਾ ਮੁਨਧਰਉ

ਨਾਵੀਕ

ਉਲਰਤ ਮਵਲਾਨਾ ਫਿਕਰੁਰਹਮਾਨ ਪਾਲਨਪੂਰੀ (ਭਾਡੋਲੀ)

وَأَتُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ (سورة البقرة)

तर्जुमा : “और पूरा करो हज और उमरह
अल्लाह के लिये.”

आसान हज

हज उमरह और
जियारते मदीना मुनव्वरह

हज के आ'माल व अरकान को दृढ़ अदृढ़ (step by step)
अयान किया गया है के छाछ ओ हर ओक अमल के आद दूसरा
अमल क्या करना है. ईससे कितान न सिर्फ आसान होगी
बल्के गार्हड आ काम करेगी. ईन्सा अल्लाह

तखीर

उजरत भवसाना छिह्रुरहमान पालनपूरी (काकोसी)

નામે કિતાબ : આસાન હજ

તાલીફ : હઝરત મવલાના હિફ્તુર્રહમાન
પાલનપૂરી (કાકોસી)

કંપોઝિંગ : ઈદારા ફૈઝે અબ્દાર, મુશ્તાક નગર,
વલસાડ ૦૨૬૩૨-૨૪૧૧૮૭/
૯૪૨૬૨૫૭૮૭૮

સફષાત : ૧૬૯

ઈસ્તેમાસ

કારિગ્રીન સે ગુઝારિશ હે કે કિતાબ મેં કિસી તરહ
કી કોઈ ગલતી દેખે, યા કોઈ મશ્વરા દેના ચાહે તો
ઝરૂર આગ્રહ ફરમાએ તાકે આઈન્દા એડિશન મેં
ઉસકા લિહાઝ કિયા જાએ.

ફકત હિફ્તુર્રહમાન પાલનપૂરી (કાકોસી)
૦૯૩૨૩૮૭૨૧૬૧

ગુજરાતિશ

જો સાહબ આસાન હજ ઉદ્ધ, હિન્દી યા
ગુજરાતી ઝબાનમે છપવાના ચાહતે હોં તો
કિતાબમે બગૈર ઘટાએ બઢાએ છાપનેકી
મોઅલ્લિક કી તરફસે ઈજાઝત હે.

હિકમુર્રહમાન કાકોસી

મો. ૦૯૩૨૩૮૭૨૧૬૧

મિલને કે પતે

સ્ટાકિસ્ટ

મકતબા મિલ્લત દેવબંદ ઝિલા સહારનપૂર યૂપી

ફોન : ૯૩૩૬૨૨૫૨૬૮

ફિરદૌસ કિતાબઘર બમ્બઈ

ફોન : ૯૮૯૨૧૮૪૨૫૮

ફેડરિસ્ટ

અનાવીન	સ.નં.
દુઆઈલ્યા કલિમાન	૧
અર્મે હાલ	૨
નગમ : તસવુરે કબીલા	૩
નઅત : સરકારે મદીના	૪
(હજ કી અસલ તૈયારી ક્યા હૈ ?)	૬
હજકે મહરૂર ક્યા હૈ ?	૮
અલલાહ કા અઝીમ ઇન્આમ	૯
હજ વ ઉમરહ કે ફઝાઈલ	૧૨
હજ ન કરને પર વઝીફ	૧૪
સફરે હજ સે પેહલે ઝરૂરી કામ	૧૫
પર સે રવાનગી	૧૮
એલરામ કા તરીકા ઓર તરતીબ	૧૯
હજ કી તીન સૂરતે	૨૧
હજ કી તીનો કિસ્મો મેં ફક	૨૨
નિધ્યત કેસે કરે ?	૨૩

ओहराम की पाबंदियां क्या हैं ?	२५
औरत का ओहराम	२७
भक्ता की तरफ़ रवानगी और जिद्द	२८
जिद्द से भक्ता ओअज़्जमा	३०
भक्ता मोअज़्जमा में दामला	३१
अयतुल्लाह पर छाजरी	३३
(उमरह और उसका तरीका)	३५
तवाक़ का तरीका	३६
तवाक़ के बाद दो रक़ात	४०
उमरह का तीसरा काम	४३
उमरह का चौथा काम	४५
उमरह के बाद से अय्यामे हज तक	४८
भक्ता में नमाज़ कैसी पहुँचे ? कसर या पूरी	५१
(हज के पांच दिन)	५३
हज का पहला दिन ८/ जिल् हिज्ज	५५
हज का दूसरा दिन ९/ जिल् हिज्ज	५७
मुअदबिका की तरफ़ रवानगी	६२

હજા કા ત્રીસરા દિન ૧૦/ જિલ સિજજ	૬૪
દસ તારીખ કા પેહલા કામ	૬૬
દસ જિલ સિજજ કા દૂસરા કામ	૬૮
દસ જિલ સિજજ કા ત્રીસરા કામ	૬૯
દસ જિલ સિજજ કા ચોથા કામ	૭૦
નવાઠે જિયારત કે બાદ સર્મી	૭૧
હજા કા ચોથા દિન ૧૧/ જિલ સિજજ	૭૪
હજા કા પાંચવાં દિન ૧૨/ જિલ સિજજ	૭૫
નવાઠે વિદાઅ	૭૭
નકશ-એ-હજા વ ઈમરત	૭૯
(જિયારત ને મદીના મુનબરત)	૮૨
દિયારે હબીબ કા તફર	૮૩
મદીના તસ્વિયત મેં દાખલા	૮૪
મસ્જિદે નબવી મેં ઘાઝરી	૮૫
મસ્જિદે નબવી કે મુતુન ઓર રિયાઝુલ જન્નાહ	૮૭
રોઝ-એ-અકદસ પર દુરુદ વ સલામ	૮૯
દૂસરો કી તરફ સે રોઝ-એ-અકદસ પર સલામ	૯૧

હાજરત અબુબક સિદીક રહિ. પર સલામ	૯૧
હાજરત ઉમરે ફરુક રહિ. પર સલામ	૯૨
ઝિયારતે જન્નતુલ બક્રીઅ	૯૩
મસ્જિદે નબવી મેં નમાઝ કા સવાબ	૯૬
મસ્જિદે નબવી મેં ચાલીસ નમાઝે	૯૬
મદીના તખિબાહ સે વાપસી	૯૭
તજરુકે બદલ કે ફઝાઈલ વ મસાઈલ	૯૮
ઇબાદત કી તીન કિસ્મે સે	૯૯
મકામાતે કબ્રીયાતે દુઆ	૧૦૨
મક્કા કે તારીખી વ મુતબરક મકામાત	૧૦૪
મદીના કે તારીખી ઓર મુતબરક મકામાત	૧૧૦
તવાક કે સ્થાન કરો હી સોર ઘોઝા ખાલ હી દુઆએ	૧૧૭
ઘર સે નિકલને કી દુઆ	૧૧૭
સવારી પર સવાર હોને કી દુઆ	૧૧૮
ઘીરાને સફર પકતે રહને કી દુઆ	૧૧૯
ધુફર હરમ મેં દાખિલ હોને કી દુઆ	૧૨૦
તવાક શુરુ કરને કી દુઆ	૧૨૦

तवाक के सात कैरों की दुआओं	१२१
तवाक के पहिले यक्कर की दुआ	१२२
रुकने यमान्नी और उजरे अस्वह के हरम्यान पढ़ने की दुआ	१२३
तवाक के दूसरे यक्कर की दुआ	१२४
तवाक के तीसरे यक्कर की दुआ	१२६
तवाक के चौथे यक्कर की दुआ	१२७
तवाक के पांचवें यक्कर की दुआ	१२८
तवाक के छठे यक्कर की दुआ	१३१
तवाक के सातवें यक्कर की दुआ	१३३
तवाक की दो रकत के बाद मजामे उम्मासीम पर पढ़ने की दुआ	१३४
मुलतजिम पर पढ़ने की दुआ	१३६
मीजामे रहमत के नीचे पढ़ने की दुआ	१३७
जमजम पीने की दुआ	१३८
सफा पर पढ़ने की दुआ	१३८
सफा और भरवह पर पड़े छोकर पढ़ने की दुआ	१३८
मीलेन अभजरेन के हरम्यान पढ़ने की दुआ	१४०
मीलेन अभजरेन के बाद भरवह की तरफ पढ़ने की दुआ	१४०

અરફત કી તરફ જતે હુએ પઢને કી દુઆ	૧૪૧
જબલે રહમત પર નજર પડતે વક્ત પઢને કી દુઆ	૧૪૨
પેદાને અરફત મેં સબસે અફઝલ દુઆ	૧૪૩
મુઝદલિફા કી રાત મેં પઢને કી દુઆ	૧૪૫
મુઝદલિફા સે મિના પહોંચકર પઢને કી દુઆ	૧૪૬
જમરાત કી રમી કે બાદ કી દુઆ	૧૪૭
હલક કી દુઆ	૧૪૭
મક્કા મોઅઝ્જમા સે વાપસી કી દુઆ	૧૪૮
મદીના મુનવ્વરહ કે કરીબ પહોંચકર પઢને કી દુઆ	૧૪૯
મદીના મુનવ્વરહ મેં દાખલે કે વક્ત પઢને કી દુઆ	૧૫૦
રોઝ-એ-અકદસ પર સલાત વ સલામ	૧૫૧
રસુલુલ્લાહ સબ. કે વસીલે સે સલામત કી દુઆ	૧૫૪
દૂસરો કી તરફ સે સલામ	૧૫૫
હઝરત અબુબક સિદીક રદિ. પર સલામ	૧૫૬
હઝરત ઉમર ફારૂક રદિ. પર સલામ	૧૫૬
જન્નતુલ બકીઅવાલો પર અલ્લાહે સલામ	૧૫૭
મદીના મુનવ્વરહ સે વાપસી કી દુઆ	૧૫૮
મોઅલ્લિફ કી દીનર મુકીદ કિતાબે	૧૬૧

દુઆઈયા કલિમાત

શયખે તરીકત હઝરત મવલાના કમરુઝઝમા
સાહબ ઈલાહાબાદી (દા.બ)

અઝ હ ક મવલાના શિક્ષુરતમાન તાલબ કાલમી પાલનપૂરી
કાકાલો શ્રી તલ્લીક આસાન સજ પર સરસરી નિગમ ાલી
જિસલ બખૂબી અદરજા હુવા ક આરા અલ્લાહ મુસન્નફ ને
નિલાયન વાઝલ આને આતાન તરીક સ હજ ક કઝખલ વ
મસાહલ શો તલરીર કરમાયા હ જિસલ કન્દા અલ્લાહ જુમ્મા
નુજ્જાજ કિરામ ક હજ વ ઈમરત ક સિલ્સલ મ બહતરીન
રખમરી વ રખનુમાદ મયમ્તર માતી

ઈસ શિય નુજ્જાજ કિરામ સ નુઝારિશ હ ક ઈસકા અપન
પાલ રખ અદર મુલાલિયા કર કન્દા અલ્લાહ ઈસલ મકબુલ વ
મબરુક હજ શ્રી દોહન તસાબ સરની અંદ અલ્લાહ તઆલા શ્રી
રજા વ મુશાનુદી ક શકે ગયા

ઈસકી કાદિયાલ વ કબૂલિયાલ ક લિય દિલ સ દુઆ કરતા મુ
આર મવલાના શિક્ષુરતમાન આલબ ક લિય ઓ દુઆ કરતા તુ ક
અલ્લાહ તઆલા ઈતકી મત્લી ક કબૂલ કમાઅ આમીન આને
મત્લીદ કુતુબ ગાંકિઆ શ્રી તલ્લીક મહમત કરમાઅ આમીન

વત્સલમ

મુહમ્મદ કમરુઝઝમા ઈલાહાબાદી

૧૬ સફરેસ મુસ્કફર ૧૬૨૩ હિજરી

અર્જુન હાલ

સજ ક આજુએ પર ઉંચાએ ન છૂટી બડી બસાવ સી કિતાબ
કિબી હે સારી સી કિતાબ અપની જનસ પર આર અપન મ જુલ
ક કિતાબ સ નિસાવત મુકીદ આર ક્રીમનો વ

ઝર નકર કિતાબ અસાન સજ દેસી સિલ્સિલ કી અક
કડી ને કિસમ ખાસ તાર પર અવામ કી ઝાનિયત કા સુમન
રખત હુલ નિસાવત સી આસાન વાન મ સજ વ ઉમરસ
આર નિધારન મદીના કા અવાન કિયા પા ત આર અદ જ
અસા કીખિયાર કિયા ગયા ત ક દિ-રા અઝલાત પઠનવાલ એ
મુલતુલ કા અબીર નરી રવા ને કા નવત સજ ન દે કરે રાં ત
બલક અક અમકા રકીક ઉનકી પુરી પુરી રાનરી કરે રાં ત આર
ઉન તજ ક અરહાન બદા કરન મ જુલે અ રાં ત દેસ ક સમા
સજ વ ઉમરસ ક નકશા મકામાન કખીલવન દુલ આર મકકા
મદીના ક તાર ખી વ મુલતુલ મકામાન કી મુખસર તાર પર
નિશાનદિવા બી મ હે ત આર અખીર મ પર સ નિમલન એ
બકર જાન નક આકા મરદ કી અમલ દુલાન બી દજ કા ગર
ત અઝલાત નઆઆ દન કિતાબ કા સક કખીલવત સ નવાઝક
ઉમરસ ક તક મ નકલે બપુદ વમા ક્રીક અલસલાત
બાબીઝ.

બી દુઆ અન મન વ અન જુમ્મા જહા આમીન આદ

હિંદુ-હમાન વાસનપૂરી (ક કાલી)

અકલ્યાણુ અનુ વ અન વાલદપાક

નજીમ (તસવ્વુરે કઅૂબા)

અઝ હઝરત ઉરૂજ કાદરી

તસવ્વુર મ તર હ લુલ્હ ઈના નુજમ ક્યા હાગા
તર દીવાર વ દર હે બાઈના ઇસકી તજલી કા
જમાલે લમ યગલ કા મઝરર મખસૂસ તૂ હ જબ
તેરા જબ સામના હાના તકપ ઉદના મરા દિલ
નદામત કે પત્તીન મેરી પશાની પે ઉમરેગે
લિપટ કર તેર દામન સ કફૂના અપની સખ હાલત
પુકાર ઉદૂગા રબ્બુલ બેત રબ્બુલ બેત આખર કા
વે દીને હક કે જિત કા તૂ હી મરકઝ સખસ પહલા હે
તરે દીદાર સે ફલ્હે સર્ગી કા ગુયા વા હોગા
મેરી ચશમ બઝીરત ક લિયે નૂ આઈના હાગા
તરે આઈન-એ-રહમન ચે ખુદ રૂનુમ હોગા
મેરી આબા સ અશકગમ મુસલસલ બહ રહા હાગા
મરા દિલ અપની ઈન્શા પરવરી પર જલ ઉઝા હાગા
ન જાન કિસ તરહ મુજત બપાન મુદઆ હાગા
તરે માલિક કી રહમત મેરા તખ્ત આસરા હોગા
નિસાર ઇસ દિન પર મરા સરપા હા રહા હાગા
બિલક કર કહ રહા હ જાન ક્યા ક્યા તરે ગાશ મ
અજબ અઠઝ હે કલકા પ કાઈ દિલ જલા હાગા

નગ્નત (સરકારે મદીના)

જા.જ. મવલાના નસીમખાનમદ ફરીદી

સરસપ. ચમન હે દિવારે મદીના
ઠવામ બારના હે બાહારે મદીના

મદીના ક ફૂલો કો ક્યા પૂછને હો
રમ મુલ હે હર નોકે ખારે મદીના

દિલો પર હે જિસકી મુકુમત કા સિક્કા
ઝહે શોકને નાજદારે મદીના

કિસી થીજ કી ઉત્તકો હસરત નહી હે
મયસ્સર હો જિસકો ગુબારે મદીના

ય મસ્જિદ ય મિઝબર ય રાઝ યે ગુંબદ
હ ફિરદોસ હર યાદગાર મદીના

વહા સ્રી ઝમીં અશ લે ભી હે આ'લ.
જહાં દક્ષ હે તાજદારે મદીના

નજજહુદ તિલાવત નઝરુન દુઆને
ખાશા સઈય શબ ઝિદા દારે મદીના

હુનેના તખૂક ઓર બદો ઉહદ મે
સક આરા હુમે શલ સવારે મદીના

કિબારે મદીના તો યૂ હી બડ હે
બડો સે બડ હે સિગારે મદીના

તમન્ના હ ઉમે રવાં અપની ગુઝરે
બ હમરાહે લયલા તહાર મદીના

ફરીદી ચલા ચલ ક રોઝ પે કહના
સલામ આપ પર તાજદારે મદીના

હજ્જ કી અસલ તૈયારી ક્યા હૈ ?

હજ્જ બહાત હી અહમ આંર બડી ઈબાદત હૈ. ઈસી લિય હજ્જ ક આ 'માલ કે શુરૂ કી દુઆઓ મં પ બલ્લાઝ હૈ

“**اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اُرِیدُ الْحَجَّ قَبَسِرًا لِّیْ وَتَقَبَّلْهُ مِنِّیْ**”

“એ અલ્લાહ ! મેં હજ્જ કી ઈરાદા કરતા હૂ તૂ ઈસકા આસાન કરમા આંર કબૂલ કરમા

આપ ોર ને આસાની ભી અલ્લાહ સ માગી આર કબૂલિયત ભી માગી, લિહાઝા હમ ભી અપની દુઆઓ મં પે અલ્લાઝ યાન હૈ કે એ અલ્લાહ ! હજ્જ કો આસાન કરમા આર કબૂલ કરમા.

હજ્જ બડા કરીઝા હૈ. ઈસકે બડ બડ ફઝાઈલ હૈ, ઈસ લિય ઈસકા સીખકર કરના હૈ, સમજ કર કરના હૈ, આંર હજ્જ મ જ્ઞાન સ પાલ હમ અપન દિલ કી કંફિયાત બનાની હૈ, ઈસ તંર પર કે હમારા દિલ અલ્લાહ કી તરફ મુતવજજ હા, દીન કા શોક વ રમખાત પેદા હા, હુઝૂર સ માહબબત મ ઇઝ્ઝક હા, આંર આપક તરીકા ક ઈતબામ મે મઝા આવે લગે, નમાઝ આંર દુઆઓ મે એહતમામ

હાને લગે, નમાઝો કો જાનદાર બનાવ કી રીક પેદા હા.
જાએ, ઓર પે ઉસી વક્ત હા સકતા હે જબ હજ સ પહલે
હમ અપને માહાલ સે યકસૂ હોકર કુછ દિન, દીન કી
મહનત ઓર રિકા મે નૂરની માહાલ મ નુઝર તાક દિલ
કી કેફિયાત સહીહ હા ઓર કુછ રાઝ મુકમ્મલ યકસૂ
હોકર હજ કા તરીકા, ઉસકે આમાલ, અરકાન ઓર
મુતબરક જગહ ક આદાબ સીખ.

કિતની બડી મહરૂમી કી ખાત હાગી કે હમ ઈતન.
બડા સફર કરે, ઈતના બડા ખચ કરે, ઈતની બડી અસમ
ઈબાદત કા કરીગા અદા કર આર બકિદી કે સાથ હો,
બગેર સમજે સીખે હો, બગેર દિલ કી કેફિયાત બનાએ
હુએ હો. જિસકા નનીજા યે હોના હે કે ઈન મુબારક
જગહો કે કીમતી અવકાત ભી બેકિકી કે સાથ નુઝર જાતે
હે, ન તાઅત વ ઈબાદત મ હુજૂર અ કલ્બ નસીબ હાત.
હ. ન મુનાહલ સે બચાવ કા કાઈ ખાલ અહમમામ હાત.
હે, બસ યૂ હી અક સૈરે વ નફરીહ કી શકલ બન કે રહ
જાતી હે અલ્લાહુમ્મહફઝના મિન્હુ.

મુતબરક મકામાત કી તાઅત વ ઈબાદત પર જેલ

હજરત મુના ઇમ્રાફે કે સાથ અજ મિલતા હે. એસે હી વહા કી બકિકી, નાફરમાની ઓર મુનાહ પર પકડ ભી સખ્ત હ લેકિન ઇસસ ભી આપરવાહી હાની હે. ઇસકા નતીજા મે હોના હ કે હજ સે લાંટન કે બાદ વા દિલ જમ્મી હાસિલ નહી હાની, ઓર ઇનની અઝીમ ઇબ્લાદત કરન કે બાદ ભી વા શીઝ હાસિલ નહી હોની જ અક સાજી કો હાસિલ હાની સાહિબ, ઓર વો કેફિયત નહી બનતી જા અલ્લાહ કે ધ્યાન કે સાથ હુમૂર કે નૂરાની તરીકા કે મુતાબિક સિદ્દી મુઝરન પર ઓર દુન્યા સે બરગબની ઓર બાબિરન કી રિકાવાતી રાહ પર કલ દ જામ કે હજ સે યહી મનજુમ હ.

હજજે મબરૂર ક્યા હે ?

રસૂલુલ્લાહ ﷺ ન ઇરશાદ ફરમાયા

”لَحَاجُ الْمَبْرُورِ لَيْسَ بِهِ جَرَاءُ إِلَّا الْجَمَّةُ”

“હજજે મબરૂર કા બદલ સિવાએ જન્નાત કે કુછ નહી હે.”

(બુખારી)

હજજે મબરૂર કી તશરીહ મ બહોત સારે અકવાલ હે, ઉનમે અક કૌલ હજરત હસન બસરી રહમતુલ્લાહ

અલ્લાહ કા હે ક હજજે મબરૂર સ મુરાદ એસા હજ હે કે
 ઉસ હજ ક બાદ હાજી કી જિદગી મ નબદીલી આ જાએ,
 દુન્યા સ બરગબતી ઔર આપિરત કી તલબ ઔર શૈક
 પેદા હા જાએ.

બહાત સ લોન ઈસ ગલતફેહી મ રેહતે હે ક વહા
 જાકરે માબાલિમ સિખાબા, યા વહાં લાગે સે
 સીખલેગે, ઈસ ખુશફેહી મ નહી રેહના ચાહિયે બલકે
 પેહલ સી તયારી કર લેના ચાહિયે

અલ્લાહ કા અઝીમ ઈન્આમ

બહાત દિનો સ સુન રહ થ, બચપન મે પઠા થ. ક
 મક્કા અક શહર હે, જહાં હમારે નબી પદા હુઅ. જહાં
 અલ્લાહ કા ધર હે, આજ આપક લિય વા દિન કરીબ આ
 મઅ ક બાપ અપની બાબા સ દખન અલ્લાહ તઆલા
 ને આપ હઝરાત કો અપન ધર કી જિવારન ક લિયે
 મુન્તખબ કિયા યે અલ્લાહ કા દિનના અઝીમ ઈન્આમ હે
 કયા ઈસકી કદરદાની ઝરૂરી નહી હ ? અલ્લાહ ક કિતને
 બદ હૈ જા બચારે જિદગીબર તમન્નાઅ કરત હૈ. અરમાન
 રખત હે, ઉનકી આરઝૂ આંર તમન્નાએ પૂરી નહીં હાતી

ओर दुन्या से बल बसत है। ये लम्हान हर अक क
 मुकदर म नलीं छनी। किनन लाग है जो आज भी ईसक
 लिय तडपते है। क्या आप पर ईसका भुभूसी कैअन नली
 है ? बिछाजा ईसकी कदरदानी आंर ईक व अछनेमाम
 करे क कराईज की पूरी पाबडी, नवाकिल का अछतमाम,
 बिदमत जेक का जज्बा, हरम के भाशिदो का
 अछनेराम, अछवे मदीना की ता'अ्रीम ओर उनकी
 बिदमत, लागो की राखन रसानी, किसी का अदन,
 नकलीक देन स परछज, किसी की सप्त सुप्त बात पर
 ओर नागवारिया पर सज व अज्ज आर भाक करने का
 भिअज, कमजारा, मा जूरा की बिदमत जे कसो, जे
 जसा की हस्तनीरी, माहताज की मदद, लमसाया की
 मुकम्मल रिआयत **يُؤْتُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ**
 | का मुकम्मल मुअहरा, सिझते
 छमीकल, सज, शुक, तक्कुल, तवाजुज व अजिदयत,
 अजिजी ओर ईन्कसारी, जिक, ईस्तीगना, दुआओ की
 कसरत, हर भौक पर निगाह सिफ अल्लाह पर ओर
 अपनी जात की मुकम्मल नही, ईन तमाम उमूर की मश्क

કરે, ઔર ઇસકી રિઅયત કે સાથ સફર પૂરા હો, હજ કા સફર ભી ઔર હિંદી કા સફર ભી. ય તા ઐસ ઉમૂર હૈ કે બરસહા બરસ ઇસકી તંયારી કી જાન તા કાઈ બકી બાત નહી. કુછ અજબ નહીં કે સકડે. બલ્લાહ કે બદો કી નરહ હમકા ભી ઇતકા અહસાસ હાં ઔર હમ ભી સૂફી કી ઝબાન મ ઇસ નરહ ગાયા હા

પે હસરત રહ ગઈ પલક સે હજ કરના ન સીખા થા
કફન બરદાશ જા. પહાચા મગર મરના ન સીખા થા
ન રહબર થા ન રહરવ થા ન ખલિલ આશના થા મે
મુહબ્બત કા સમંદર દિલ કી કશી નાખુદા થા મે
હવામે થી તલાતુમ થા સફીના કમનાતા થા
બકા ગહરા સમંદર થા જિહર નજર ઉઠના થા
વા માની તલનશી હે મે મુસાફિર જિનકા જીવા થા
કહા માતી કહા મે ખુદ સફીના હી કુબાચા થા

લિલાજ પેહલ ય તૈયારિયા કરલ, યહી અતલ તૈયારી
હે, યે નહીં કે અપના સામાન ઇંકદા કરે, બેગ, તૈયાર કરે,
સામાન કી ટોડ ધુપ મે લગ જાએ, ખાન પીને કી અશ્યા
મુલવ્યા કરે, ય તૈયારી નહીં હ બલક ય તા મરિયાન હે

હજ વ ઉમરહ કે ફઝાઈલ

હઝરત અબૂ હુરૈરહ ૨ સ રિવાયત હ કે રસૂલુલ્લાહ ﷺ ને ફરમાયા "જો શખ્સ અલ્લાહ કી ખુશનૂદી કે લિયે હજ કરે ઓર (અલ્લાએ હજ મં, ફઝાઈલ) સે બચે ઓર નાફરમાની ન કરે તો યો મુન્ઘલા સે ચેસા પાક હાકર લોટંગા જસ ઉસ દિન પાક ચા જબ ઉસકી મા ન જના યા."

મુખારી મુસ્લમ

હઝરત બુરયદહ ૨ સ રિવાયત હ રસૂલુલ્લાહ ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા "હજ મ બચ કરના જિહાદ મ બચ કરને કી તરહ હે"

હઝરત જાબિર ૩ સ રિવાયત હ કે હુઝૂર ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા "હાજ કબી કકીર નહી હા સકતા."

(તબરાની)

હઝરત ઉમ્મે સલમહ રહિયલ્લાહુ અન્હા કી બક હદીસ મ હે કે "હજ આર ઉમરહ કી ફલરત હક ક રોકની હે."

હઝરત અબૂ હુરૈરહ ૨ સ રિવાયત હ કે રસૂલુલ્લાહ ﷺ ને ઈરશાદ ફરમાયા "હજ વ ઉમરહ કરનાવાલ

અલ્લાહ તઆલા ક મહમાન હે, અનર વા અલ્લાહ તઆલા સ દુઆ કરે તો કબૂલ ફરમાએ, અગર વા મર્ગફરત તલબ કરે તો વો ઉંની મર્ગફરત ફરમાએ.”

(ઇબ્ન માજ,

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ન ઉમર ર.અ.સ. સ રિવાયત હે કે રસૂલુલ્લાહ ર.અ.સ. ને ઇરશાદ ફરમાયા “જબ હાજી સ તુમ્હારી મુલાકાત હાતા ઉસકે અપન દરમ પહાચન સ પહલે ઉસકા સલામ કરા આર મુસાફરા કરા ઔર ઉસસે અપની મર્ગફરત કી દુઆ કી દરખાસ્ત કરો ક્યુ કે વો ઇસ તાલ મે હે ઉસકે ગુનાહો કી મર્ગફરત હો ચુકી હ.

(મિશકાત)

હઝરત અબૂ મુસા અશઅરી ર.અ.સ. કી એક રિવાયત મે હે કે રસૂલુલ્લાહ ર.અ.સ. ને ઇરશાદ ફરમાયા કે “હાજી કી સિફારિશ ઉસકે ધરાન કે ચાર સૌ બાદમિયો કે બાર મે કબૂલ હાતી હ ઔર હાજી અપને ગુનાહા સ એસા પાક હા જાતા હ જેતા કે પેદાઇશ કે દિન થા.

હઝરત અબૂ હુરૈરહ ર.અ.સ. સ રિવાયત હે કે ‘જો શખ્સ હજ વા ઉમરહ કે ઇરાદ સે થા રાહેબુદા મે જિહાદ

કે લિયે નિકલા કિર રાસ્તે મેં ઈન્નેકાહ હા ગયા તો
અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ઉસક લિયે વહી અજ્ઞ વ
સવાબ લિખ દિયા જાતા હ જા અલ્લાહ ક રાસ્ત મ જિહાદ
કરનવાલે આંર હજ વ ઉમરહ કરનેવાલ ક લિયે હાતા હ

(મિયાતી)

એક હદીસ મ હે ક "હજ મ જા ભી ખર હાતા હ
ઉસકા સવાબ સાત સાં મુન્ધ તક બકાયા જાતા હે

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને અબ્બાસ રદિયલ્લાહુ
અન્હુમા સે રિવાયત હ કે હુઝૂર -૨- ને ફરમાયા ' "જો
શમ્સ હજ કા ઈરાદા કરે ઉસક જલ્દી કરના આલિયે.

હજ ન કરને પર વઝીદ

હઝરત અલી રઝી સ રિવાયત હે કે રસૂલુલ્લાહ -૨-
ન ફરમાયા "જિસ શમ્સ ક પાસ ઈતના ખર હા આંર
સવારી કા ઈન્નઝમ હો ક બયતુલ્લાહ શરીફ જ સક ઔર
કિર વા હજ ન કરે ના કાઈ કક નહી ઈસ બાન મે કે વ.
પહૂંદી હાકર મર જાએ વા નસરાની હાકર મર ઈસક
બાદ હુઝૂર ન અપન ઈસ ઈરશાદ કી નાઝીદ મે વે
આયત પઢી

وَيَتَذَكَّرُ عَلَىٰ نَفْسِهِ حَيْثُ أَتَيْتَ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ
سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ إِبْرَاهِيمَ عَقِبَ نُحْيِي

નજમ. અલ્લાહ જલ્લ શાનહુ કે વાસ્ત લાગો કે
ઝિમ્મે બયતુલ્લાહ કા હજ (ફરજ) હ જો વહા પહાચનકી
તાકત રખતા હા આર જ મુન્કર હા તો (અલ્લાહ
નઆલા કા કમા નુકસાન હ) અલ્લાહ તઆલા તમામ
જમાના સ ગની હ (ઉંનકા કયા પરવાલ ?)

હઝરત ઈબ્રાહિમ ઉમર રદિયલ્લાહુ અન્હુમા સે નકલ
ક્રિયા ગયા હે કે જા શખ્સ નદુરદન હા આર પેસવાલા હો
કે હજ કા જા સકે આર કિર બગર હજ કિએ મર જાએ,
કયામત કે દિન ઉત્તકી પૈશાની પર કાફિર લિખા હુવા
હોગા. ઈસકે બાદ ઉન્હાન વા આયત શરીફ પઢી જો
ઊપર ગુજરી (દુરે મન્સૂર)

સફરે હજ સે પેહલે ઝરૂરી કામ

હજ કા સફર શુરૂ કરન સ પહલે કુછ કામ ઝરૂર કરલે
જિનકા કરના શરબન ઝરૂરી હે.

पहला काम   ता य करव क ईस मुबारक सकर मे
 अपनी निधन दुरुस्त करव, निधन सिक् ये हो के
 अल्लाह क हुक्म का पूरा करने क लिफ आर उसको रज़ी
 करने के लिये मै सज कर रहा हूँ दुन्या की ईज़त,
 शाहरत, नाम व नमूद, दिआवा, काई तिज़रती अछिदा,
 या दुन्या की कोई मज़ बिजुल न हो, परना ईतना जडा
 अमल और ईतनी जडा कुबानी अयम और अरबाह सो
 जामेगी क्यू क जिस अमल म निधन कासिह होनी छ
 वो अमल अल्लाह क यक़ मरदूद का जाता छ जिहज़ा
 निधन को भूज टटाल आर दुरुस्त करेले

दूसरा काम   - य कर ले क रचनायी स पहल अपन
 तमाम छोट बडे गुनाहा से भूज सखी पकड़ी तोब कर
 ले, भूज गिडगिडाकर नदामत के साथ अपने गुनाहा का
 ईकर र करत हुअे आईन्हा न कने क अज़म क साथ
 अल्लाह नआजा स माफी माग ले ताके आप गुनाहा की
 गदगी से साफ़ सुवर होकर अपन मौला के दरबार म
 पहाये.

तीसरा काम   ये के अल्लाह क जिन जद क हुक्म

આપક ઝિમ્મ છે, જિનકી કમી હક નહીં હોઈ હો. સત્યા હો, જિનકા કમી દિલ દુખાયા હો, જિનકા અપને ડીપર કાઈ માલી હક બાકી રહ ગયા હો, કિસી ક. કઝ અપને ઝિમ્મ હ, ઈન તમામ સ મિલ કર મઆમલ સહ કર લ, ખુબ માઠી નલસી કર લ ઓર જિનકા કિસી તરહ કા કોઈ હજ નિકલ રહા હે ઈનકો અદા કરે ઓર જિન ઉમૂર ક મુનઅલ્લિક વસિવ્યત કરની હા ઈનક મુતઅલ્લિક વસિવ્યતનામા લિખ હ ઈન તમામ ઉમૂર કા પૂર એહનેમામ કે સાધ કર ઈનમ કાઈ શમ વ આર ન કર તાકે હજ આપક લિય દુન્યા મ કામ્યાબી ઓર સાલેલ ઝિદગી કા ઝરિઆ બને.

હુજ્જાજે કિરામ સે ગુઝારિશ

હુજ્જાજ કિરામ સે ગુઝારિશ હં ક સકર હજ સે પહલે જહા અપ હજ કા તરીકા ઓર ઈસકે અરકાન સીખ રહે હા, વહી જનાઝહ કી નમાઝ બી પૂરી સીખ લ, ખાસ કર જનાઝહ કી દુઆએ, કયૂ ક હરમ મ હર નમાઝ કે બાદ જનાઝહ કી નમાઝ હાની હ આર ઈસકી બરી ફઝીલત હે, લિહાઝા સીખ લના ચાહિય.

ઘર સે રવાનગી

અબ આપ અપન ઘર સે રવાના હો રહ હો, વો મુબારક થડી આ મઈ હ, રવાનગી સ પહલ હો સક તો દો રકાત નફલ પહેલે ઓર નમાઝ ક બાદ સફર મે સફલત વ આકિયાત ફી, નુમારા સ બચને ફી, તજ ફી કબૂલિયાત ફી દુઆ કર નિકલન સ પહલ અપના સામાન પૂરા મુનઝઝમ કર લો, ઝરૂરિયાત કા સામાન લે લ, ઝિયાદા બોજ ન બનાએ, આર જા સીત મમ્નુઅ લે વો ન લ. મસલન ચાકુ, ખજર તલ, ઘી. વિડિયા, આડિયો કસેટ વગેરા, તાક કસ્ટમ મ પરશાની ન હા. ઓર અપને સામાન કા અચ્છ બમ મ બાપકર ઈસ પર બડ હુરુફ મ પૂરા અફસ (પના લિખ, મુલક કા નામ ભી ઝરૂર લિખે બગ પર એતી કાઈ અલામત રખ ક દખત હી અપન સામાન કા પહચાન સકે આર ઘર સે દુઆ યાદ હા તો પઠ કર નિકલે

”بِسْمِ اللَّهِ أَهَنْتُ بِأَنْفِي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ“

याद न हूँ ना सिर्फ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

पढ़ ले, सवारी का पहल से नज़्म रम ओर क़्वाछट
के वक़्त से तीन बार घंटे पहल ही अरपाट पर पहोय
जाम, और अहराम अंगर हा लक़्क़ घर स ही ज़क़र
निकल या अरपाट पर ज़क़र जाय, अरपाट पर भी पूरा
ईन्तज़ाम राइता ह, वहां पर हमारे दअवत के साथी
मुस्तक़िल छाजिदा की बिदमन मे रहत ह, वो पूरी
रहबरी करत ह, अहराम भी ज़क़वान ह, (अहल्ला
उनको ज़अमे और ह) क़्वाछट के वक़्त से पहल आपको
अदर ले लेंगे, आपको सामान की आपके सामने ज़य
होगी और क़्स्टम लाकर वो सामान उसी क़्वाछट के
लगेज मे पहोय ज़ामगा जिस क़्वाछट मे आप सवार
होगे.

अहराम का तरीका और तरतीब

हज़ और उमरह मे सबसे पहला ज़मल अहराम
ह. हज़ या उमरह की निधन से तख़ियह पहन को

એહરામ કેહત હે (મજાજન ઈન દો ચાદરા કા બી
 એહરામ કહ દત હે) એહરામ બાધન સ પહલ હજીમત,
 ઝરેનાઈ લબ આંર નાખૂન તરશવાકર ફરિંગ હો જાઅ,
 એહરામ સે પેહલે મુસ્લ મસ્નૂન હ, ન હા સકે તા વુઝૂ હી
 કર લે.

એહરામ મે દો ચાદર હાતી હ બગર સિલી હુઈ, એક
 ચાદર કા નેહબદ કી નરહ બાધ લે આંર દૂસરી ચાદર કો
 બોઢ લે, યે એહરામ બાધ ગયા. મનર ઘદ રખે અભી
 એહરામ શુરૂ નહી હુવા, એહરામ શુરૂ હાગા નિખત
 કરને સ બાર નહિબહલ (સબ્બાચક કહન) સે, એહરામ
 બાધન ક બાદ ડીપર કી ચાદર સ સર ઢાકકર દા રકાત
 નફલ નમાઝ પઢ લે, અનર મકરૂહ વક્ત ન હો. ઓર
 ટાપી પહનકર બી પઢ સકન હે. ક્યુ ક અભી એહરામ
 શુરૂ નહી હુવા. ઈસક બાદ આપકો નિખત ઓર
 નહિબહલ પઢના હ. નહિબહલ યાની

بَيْنِكَ أَلَهُمْ لَيْتِكَ لَيْتِكَ لَا شَرِيكَ لَكَ بَيْنِكَ إِنَّ
 الْحَمْدَ وَالْمُعَمَّةَ لَكَ وَالْمَدْحَ لَا شَرِيكَ لَكَ

साहे तो झेरन निय्यन कर के तल्लियस केह ले या
इलाहट म सवार छान क आद भीकत आन से पहले

जुआल म भीकत आन से पहले कजान की तरई से
हाजिया को छेलेला छी जानी छे के "अज आप भीकत
से करीब पहाय रह छे" मगर आप छेसक छेनजार न
करे जदके इलाहट म सवार छोन छी निय्यन कर ले और
तीन मरतबा जर, जुलद आवाज से लब्बपक पढे ले
जुअ आपन निय्यन ओर तल्लियस कल लिवा न अज
अहराम शुरू हो गया, अज आप पर अहराम की
पाबंदी लग गई अज हा आन आपको समझनी छे
निय्यन केसे करना" आर अहराम की पाबंदिया क्या छे ?

हज की तीन सूरते

निय्यन को समझने से पहले ये आन समझले के हज
तीन तरह का छाना छे.

पहला सिइ हज की निय्यन से अहराम बाधना,
छेसक "हज्जे छेनाह" केसने छे

दूसरा हज व उमरह क ओक साथ अहराम बाधना,
यानी अहराम बाधकर हज और उमरह की ओक साथ

નિવ્યત કરના, ઈસકા "હજજ કિલન" કેહતે હે. ઈન દોનો સૂરત મે એહરામ કી પબલિય અહરામ બાધન સ લકર હજ જે કારિગ હોને તક રેહતી હ, યાની અમ્મે વક્ન તક એહરામ બાકી રેહતા હે, જો અમ તોર પર મુશ્કિલ હાત હ. ઓર બક

તીસરી સૂરત - જો આસાન હે, કે એહરામ બાધકર ઉમરહ કી નિવ્યત કર લે, મક્કા પહાચ કર ઉમરહ કર કે એહરામ ખત્મ કિર ૮ જિલ હિજ્રત સ પહલે હજ કી નિવ્યત કરક એહરામ બાધ ઓર હજ પૂરા કરક એહરામ ખત્મ, ઈસકા "હજજ નમતુઅ" કલત હે. ય આસાન હ, ઓર અવમ ક લિય ઇસ્મ સહુવત હે. હિહાત્ર ઈસ કિતાબ મે નમતુઅ ક તરીકા તફતીલ સ લિખા જો રહા હે. ઈસી ક સાથ ઇફરાહ ઓર કિરાન કી ભી વઝ્રહત હ

હજ કી તીનો કિસ્મો મે ફર્ક

એક ફર્ક - તો ઈન તીના મે નિવ્યત મે હ, ક ઇફરાહ મે સિફ હજ કી નિવ્યત હોતી હે. કિરાન મ હજ વ ઉમરહ દોનો કી એક સાથ નિવ્યત હોતી હ. આર નમતુઅ મ એહરામ બાધકર પહલ ઉમરહ કી નિવ્યત હાતી હ

દ્વિતીયા બડા ફર્ક   યે હે ક ઈકરાદ ઔર કિર ન મ
 બહરામ શુરે લ હજ ક માત્મ તક રહેગા ઔર તમતુઅ મે
 ઉમરહ કરક બેહરામ ખુલ જાનગા ઔર ૮ ઝિલ
 હિજજા તક હાજી બમરે બહરામ ક રહેગા, ફિર ૮ ઝિલ
 હિજજા કા હજ કા બહરામ બાધેગા અંતર

ત્રીતીયા ફર્ક   યે હે ક કિરાન ઔર તમતુઅ મે કુબાની
 વાજિબ હે ઓર ઈકરાદ મ કુબાની વાજિબ નહી બહે
 મુસ્તહબ હે.

ત્રીના મ અફઝલ કિરાન હે, મગર બેહરામ કી પાબંદી
 સ બચના મુશ્કલ હતા હ, ઈસ લિયે બહરામ ક તમતુઅ
 કી ર.મ દી જાતી હ ત્રીના કિરમા મે હજ વ ઉમરહ કે
 આ 'માલ વ બહરામ ઔર બહરામ ક મસાઈલ વકલા હે

નિયત કેસે કરે

આપકા હજ "તમતુઅ" હ, નો ચૂકે આપકા મક્કા
 જાકર પહલે ઉમરહ કરના હ ઈસ લિયે યે બેહરામ
 આપકા ઉમરહ કા હ, નો નિયત ચૂં કરે. અરબી મ કહ
 યા ઉદૂ મ યા અપની ઝબાન મે

“أَتُهِمُّ إِنِّي أُرِيدُ الْعُمْرَةَ فَيَسِرُّهَا لِي وَتَقْبَلُهَا مِنِّي”

‘अँ अल्लाह’ मैं उमरत की नियत करता हूँ, तू आसान
करमा और कबूल करमा।

जिनका उज उमराह है, वो उस तरत नियत करे

“أَتُهِمُّ إِنِّي أُرِيدُ الْحَجَّ فَيَسِرُّهُ لِي وَتَقْبَلُهَا مِنِّي”

आर जिनका उज किरान है वा उमरत आर उज की
अँक साथ उस तरत नियत करे

“أَتُهِمُّ إِنِّي أُرِيدُ الْعُمْرَةَ وَالْحَجَّ فَيَسِرُّهُمَا لِي وَ

تَقْبَلُهُمَا مِنِّي”

जब नियत हा नई ना नियत के साथ ही बोडी
जुलद आवाज से तीन भरतजा “अज्जयक” पढे ओर
ओरने आहिसा पढे

تَبَيَّنَكَ أَتُهِمُّ تَبَيَّنَكَ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ تَبَيَّنَكَ

اَلْحَمْدُ وَابْنِعْمَةً لَكَ وَالْمُتَّكِ لَا شَرِيكَ لَكَ”

तजमा “हाजिर हूँ, अँ अल्लाह’ हाजिर हूँ, तेरा
कोई शरीक नहीं, मैं हाजिर हूँ, सारी ना’रीके ओर सज्ज

नअमत नरी छी छँ आर मुल्क व आदशाहत तेरी छी छँ,
मेरा कोई शरीर नहीं "

ईस हुआ को तलियेयल कहत छँ, ये छज व उमरल की
ज.स हुआ छे ईसको जार जार आर दर भोक पर पढना
छ. माया छज मे अइजल जिक पही छ

तलियेयल छजरन ईजासीम की पुकार का जवाब
छे. ईजासीम न अल्लाह के हुकम से अल्लाह के
भेदा के पुकारा था के "आया ' अल्लाह के दर पर
छाजरी छ " पस जे अंद छज व उमरल मे तलियेयल
पढने छै तो गोया पू कहने छ ' अल्लाह ' तूने अपने
जहे छजरन ईजासीम त आवाज लगवाकर हमको
बुलाया था तू हम छाजिर छँ, छाजिर छै, नर सामन
छाजिर छै

अहराम की पाबंदियां क्या छँ ?

जब आपन अहराम जाधकर नियत कर ली और
तलियेयल पढ लिया ता आप पर अहराम की पाबंदिया
लग गई

(१) अब आप सर और खेहरा नहीं ठाक सकने, औरन

સિફ ચહરા ન ઢાકે, યાની ઉસ પર કપડા ન લગાએ,
ઓરત કે લિયે સર કા છુપાના ઝરૂરી હ

(૨) અબ આપ ખુશ્બૂ નહીં લગા સકત, ન સુંઘ સકત હૈ,
યે હુકમ મદ ઓરત દાના કે લિય હૈ

(૩) અબ આપ અપના ચહરા, સર યા બદન કે કિસ્તી
હિસ્ત કા ખાલ નહીં નાઠ સકત, ઈસી તરહ તાખૂન નહીં
કાટ સકત, યે હુકમ મદ વ ઓરત દાના કે લિય હૈ.

(૪) અબ આપ સિલા હુવા કપડા નહીં પહન સકતે, જેસ
કુતા પાઈજામા, કોટ, પતલૂન, બનિયાન વગેરા,
યે હુકમ સિફ મદો કે લિય હૈ

(૫) અબ આપ ન બીવી સે સોહબત કર સકત હૈ ન
મિયાં બીવી કે તબલુકાનવાઝી ખાત કર સકતે હૈ,
યે હુકમ મદ વ ઓરત દાના કે લિયે હૈ.

(૬) ઈસી તરહ અબ આપ એત્લા જૂતા નહીં ખહેન સકતે
જા પાવ કી ઉભરી હુઈ હડી કા ઢાપ દ જૂતા ખૂટ ન
પેહન, સ્લીપર જેસી ચપ્પલ પહન, યે હુકમ સિફ
મદો કે લિય હૈ

(૭) અબ આપ હરમ કી ઘાસ, પેદા યા દરખ્ત કી ટહની

નહી નાડ સકત, યે હુકમ મર્દ વ ઓરત દાનોં ક લિય હે

(૮) અબ આપ હરમ મે કિસી ભી જાનવર કા શિકાર યા શિકાર કી તરફ ઈશ્વર નહી કર સકતે. યહ નક કે અરન બદલ યા સર કી જૂ ભી નહી માર સકતે. યે હુકમ ભી મર્દ વ ઓરત દોનય ક લિય હ

તો ગાયા આઠ પાબંદિયા મદો પર હ ઓર હ પાબંદિયા ઓરના પર હ લિહાઝા અહરામ કી હાલત મે ઈન પાબંદિયા કા પૂરા ખ્યાલ રખ ઓર અહરામ કી હાલત મં અપને આપકો ઈબાદત નેકિયા આર અમ્મી આદતે. કા પાબંદ બનાવ ઈલામાન લિખા હ ક અહરામ કી હાલત મે હાજી જો આદત ઈખ્તિયાર કરના હે ઈસકા અસર મોત નક બાકી રહતા હ.

ઓરત કા અહરામ

યાહ રખા ! ઓરત કા અહરામ તિફ ઈસકે ચહર કા ખુલા રખના હ ઓરત અપન સિલ હુબ કપડા મ રહગી. માઝ, દસ્તાને ઓર ઝવરાન ભી પહન સકતી હ હો ' ચેહરા ખુલા રખના ઝરૂરી હે, લેકિન એસા ભી ન હા કે

બેવદગી હો. પદ. ભી ઝરૂરી હો લિહાઝા સર પર કપનુમા
 નકાબ ડાલે કે જિન્સલે પદા હો જાને ઓર કપડા ભી મુહ
 પર ન લગ એસા નકાબ બાઝર મ મિલ જાતા હ ઓર ન
 કો સિદ ચેહરા ખુલ રખના હ સર કા ઢાકના ઝરૂરી હ.
 ઈસ બિય બહતર ય હ કે સર પર છાટા રુમાલ બાંધ દે.
 તાક સર ન ખુલ લકિન યાદ રખો ' ચેઅહરામ નહી હ.
 ઈસ લિય વુઝૂ મ ઈસકા મસહ કરત વક્ત ખાલના ઝરૂરી હ

અગર આરત નાપાકી ફી હાલત મ હા. તો ઈસી
 હાલત મે એહરામ બાંધ આર દો રકન અહરામ ફી ન
 પહે કિર મક્કા પહોચના કે બાદ જબ તક પાક ન હો
 મસ્જિદે હદમ મે ન જાએ. જબ પાક હા જાએ તો ગુસ્લ
 કરકે મસ્જિદ મે જાએ. તવાફ વ સમી કર.

બહાત સાર લાગ છાટ બચ્ચા કા ભી હજ મે લે જાને
 હે. તો ન બાલિગ બચ્ચા અગર હાશિયાર ઓર સમજદાર
 હે, તો વા ખુદ એહરામ બાંધે ઓર તમામ અરકાન વ
 અફઆલ બાલિગ ફી તરફ અદા કરે. અગર નાસમજ
 ઓર છાટા હ તો ઈસકા સરખગ્સન ઈસકી તરફ સે અહરામ
 બાંધે ઓર તમામ અરકાન મ ઈસકી ભી નિયત કરલે.

મક્કા કી તરફ રવાનગી ઔર જિદલ

હજ ઔર ઉમરલ કા પેલઝા કામ યાની અલરામ આપને આપ દિયા, અબ આપકા મક્કા પહચન તક કોઈ ખાસ કામ નહી કરના હે, બલ અલરામ કી પાબદિયા કા ખ્યાલ રખ ઔર અલ્લાહ ક ધ્યાન વ તવજ્જુહક સાથ, શક વ મોહબ્બત સે લખબક પઠને રહે. યે તકરીબન પાચ ઘટ કા સફર હે ઇસક બાદ આપ જિદલ ઉતરગ, કુછ ઘટ આપકી પાસપટ કસ્ટમ વઝેરુ કી કારવાઈયા હાગી, વહીં આપકો મોઝાલ્લમ કા નામ, નબર કાડ ઔર ઓર મક્કા મે બિરિડગા હાટલ ઔર કમર કા નબર દિયા જાઅગર વહા ઝસ હાશિયાર રહ કર કિસી સ પૂછનાછ કર સારી કારવાઈ કરવાલ ઇસકે બાદ કસ્ટમ સડ સ અપને સામાન કા પેલચાન કર બેક તરફ કરલ, ફિર વહાં કે કારકુન વા સામાન ઉસ બસ મ રખને જિસ બસ મ આપ સવાર હાકર મક્કા પહાચગ જિદલ ઉતર કર આપક દિલ કી અજીબ કેફિયાત હાગી ખુશી હાગી, ઔર હાની હી ચાહિય ક આપ અબ બહાન કરીબ આ ગએ જિદલ સ મક્કા મુકરમલ કા રાસ્ના ઈસક દડ દા ઘટ કા હ.

જિદહ સે મક્કા મોઅઝ્ઝમા

જિદહ સ બસ મ સવાર હોકર જબ આપ રવાના હોગે તા મક્કા આને સ બીસ કિલોમીટર પહલે વો જનહ આતી હે જહા સે હરમ કી હદ શુરૂ હો જાતી હે. ઇસો કે કરીબ હુદેબિયહ કા વો મકામ બી હે જહા હુઝૂર ﷺ કો કુઠાર મક્કા ન ઉમરહ કરને સે રોક દિયા થા ઔર એક દરબ્બ ક નીચે આપ ﷺ ને તલાબા રદિયલ્લાહુ અન્હુમ સે મોત પર બપબન લી થી જિસકા "બયઅત રિઝવાન" ફલને હે કુબાન મા બી ઇસકા ઝિક સે વલ. સે હરમ કી હદ શુરૂ હોજાતી હ. ઇસ જગહ એક મસ્જિદ બી બની હુઈ હ, સડક કે કિનાર પર બડ હુરૂફ મા લિખા બી હે "هَذَا حُدُّ الْحَرَمِ" ય હરમે પાક કી હદ હે મગર યે હુદેબિયહવાલી જગહ જિદહ સે મક્કા મોઅઝ્ઝમાહ આનેવાલી પુરાની સડક પર હ, ઇસક કરીબ નથી સડક બની હુઈ હ વહા પર હરમ કી હદ બતાને કે લિખે સડક પર રહલ કી શકલ બની હુઈ હે, આમ તોર પર બસ ઔર ગાડિયા, નથી સડક સે મક્કા જાતી હે.

બહારલાલ જાળ દે જગલ આમે તો ખૂબ શોક વ
માહબ્બત ઓર ખોક વ અદબ કી કકિલત કે સાથ ગુઝરે
ઔર અલ્લાહ સ દુઆ કરે કે ' ઔ અલ્લાહ ' ય તરા ઔર
તેર રસૂલ કા હરમ હ, ઈસમ જાનવરો કા ભી અમન હે,
તૂ ઈસકી બરકત ઔર હુરમત સે મર ગારત, પોસ્ત ઔર
સારે જિસ્મ પર જહન્નમ કી આગ હલમ કરહ ઓર
કયામત કે અઝાબ સ મુજ અમન દ દ. " અગર અરબી મ
યાદ હો તો અરબી મ કલે

‘ أَنَّهُمْ إِنْ هَذَا حَرَمٌ وَحَرَمٌ رَسُولٌ فَحَرَمٌ
لَخَيْقٍ وَدَيْمٍ وَعَظِيمٍ وَيُشْرِي عَلَى النَّارِ أَنَّهُمْ آمِنِي
عَذَابِكَ يَوْمَ تَبْهَثُ عِبَادَتُكَ ”

(કાઝી ખાન ૧ ૩૧૫)

હુદ્દહ ફૂસ અ મહબૂબ હેં વહીં સ ફુરે
જહા સે યડન લગ પાવ ડગમગાએ હુમે
મક્કા મોઅઝ્ઝમાં મે દાખલા

થોડી દેર કે બહ આપકો મક્કા કી ખૂબ સૂરત ઈમારતે
નઝર આન લગાવી, જબ આપ ઈસ મુકદ્દસ શહર મે

વે બાત ધ્યાન મ રખે કે મક્કા મેં પહચતે હી
માઅલિમ કી તરફ સે જો પીલા પટકા મિલેગા. ઉસકો
અખીર તક હાથ પર આપ રખ આંર જો કાડ મિલેગા ઉસકો
સમાલકર રખે યહી આપકા પાસપટ આર પતા હે

બસતુલ્લાહ પર હાજરી

અપને કમર સ બાવુઝુ હોકર મસ્જિદ હરામ કી તરફ
ચલે, કિસી બી દરવાઝા સ ખુશુઅ વ ખુઝુઅ સે દાખિલ
હો, દાખિલ હોન વકત

بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

કેલકર દાવા પાવ અદર રખ આર યે દુઆ પઢે

لَهُمْ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

“ ۞ ”

દાખલે ક વકત ખાન અ-કબૂબા પર જાબ પહલી
નિમાઝ પડની હે તો ઉસ વકત કી દુઆ અલ્લાહ પાક
કબૂલ ફરમાત હે બહતર ય હ ક સબસ પેહલી દુઆ. ય
કરલે કે “અ-બલ્લાહ ” માંત તક મરી તમામ જાઈઝ
દુઆઓ કો જો મરે હક મે બેહનર હા અધેર જો તુજે પસંદ

હો કબૂલ કરમા." યા પૂ કહ "એ અલ્લાહ ' મુજ
મુસ્તજાબુદ દઅવાત બનાદ "

“أَسْأَلُكَ أَكْبَرَ كَلِمَةٍ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ”

કેલકર હાથ ઉઠાકર ખૂબ દુઆએ કરે જિતની દેર
દુઆ કર સકને હે, અર જો દુઆએ કર સકને હે, ઈશા
અલ્લાહ ઈસ વક્ત કી સારી દુઆએ આપકી કબૂલ હે.
અગર યાદ હા ના હ દુઆબી શામિલ કરલ

“أَلَهُمْ رِذَائِيكَ هَذَا شَرِيفًا وَتَعْظِيمًا وَتَكْرِيمًا
وَمُهَابَةً وَرِذْءٌ مِنْ شَرَفِكَ وَكَرَمَةٍ مِنْ حُجَّةٍ أَوْاعْتَمَرَهُ
تَشْرِيفًا وَتَكْرِيمًا وَرِزًّا أَلَهُمْ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ
السَّلَامُ فَحَيِّسًا رِزًّا بِالسَّلَامِ أَعُوذُ بِرَبِّ أَلِيمٍ
مِنَ لَدِينٍ وَالْفَقْرِ وَمِنْ ضَيْقِ الصَّدْرِ وَعَذَابِ
نَقِيرٍ

તજમા "એ અલ્લાહ ' અપન મુકદ્દસ ઘર કી
ઇઝ્જત વ અઝમત, શરાફત વ હયાબત મ તરક્કી કરમા.

ઓર હજ વ ઉમરહ કરનવાલા મે જા ઈસકી અઝમત વ તકરીમ કર ઈનકો બી શરાફત વ અઝમત ઓર નકી અતા કરમા એ અલ્લાહ 'તેરા હી નામ સલામ હ ઓર સલામતી તરી હુ તરફ સ હ, તૂ હમ પર સલામતી બજ મે ઈસ મુકદ્દસ પર કરબ કી પનાહ લેતા હુ કરે સ ઓર મહનુજી સ ઓર સીન કી તંગી મ આન કામ ક અજાબ સ

ઉમરહ ઓર ઈસકા તરીકા

અબ આપકા ઉમરહ કરના હ, ઉમરહ બહાત આસાન હ, ઉમરહ મે આપકો સિફ આર કામ કરન હે ઈસકો ઝહન મ બિઠાલો.

(૧) પહલા કામ નિયમન ઓર લખનવક ક સાથ એહરામ બાધના, એહરામ તો આપકા બધા હુવા હે.

(૨) દૂસરા કામ બવતુલ્લાહ કા તવાફ કરના હે, રમલ ઓર ઈઝ્તિબાલ્લે ક સાથ.

તવાફ કહત હે બવતુલ્લાહ ક ગિદ સાત ચકર લગાન કા. રમલ કહતે હે કાપ હિલાત હુલ્લ કરીબ કરીબ કદમ રખકર ઝર. અકક કર ચલના. રમલ તવાફ કે પેહલ ત્રીન ચકરો મે હોના હ.

ઈર્જનિબાબુ કેહન હું એહરામ કી ઊપરવાલી ચાદર કો દાહની બગલ કે નીચે સ નિકાલકર બાબ કષે પર ડાલના.

ઈર્જનિબાબુ તવાફ કે સાનો ચક્કર મે સ્નાહ હ

(૩) તીસર કામ તફા વ મરવહ કે દરમ્યાન સબી કરના.

(૪) ચોથા કામ હજમત બનવાના પાની સર ક બાલ મુડવાના પા કતરવાના.

બસ ય ચાર કામ કર દિયે તો આપકા ઉમરહ હો ગયા. અબ અચ્છી તરહ સમજ ક તવાફ કેસ કરના ?

તવાફ કા તરીકા

બયનુસ્લાહ કે ચાર કોન હે, અક કોને પર હજરે અસ્વદ હે, આર હજરે અસ્વદ કી તરહ રખ કરગે ના દાહની તરહ રકને ઇંર.કી હ આંર બ.બી તરહ રકને યમાની હે, રકન ઇંસકી ક બાદવાહ કોને કો રકને શામી કેહતે હે.

જબ તવાફ શુરુ કરે ના હજર અસ્વદ પર આએ, ઉસ વક્ત એહરામ મ ઈર્જનિબાબુ કરલે, પાની દાહની બગલ સ ચાકર નિકાલકર બાબ કષે પર ડાલ લ, હજર અસ્વદ ક સામને ઈસ તરહ ખડ હો ક કબૂબા કી તરફ રખ હા

ઓર પૂરા હજરે અસ્વદ દાહની તરફ હો, કિર તવાફ કી
નિધ્યત કરે

“الْهَمَّ نِي رَيْدُ اطْوَا قَيْسِرُ دِي وَتَقْبِيهِ مِي”

“એ અલ્લાહ” મેં તવાફ કી નિધ્યત કરતા હુ તૂ ઇસક
આસાન કરમા ઓર ઇસક, કબૂલ કરમા

નિધ્યત કરકે દાહની તરફ ઇતના હટે કે હજરે અસ્વદ
બિલ્કુલ સામને આ જાઅ, કિર જસ નમાઝ મ હાથ ઉઠાને
હે ઇસ તરફ હાથ ઉઠાકર ય દુઆ પઢે

“يَسْمُو بِدِائِلَةِ الْكَبْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَيَسْمُو الْحَمْدُ”

કિર દાના હાથ હજરે અસ્વદ પર ઇસ તરફ રખ જેસ
સજદ મે રખ જાત હે, ત્યાર દાના હથેલિયા ક બીચ મ સર
રખકર હજરે અસ્વદ કો અદબ ક સાથ બાસા દ ભીડ કી
વજહ સ અગર હજરે અસ્વદ કા બાસા દના મુશ્કિલ હા
ના સિફ હાથ લગાકર હાથ કો બાસા દ, લેકિન આજ કલ
યે ભી મુશ્કિલ હ હજરે અસ્વદ ક પાસ પહચન. હી
મુશ્કિલ હ, તા ઇસ મુરત મ દૂર સ હજરે અસ્વદ ક
સામને હો જાઅ, હજરે અસ્વદ ક સામન હાન ક લિય

ઉંઝ લાઈટ કો દબે જે હજર અસ્વદ કી સીધ મે ઊપર
 લગી હુઈ હ. ફિર અપની જમહ ખડ ખડ દુઆ પઠકર
 અપની હથલિયા સ હજર અસ્વદ કી તરફ ઇશારા કરે, ય
 ખ્યાલ કરક કે હથલિયાં હજર અસ્વદ પર હૈ, ફિર
 હથલિયો કો ખોંસા દ, ફિર દાહની તરફ બચતુલ્લાહ કા
 તવાફ શુરે કરે, આર તવાફ કા બક ચક્કર પૂરા કરકે જબ
 હજરે અસ્વદ ક પાસ આ જામે તા ફિર હજરે અસ્વદ કા
 ઈસ્તિલામ કરે, યાની દુઆ પઠકર હાથ સે ઇશારા કરક
 હથલિયા કો બાસા દે ના આપકા બક ચક્કર ઓર દો
 બાસ હુબ, ઇંસ તરફ સાત ચક્કર પૂર કર, તો સાત
 ચક્કર હાગ ઓર આઠ બોસ, આપકા તવાફ હા ગયા,
 પેલલા ઓર આખી ઈસ્તિલામ યાની બાસા બહાન
 અસતેમામ સે કરે, ય બહાન માબકકદ હ.

યે બાત બી ઘાઠ રખ કે તવાફ ક દોરન સીના યા પીઠ
 બચતુલ્લાહ કી તરફ ન કરે, ઇંસસે તવાફ કાસિદ હો જાના
 હ. ઇંસકા દા બારહ કરના પડતી હા " હજર અસ્વદ ક
 બોસ કે વકન સીના, પીઠ બાર ચહરા હજરે અસ્વદ કી
 તરફ કરના મના નહી હ, બહક મસ્તૂન હ.

નીજ તવાફ કે દોરાન અપન સ્થાપન કી તરફ દેખતા રહે, ઈશ્વર ઉપર દખના મકરૂહ જોર બિલાફ બદલ હે, તવાફ કે દોરાન બપતુલ્લાહ કી તરફ મુહ કરના મકરૂહે તહરીમી હે.

ઈસી તરહ આપ દખને કે બહોત ત્તરે લાગ રુકને યમાની કો બી બોસા દેતે હે અર દૂરસ છૂતે હે ઈસમ મસ્જિદા યહ કે જબ આપ રુકન યમાની પર પહાચ ત. ઉસકો દાના લાય યા સિક દાઅ લાય સે છૂ લના મુન્નન હે ઉસકા બાસા ન દે, યે મુન્નન નહી હે બહક લાય લગાના મુન્નન હે. વો બી કરીબ સ, અગર આપ દૂર હે ત. ઈશાર સ છૂના બી નહી સ. (અબુનઘવી બદ ઈઈસ્તિઝા)

૫ બાત ગહન મે ગખ કે આપ જી લબ્બયક પઢતે રહત થ વા ઉમરસ ક તવાફ હાત હી બદ કરદ, અબ ન પઢે થ બાત બી યાદ રખ કે ઈઝ્ઝતબાબ યાની દાહની બગલ સે આદર નિકાલકર બાઅ કધે પર રખના થ સત્તા ચકકર. મ હોગા. ઓર રમલ યાની અકકકર ચલના પેહલ તીન ચકકર. ૫ હાગા.

તવાફ કે દોરાન દુઆઓ પઢત રહે જો યાદ હો, અગર
 कुछ याद न हो तो 'سُبْحَانَ اللَّهِ حَمْدُهُ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ' पढत रहें.

નાટ તવાફ કે સાતા ચક્કરો કી દુઆઓ ઓર ઈસી
 તરહ મોકા મહલ કી દુઆઓ કિતાબ કે અખીર મે લિખી
 જા રહી હે, હા સક તો ઉનકો બી યાદ કરલે

તવાફ કે દોરાન સલામ વ કલામ

તવાફ કે દોરાન અગર કિસી દોસ્ત સે મુલાકાત હો
 જામે તો ઈસસે સલામ વ મુસાફલા કર સકન હે, ઓર
 ઝરૂરત કે બકદ્ર બાતામી કર સકન હ, ઈસી તરહ મસ્જિદા
 મસાઇલ પૂછ સકત હે, બપની બાતામી કર સકતે હે.
 લકિન બાત ચીત કે દોરાન સામન નિજાહ રહની ચાહિય.
 ઈધર ઈધર મુકના મન હે, બહોત ઝિયાદા, બ ઝરૂરત
 બાત ચીત કરના મકરૂહ હ. (જો બહુલ મનાસકે મુનઘ્યાલ)

તવાફ કે બાદ દો રકાત

તવાફ કે બાદ આપ મકામે ઈબ્રાહીમ કી તરફ આજ.
 અગર યાદ હો તો ય આયન પઢે

وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصْنًى ۖ

અગર મક્રમે ઈબ્રાહીમ કે પીછે સમૂલન સે જગલ મિલ જામે તો ઠીક હ, વરના જહા જગલ મિલ દો રકાન તવાફ કી પદ, નમાઝ પડત વક્ત જા ઈઝ્તિખા અથા યાની બચલ ખુશા થા ઉસકા કોક દે, હર તવાફ ક ખત્મ પર દા રકાન વાજિબ હ, ચાહ નકલી તવાફ હા, નમાઝ પડકર ખૂબ િ ડગિડાકર અલ્લાહ સ દુઆઅ કર, ઈસકે બાદ અગર સમૂલન હા તો મુજતાઝમ પર જાઅ, હજરે અસ્વદ ઓર કમૂબા ક દરવાઝ ક બીચ મે ઠાઈ ગઝ ક કરીબ બચતુલ્લાહ કી દીવાર કા જા બિસ્સા હ ઉસકા મુલતઝમ કેહને હે પે દુઆ કી કબૂલિયત કી ખાસ જગલ હે, ઈસસે રસૂલુલ્લાહ ે ઈસ તરહ લિપટ જાને થે જિસ તરહ બચા. આ ક સીન સ લિપટ જાના હ, અનર ચાક્ર મિલે ના લિપટ જાએ, સીના ઉસસ લનાબ, કબી દાહના કબી બાયા રૂખ્સાર ઉસ પર રબ ઓર ખૂબ રો રાકર દુઆ કરે, મગર ઈસ તરહ જાને કી કાશિશ હરગિઝ ન કર ક દૂસરા ક તકલીફ પહોચ, યા ખુદ ક લિય ખતુરા હા જાએ. હર

અમલ મ ઈસકા ખ્યાલ રખ.

ઈસક બાદ ઝમઝમ પર આએ, અબ તા વા ફૂંવા નહી
હે, જગહ જગહ પર નલ બન હુએ હૈ, બલનુલ્લાહ કી
તરફ મુલ કરક પેટ ભરકર ઝમઝમ કા પાની પીએ. શુર
મ "બાસ્મિલ્લાહ" ઓર અખીર મ "અલ્હમ્દુલિલ્લાહ"
પઢે ઓર ય દુઆ પઢે

"أَسْأَلُكَ عَلَى رِزْقٍ وَاسِعًا"

وَشِفَاءٍ مِنْ كُلِّ دَاءٍ"

"ઐ અલ્લાહ ' મુજ ઈસ્મ નાફિઅ અતા કરમા,
વુસ્તત વાલી રાઝી અતા કરમા આર હર બીમારી સ
શિકા દે."

ઝમઝમ કા પાની બેઠકર

પીએં યા બડે હોકર ?

આમ તોર પર લોગ બડે હાકર હી પીન હૈ, બલક બડે
હોન કા બેહનમામ કરન હૈ ઓર ઈસકા સુન્નત સમજન
હે, તા ઈસ સિલસિલ મેં મસ્મલા જાનના ચાહિયે ક

ઝમઝમ કા પાની ભી બેઠકર પીના સુન્નત હ, અલખત,
ખડે હાકર ભી પી સકતે હે, જાઈઝ હ.

ઉમરહ કા તીસરા કામ

આપકા ઉમરહ મ ચાર કામ કરન થ, દો કામ આપને
કર લિય. અહરમ આર તવાઈ

અબ તીસરા કામ હ સજા મરવહ કે ઠરમ્યાન સમી
કરના પાની સજા પહાડ સે મરવહ પહાડી તક ઓર
મરવહ સે સજા તક ચલના હ.

જિસ તરહ તવાઈ શુરુ કરન સ પેલલે આપન હજરે
અસ્વદ કા ઈસ્તલામ કિયા થા થા હાથ સ ઈશારા કરકે
હથેલિયા કા બોસા દિયા થા, ઈસી તરહ બોસા દકર સજા
પહાડી પર આબ, થ બાસા દના ન ભૂલ, થ સુન્નત હ,
સજા પર ચઢકર સમી કી નિધ્યન કરલ

“اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اُرِیدُ السَّعٰی بَیْنَ الصَّفِّ وَالْمَرْوَةِ

بِسَبْعَةِ شَوَاطِیْ یَدِیْ تَعَالٰی فَرَبِّیْ فَرِّدْ لِّیْ تَقْبِلْهُ مِنِّیْ

“ઐ અલ્લાહ ' મેં સજા વ મરવહ કી સમી કી નિધ્યન
કરના હું સાન ચકકરા કે સાથ અલ્લાહ નમાજ કે લિય, તૂ

ਉਸਕੋ ਆਸਾਨ ਕਰਮਾ ਘੋਰ ਕਭੂਲ ਕਰਮਾ "

ਬੁਝੇਰ ۞:३: ਦੀ ਈਸੇਯਾਅ ਮੇ ਯਸਰੁਰ ਓ ਕ ਆਪ ਭੀ
ਕਰੇ

“أَبَدًا بِأَبَدٍ أَلَمْ يَكُنْ لَهُ الْبُزْءُ الْمَعْلُومُ
مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ”

ਫਿਰ ਸਫ਼ਾ ਪਰ ਚੁਕਦੇ ਅਯਨੁਲਲਾਹ ਦੀ ਨਰਕ ਰੁਖ਼ ਕਰਕੇ
ਫ਼ੋਨਾ ਲਾਧ ਉਠਾਕਰ ਅਲਲਾਹੁ ਸੇ ਦੁਆ ਕਰੇ ਪੇ ਭਾਜਲ ਭੀ
ਦੁਆ ਕ ਕਭੂਲਿਯਨ ਦੀ ਹੇ ਉਸਕ ਆਦ ਨੀਯੇ ਉਨਰ ਕਰ
ਧਰਵਲ ਦੀ ਨਰਕ ਥਲੇ, ਸਭੀ ਕ ਦਰਬਯਾਨ ਥਾਯਾ ਕਲਿਮਾ,
ਨੀਸਰਾ ਕਲਿਮਾ ਆਰ ਥ ਦੁਆ ਪਕਰੇ ਰਥੇ

“رَبِّ الْغَفُورِ وَارْحَمَ وَتَجَاوَزَ عَمَّا تَعْلَمُ
إِنَّكَ أَنْتَ الْكَرِيمُ

“ਐ ਪਰਵਰਦਿਗਾਰ ' ਆਮਾ ਦ ਘੋਰ ਰਲਮ ਕਰਮਾ ਆਰ
ਉਮਾਰੀ ਭੀ ਗਲਤਿਯਾਂ ਨਰ ਈਲਮ ਮ ਹੇ ਉਨਸੇ ਦਰਗੁਜਰ
ਕਰਮਾ, ਨੂ ਅਥੇਨ ਗਲਿਯ ਆਰ ਆਡਾ ਨਾਕਨਵਰ ਓ ਆਰ
ਆਡਾ ਕਰੀਮ ਓ ”

સફા તે કુછ દૂર ચલ કર દો હર સુનૂન નજર આંખે,
 ઉનકો "મીલેન અખઝરેન" કેહન હે, વહા સે ઝરા દોડકર
 ચલે ઉસક બાદ દો હર સુનૂન ઝોર નજર આંખે રહા
 પહાચકર દોડના બદ કર દે અપની રફતાર ચલ બે હુકમ
 સિક મદ્રો કે કિય હે, આરતે અપની રફતાર સે ચલ
 મરવહ પહાચકર બી બચતુલ્લાહ કી તરફ રખ કરકે
 દના ત્યાં ઉઠ કર ખૂબ દુઆઓ કર જોસ સજા પર કી થી,
 ય બી કબૂલિયાત કી જગત હ ય આપકા અક હેરા હુવા,
 ફિર મરવહ સે સફા પર જાએ તો દુસરા ફેરા હોગા, ઈસ
 તરહ સાત ફર પૂરે કરે સાતવા ફેરા મરવહ પર ખત્મ
 હાગા, હર ફર મે સદા આર મરવહ પર ઇસી તરહ દુઆ
 કરત રહે, હર ફરે મ તકરીબન પચીસ આવાત કે બકદર
 દુઆ કર આર હર ફર મ દો હર સુનૂન કે બીચ મ દોડત
 હુએ ચલે, હર ફર મ ઝિક વ દુઆ કરત રહે ખામાશ ન રહે

ઉમરહ કા ચોથા કામ

અબ તીસરા કામ સમી બી હો ગયા, ઈસકે બાદ વહી
 બાબ મરવહ પર હજીજમ મોજૂદ આપકા ઈન્તજાર કર
 રહ હાને, ઉનસે અપન સર ક બાલ મુડવા દીજીએ. હલક

બેહતર હે, ઓઘા કામ ખી હો ગયા, બળ આપકા ઉમરહ
પૂરા હો ગયા, એહરામ કી તારી પાબદિયા બળ ખન્મ હો
ગઈ, અપન ઘર પર આ જાએ, નહ ચાકર અપને કપડે
પહન લે, ખુશ્ખુ ઓર ઈત લગાવે, બળ આપક લિય વો
સબ ચીઝ જાદગ હો ગઈ જા એહરામ કી વજીહ સ મના થી.

આરતી કે લિય સર મુડવાના નહી હો. બલક ચાડ બાલ
કાટના હો, પાની અપની માટી કે નિચલ હિસ્સે સે એક
પોર કે બરાબર બાલ કાટ, તકરીબન દેઢ ઈંચ અખ
આરતી પર ખી એહરામ કી પાબદિયા ખન્મ હો ગઈ

હલક ઓર કસ કી મુખ્તલિફ સૂરતે

હલક પાની સર કે બાલ ઉસ્તુર સ સાફ કરના, ઓર
કસ પાની સર કે બાલ મુડવાના. એહરામ ખાલન કે લિય
હલક વા કસ ઝડરી હ ઈસકા મસ્તૂન તરીકા વે સ કે પૂર
સર કે બાલ મુડવા દિએ જાએ, વા પૂર સર કે બાલ
બરાબર કરક કટવા દિએ જાએ, હલક કરના કસ સે
જિયાદા બેહતર હ, ઈસકા સવાબ જિયાદા હ, આર હરમ
મ દબગ કે લાગ મુખ્તલિફ તગસ સે હલક આજ કસ કરના
હે, આપ દબા દબી ન કર, મસ્તૂજા અચી તરહ
સમજલ, ઈસકી કઈ સૂરત હે

(૧) સર ક બાલ જામર બડ હૈ તા આપ કસ કર સકત હૈ,
 ધાની બાલ કચી સ કટવા સકન હૈ, મગર લંબાઈ મ
 કમ અઝ કમ હિંગલી કે પાર ક બરાબર કટવા
 વાજિબ હ, અમર આપક સર કે બાલ ઉમલી ક પારે
 સે છાટ હૈ તો ફિર હલક કરના વાજિબ હે, કેથી સ
 કાટને સ એહર મ નહીં ખુલેના અમલનુલ કતાવ

(૨) દુસરી સૂરત યે કે પૂર સર કા ચાર હિસ્સા કરકે અક
 હિસ્સ ક બરાબર, યા ઉસસે ઝેપાદા કટવાયા જાઅ
 તો એલી સૂરત મે અહરામ તો ખુલ જાઅગા મગર
 મકરૂહ નહરીમી કા ગુનાહ સાગા મુનબુ-પ્રાસક

(૩) ત્રીસરી સૂરત સર ક ચાચાઈ હિસ્સે સ કમ બાલ
 કટવામે જાઅ, તા એલી સૂરત મ ઈમામ
 અબૂલનીકા રહ ક નજદીક ઉસકા અહરામ નહીં
 ખુલેના, વો શખ્સ હરામ મે હી સમજા જાઅેના,
 અબ હરામ કે ખિલાફ કામ કરને સ ઉસ પર
 જુમાના વાજિબ હાતા રહના.

અમલનુલ કતાવ, ફતવા રહીમિયસ

(૪) ચાથી સૂરત સર ક બાલ ઉમે હી નહી હૈ બલક ગજા

હે, યા પાંચ સાત ઘંટ પહોંચે ઉમરહ કરકે હલક કર
 દિવા હે, અબ કિર દો બારહ ઉમરહ કર રહ્યા હે,
 તો એસી સૂરતમે પૂર સર પર ઉસ્તુરા કેરના વાજિબ
 હે

શામી કલકુલ કદીર

લિહા જા આપ અગર કલ કરને હે તો એક ઉઝલી કે
 પારે કે બરાબર બાલ પૂરે સર સે બરાબર કાટે, ઓર
 અગર સર પર બાલ ઉઝલી કે પારે સ છોટે હે તા પૂરે સર
 કા હલક કરવાલે.

ઉમરહ કે બાદ સે અધ્યામે હજ તક

ઉમરહ સે કારિગ હોકર આપ ટીઝલ સિજજા તક
 મક્કા મોઅજ્જમા મ બગર એલરામ કે રહગ, અબ આપ
 પર કોઈ પાબદી નહી હે ઈન દિનાં મ અપન અવકાત કો
 ખૂબ ગનીમત સમજ, ફુજૂલ કામાં મ, ઈષર ઉષર કી
 મજલિસા મે. ખરીદ વ કરાખ્ત ઓર શોપિંગ મે કીમતી
 વસ્તુ ખરીદ ન કરે, પાઓ નમાઝે કે બાજમા અત હરમ
 મ પઢને કા અહતમામ કર. ઝિક્ર વ તિલાવત, નફલ
 નમાઝ ઓર ઈબાદત કે કિય ઈસસ બહતર કૌનસી
 જાહ હો સકતી હે ? અગર કુછ નહી કરને તો હરમ મે

બેઠકર બયતુલ્લાહ કા સિકં દખતે હી નહૈ, રોઝના બયતુલ્લાહ પર એક સાં બીસ (૧૨૦) રહમને નાઝિલ હોતી હૈ, સાઠ તવાફ કરનેવાલો પર, ચાલીસ નમાઝ પઢનવાલા પર ઓર બીસ રહમન બયતુલ્લાહ કા દેખનવાલા પર ઉતરતી હૈ. ઈન દિનો મેં આપ તવાફ કી ખૂબ કસરત કરે ક્યૂંકે તવાફ એસી ઈબાદત હે જો હર જગહ મયસ્સર નહીં આ સકતી. ફિર ક્યા પના આઈન્દા પહા કી હાઝરી ઓર તવાફ કી સઆદત મુકદ્દર હ યા નહીં. ઈસ લિય એક બક લખા કી, અક અક મિનટ કી ખૂબ કદર કરે, નફલી તવાફ અપન લિયે ભી કર, અપને મરદુમીન કે લિય ભી કરે.

ઈસી તરહ આપ નફલી ઉમરહ ભી કર સકને હૈ. ઈસકી શકલ યે હામી કે આપ મક્કા સ બાહર જાકર એહરામ બાધકર આવે, મક્કા ક ચારા તરફ હરમ કી હદ હૈ ઓર નિશાનાક લગા હુએ હૈ. મદીના કી તરફ તન્ઝીમ હરમ કી હદ હૈ તન્ઝીમ મક્કા સ તીન મીલ પર હૈ. હુઝૂર ન હાઝરન આઈશા કો ઉનક બાઈ અબ્દુરહમાન કે સાથ ઉમરહ કરન ક લિય ભજા થા નો

તન્મીમ પર આમી ઓર યહાં સે એહરામ બાધકર ઉમરહ કિયા મક્કાવાલ આમ તૌર સે યહીં સ એહરામ બાધત હે યહા હજરત આઈશા ؓ ક નામ સ મસ્જિદ આઈશા બી બની હુઈ હે.

ઈસી તરહ મક્કા સ નાઈફ કી તરફ નવ મીલ કી મસાફત પર એક મકામ હ જાઅરાનહ, યે બી હરમ કી હદ સે હુજૂર ؓ ને નાઈફ કી તરફ સ આને હુએ યહા સે એહરામ બાધકર ઉમરહ કિયા યા હરમ સ બાહર મક્કા મ દાનહ જગહ કે લિયે આસાની સે સવારિયા મિલતી હે. તન્મીમ સ એહરામ બાધકર ઉમરહ કરે ના ઈસકા ઉઈ આમ મ છાટા ઉમરહ ફેલત હે. ઓર જાઅરાનહ સે બરહામ બાધકર ઉમરહ કરે તો ઈસ બડા ઉમરહ કસતે હે (ક્યુ ક દૂર કી મસાફત પર જાકર એહરામ બાધા હે)

બાઝ લોગ બાર બાર તન્મીમ જાકર એહરામ બાધતે હે, કાબી રોઝના આર કાબી એક દિન મ એક સે ઝિયાદા ઉમર કર લેત હે, કેસરત સ ઉમરહ કરના મમનૂઅ ત નહીં બલક મુસ્તહબ હ, હકિન કેસરત સ તવાફ કરના

કસરત સ ઉમરહ કરન સ અફઝલ હ, ઈસ લિય કસરત
ના તવાફ કી કરે

બાઝ લાગ હજ વ ઉમરહ કી સખી કે અલાવા સફા વ
મરવહ કી સખી કરન હે, ઈસમ સવાબ સમજત હે, ય
ગલત હ, ઈસમ કોઈ સવાબ નહી, નફલી સખી શરઅન
સાબિત નહી હે, બિલા ક્યદા જાનકો થકાના હે હા '
નફલી તવાફ સાબિત હ, તવાફ કસરત સ કર

ઈસક અલાવા દુઆઓ કા ખુબ અહતમામ કરે પૂરી
ઉમ્મત કે લિયે અલ્લાહ તઆલા સ હિદાયત ઓર
મસાઈલ કા હલ માગે ઓર અલ્લાહ કા મનવાએ બડી
ઊંચી જગહ પર આપ પહોંચે હે, ખુબ અદબ સે
ગિડગિડાકર અલ્લાહ સે માનન કા અહતમામ કરે આપ
ઈન્શા અલ્લાહ નામુરાદ નહી હાન

મન્નત સે, સમાજત સ, અદબ સે માગો

દરે ફરીમ સે સાઈલ કા ક્યા નહી મિલના

મક્કા મે નમાઝ કેસી પઢગે ? કસર યા પૂરી

બાઝ લાગ હજ સ પેહલ મદીના મુનવ્વરા જાતે હે
ઓર બાઝ હજ ક બાદ, નો ચોથા બાઝ કા હજ સે પહલે

મક્કા મેં જિયાદા રહેલ ત્ર મોક્ષ મિલતા હે ઔર બાઝ કો હજ કે બાદ, અબ અગર મક્કા મેં પંદરહ રાઝ યા ઉસસ જિયાદા ક્યામ હો રહા હ ત્ર આપ મુકીમ હાગે આપ નમાઝ પૂરી પડેગ

અગર પંદરહ રાઝ સ કમ ક્યામ હો રહા હે તો આપ મુસાફિર રહગ, પાની આપ કસર કરગ.

નોટ - મિના વ મુઝદલિફા મક્કા કી હુદૂદ મેં દાખિલ હો ગએ જિહાઝ પંદરહ દિન શુમાર કરન મ મિના વ મુઝદલિફા મી સામિલ હ, ઇંસ તરહ અગર પંદરહ દિન બનત હે ત્ર આપ મુકીમ હે આપકા ચાર રકત પડની હે મક્કા મ મિના વ મુઝદલિફા આર અરજતમે ભી, અગર પંદરહ દિન સ કમ હ ત્ર આપકા કસર કરની હ મક્કામ ભી મિના વ મુઝદલિફા આર અરજતમ ભી.

મસ્જિદ હરામ મ નમાઝ પડને મ ખૂબ ધ્યાન રખ કે કોઈ ઔરત આપકે દાએ બાએ ન બડી હો જાએ, કપૂ કે વહા ઔરતા કા બહાન ઈખ્તલાત હાતા હ. અક ઔરત કી વજહ સ ત્રીન મઠો કી નમાઝ ખરાબ હા જાતી હે, ઔરત ક દાઁત્રી તરફવાલે કી, બાબી તરફવાલે કી, ઔરત

કે પીછે પકડેવાલ કી, ઈન તીનો કી નમાઝ બરાબર હોતી હે. હજ કે મોકે પર ખાસ નોર પર મસ્જિદે હરામ મે બહોત ખ્યાલ રખ, મજમઅ કી ભીડ કી વજહ સે અગરચે ઘે અહતયાત બહાત મુશ્કલ હાતી હે મગર ઈતના તો ઝરૂર ખ્યાલ રખે કે અપન સે અગલી સઠ મે કાઈ આરત ન હો, આર દાઅ બાઅને લગકર વ્હી કાઈ આરત ન ખડી હો, અગર આપસે અગલી સઠ મ યા દાઅ બાઅ કાઈ આરત આકર ખડી હા જાઅ તા બાપ આગ બક જાઅે અલબત્તા મસ્જિદ નબ્વી મ આરતના કા બિલ્કુલ અલગ ઈતજામ હ. મસ્જિદ હરામ મ તવાઈ કી વજહ સે અલગ ઈતજામ મુકુમત કે સિય મુશ્કલ હ

હજ કે પાંચ દિન

આઠ જિલ હિજ્જા સ હજ કા વકત શુરૂ હોતા હ. ૮, ૯, ૧૦, ૧૧ જોર ૧૨ જિલ હિજ્જા ઈન પાચ દિના મ કુછ આ'માલ વ અરકાન આપકા કરત હે, ઇસી કો હજ કહત હે. આઠ જિલ હિજ્જા સ પતલ ધાની સાત જિલ હિજ્જા કા ઈશા કે બાદ સ હી તૈયારી કરલ, ચૂક હાજી જિયાદા હાને હે તો મોઅઝિલમ હજરાત ઈશા કે બાદ સે

छी छाजियो के बिना बेजाना थुर कर देने हैं, बिडला
 तमाम कुर्रियात स आदिन सकरे गुस्स करल और
 अहराम बाधे जैसे पहल बाधा था, अक यादर क
 नहणह बनाल अंदर अक यादर आडल, और जैसे पहल
 सर ढ ककर हे रकान पदी थी अब भी पढल, सलाम
 ईरकर यादर सर स छटाकर सज की निव्यत करल, याल
 तो ट नारीण के निव्यत करे, निव्यत छेस तरल कर

"أَتَهُمْ إِن يُرِيدَ الْحَقَّ فَيَسْرُدُنِي وَتَقْبَلُهُ بِحَقِّ"
 "ओ अल्लाह ! म सज की निव्यत करना छू नू छेसका मेरे
 लिखे आसान करमा नार कभूल करमा

निव्यत के साथ छी तीन भरतया जरा जुलह आवाज
 स नलिमयल पढ

بَيِّنَاتٌ أَنَّهُمْ لَيِّنَاتٌ بَيْنَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ بَيِّنَاتٌ إِنَّ
 أَحْمَدَ وَابْنَةَ لَكَ وَالْمَلِكُ لَا شَرِيكَ لَكَ

और औरत आहस्ता नलिमयल पढे, अब आपक
 अहराम थुर छ गया, अब वो तारी पाबंदिय लग गछ
 जो पहल बयान की गछ थी।

(और जिनका लज ईकराह या किरान से उनका
अहराम ना पहन स जथा सुवा ह.)

अब आप दसवीं या म्यारहवीं नारीज को कुर्मीनी
करके सर के बाल मुडवाअम तब आपका अहराम पहन
होगा, अब आपका पहल क्री तरह हर भोंके पर चलने
किरत, उठन बैठन झूज शोक क साथ और अल्लाह की
अजमत व माहज्जत के साथ जम्बयक पहन रहना है,
और ये ज्वाल करके पहना से के ये दजरत ईबादीम
शुकी की पुकार का अल्लाह को जवाब दे रहा हू और
अल्लाह मरी जान सुन रहा है

लज का पहला दिन ८/ जिल हिज्ज

अब आप बिना पहनये गये, आक नारीज का जहर
से पहल नकरीजन तमाम लज्ज बिना पहनये जत हैं
वहा पहल स भंम (टट) सज्जत है मारुअल्लम की बस
आपको आपके जेमे मे पहनाया देगी और य ज्वाल रहे
के अज्जमे परावेट सवारियों क मारुअल्लम की बस से ही
सकर करे पैदल भी सकर न करे, वरना आप अपन
जेमा की तलाश म भटक ज्जअम.

ઇસક ભી ખ્યાલ રખે કે સામાન બહાત થાકે. ઓર
ઝરૂરત કા લકર જાએ. મસલન એક જોડા અહરામ કી
ચાદર, હવ. કા તકિયા, લુંગી, પ્લાસ્ટીક કા મુસલ્લા,
ચટાઈ, પદા કરને કે લિપ ચાદર, બ્રડ, સેનૂ, ફૂટ, ફરસાન,
લાંટ, સાબુન, કકરી કી ઘેલી, ચખ્ખલ રખને કી ઘેલી
વગેરા.

મિના જાને સ પેહલે મોઅલિમ કી ખસ કા નખર
ઑર મિના મ આપકા ખેમા કહા હ પહચાન કરલ, ઑર
અપના તઆરફીકાડ હરે વક્ત સાથ રખ, અપન ખેમા મ
પહચ કરે ઇસ ખાત કા પૂરા ધ્યાન રખ કે બપહમી
બિલકુલ ન હો. ઇસ લિયે બીચ મે પદા ડલકર મસ્તૂરત
કો એક તરફ કરેઢ ઑર મદ અક તરફ હા જાએ.

મિના મક્કા સ તીન મીસ કે કસ્લ પર દો તફા પહાડો
કે દરમ્યાન ખસોત બડા મેદાન હ. મિના મે આજ આપકો
પાય નમાઝ પઢતી હ. ઝલર, અસર, મનૂરિબ, ઈશા
ઑર ૪ જિલ હિજજા કી કજર. યે પાય નમાઝ અપને
ખેમા મે બાજમાબત અદા કરે, બલ ઑર કાઈ કામ
આજ મિના મ નહીં હ, બાકી વક્ત જિલ વ તિલાવત,
તરબીહ વ દુઆ ઑર અલ્લાહ કી યાદ મ મુજાર.

હજ્જા કા દૂસરા દિન ૯/ જિલ્લો હિજ્જા

આજ હજ્જા કા દૂસરા દિન હો. બાજ સે અધ્યામ તરીકા
ભી શુરુ હો ગએ, લિહાજ કજર કી નમાઝ કે બાદ ફરન
મઈ બુલદ બાવાઝ સે ઓર બૌરતે આહિસ્ત્ત સે તકબીરે
તરીકા પહે તકબીર તરીકા ૯' જિલ્લો હિજ્જા કી કજર સ
૧૩. જિલ્લો હિજ્જા કી અતર તક હર ફઝા નમાઝ કે બાદ
પઢના વાજિબ હો. તકબીર તરીકા ૫ હ

اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَللّٰهُ وَ اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ
اَكْبَرُ وَ بِسْمِ اللّٰهِ

૯ જિલ્લો હિજ્જા કા દિન બડા હી અઝીમુશ્શાન દિન
હો આજ આપકો સૂરજ નિકલન કે બાદ મિન્ન સે અરફાત
કી તરફ રવાના હાન હ, અરફાત મિન્ન સે ૬ મીલ પર
અક મેદાન હ, વહા ભી પહલ સ ખમ લન હાત હો, વહા
પહોચ કર અગર ઝરૂરત મહસૂસ હો તો ઝવાલ તક
આરામ કરલ, ફિર જબ ઝવાલ કા વકન કરીબ આગ ત.
બહતર ય હ ગુસ્લ કરલ, યાની સિફ બદન પર પાની
ખહાલ બદન ન મલે.

अरक़त में एक मस्जिद है "मस्जिद नमिरह" इसमें ईमामे उज्जर और असर एक साथ पढ़ाने है, अगर पहला सक़्त आपसी ईमाम के साथ ग़हर और असर एक साथ पढ़े, अगर आप ईमाम के साथ नमाज़ पढ़ते हैं, तो इसका ज़्यादा रक़ के ईमाम इस ज़माने में सुना नज़द है आता है और मुसलिर रहता है, इस ख़िये दाना नमाज़ा के दो हा रक़त करके कसर कराता है, आपसी अगर मुसलिर में बानी पहरह दिन से कम क़याम है तो ईमाम के साथ कसर पढ़ें, और अगर आप मुकीम में तो आपका बार रक़त पढ़नी पड़ेगी. ईमाम जब ज़ोहर की दो रक़त पर सलाम करे हे तो आप जल्दी से जाड़ साकर ज़ैर क़िराजत के रुक़ूअ सज़दे के साथ दो रक़त पढ़कर सलाम करे हे इसके बाद ईमाम के साथ असर की नमाज़ में शरीक हो जायें, और जब ईमाम असर हा रक़त पढ़ाकर सलाम करे हे तो आप जाडे होकर आकी हा रक़त इसी तरह पूरी करे.

आज़ लोग़ नाचक्रियत की वज़ह से आवज़ूद मुकीम होन के ईमाम के साथ सलाम करे दंत है. ऐसी सूरत में

ઉનકી નમાઝ નહીં હોગી, ઉનકા અપની નમાઝ લીટના પડેગી

ઈ ચાહુલ મન્નાસંઠ

મગર આજ કલ ભીડ બહાન જિયાદા હાતી હે, ભીડ મ હો સકતા હં કે બાપ અપના ખેમા ભૂલ જાએ ઓર ભટક જાએ, ઈસ લિય મુન્નાસિબ હં કે અપને ખેમો મ જમાઅત કે સાથ ગ્રાહર કે વક્ત મ ગ્રાહર ઓર અસર કે વક્ત મે અસર કી નમાઝ પઠ, યહા દ ના નમાઝ એક સાથ ન પઠ ઈસકે બાદ ઝિક વ દુઆ મ લગ જાએ

અરફાત કે વ ચંદ પટ ગ્રાહર સ મમુરિબ નક પે પૂરે હજ કા ખુલાસા હં ઓર નિવાહ હં, વ દુઆ કી ફખૂલિયત આર મગુફિરત કા દિન હં, ઈસ દિન મ અલ્લાહ તઅલા આસ્માન દુન્યા પર ગુજૂલ કરમાતે હે ઓર ફરિશ્તા પર ફખ કરતે હે, લિહાઝા પૂરી તરહ અલ્લાહ કી તરહ મુતવજજ રહે

આજ કા ખાસ કામ દુઆ ઓર ઈસ્તિઝ્કાર હે. ગુરૂબ નક કિબ્લા રૂ ખડે ખડ જિનના ખડા રેહ સકત હેં, ફિર બેઠ કર, ફિર ખડ રહ કર અલ્લાહ કે સામન ખૂબ દુઆબ કર, દુઆ કી કિતાબ ષદં, ઈસ દિન મ અપન માલિક કા

जितना भन्वा सकते है भन्वाले. अपन लिये, घरवाला क लिये, वालिडेन के लिये, रिश्तदारा क लिये, भाइसिनीन क लिये, दोस्त व अलज्वाब के लिये, भइभीन के लिये. नभाम छजिवा क लिये और पूरी उम्मत क लिये ખૂબ गिडगिडाकर हुआअ माम, जिस उध्दान म माग सकते है माग. अरशत क मेदान मे जवाब स गुरुअ तक क वकत मे थोडी देर चुकुक करना यानी ठहरना इज का ज्हात अडा कर्ज है

अरशत के भा'भूलात

अरशत मे जाहर क ज्हाद य सार अमल करे

(१) योथा प्रलिमा - सा (१००) मरनभा

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ
يُحْيِي وَيُمِيتُ يَبْدِئُ الْخَلْقَ وَهُوَ عَزَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

(२) जिस्मइलाह क साथ सूर अ छप्पस सो (१००)

मरनभा

قَدْ هَوَاهُ أَحَدٌ أَنَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ
يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

(૩) દુરુદ ઇબ્રાહીમ સાં (૧૦૦) મરતબા આખર મે
 "વઅલયના મઅહુમ"

أَنَّهُمْ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا
 صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ
 مَّجِيدٌ وَعَبَّادٌ مَعَهُمُ أَلَلَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ
 وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ
 إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ وَعَبَّادٌ مَعَهُمُ

(૪) ઇસ્તિગ્ઠાર (૧૦૦) મરતબા જા આપકા યાદ હા

"أَسْتَغْفِرُ اللهَ رَبِّي مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ"

ઇસકે સાથ કુઆન કી તિલાવત, મુનાજાતે મકબૂલ,
 હિઝબુલ આ'લમ સ્વી પડલ. અરજ ક દિન હુઝૂર, ^{જા}સે
 દૂધ પીના સ્નાનિત હે, લિલાજ સુન્નાત કી ઇતબાઅ મે
 આપભી અગર મયસ્સર હા ના દૂધ પી લે યા કાઈ અંર
 ચીઝ ખા પી લ.

મુઝદલિફા કી તરફ રવાનગી

જબ સૂરજ ગુરૂબ હા જાએ ત્ય મગરિબ કી નમાઝ પઢે બગેર મુઝદલિફા કી તરફ રવાના હો જાએ, મગરિબ કી નમાઝ ન અરફાત મેં પઢે ન રાત્રી મેં બલક મુઝદલિફા પહાચકર ઈશા ક વક્ત મ મગરિબ આર ઈશા અક સાથ પઢે, અક અઝાન આર એક ઈકામત કે સાથ પઢે, યાની અઝાન કે બાદ તકબીર ફલકર મગરિબ કી નમાઝ પઢે ફિર ફઝ પઢકર જોરન ઈશા કી નમાઝ કી જમાઅત કરે બગેર તકબીર કે, ઈસકે બાદ મગરિબ કી સુન્નતે ફિર ઈશા કી સુન્નત આર વિત્ર પઢે.

મુઝદલિફા અરફાત સ ૩ મીજ પર એક મેદાન હ, યહાં ખેમે નહીં લગે હાત હ, ય રાત્રી આપકા મુઝદલિફા મેં ગુઝારની હ યે રાત્રી શખે કદ્ર સે બફઝલ ઓર ઝિયાદા કાબિલે કદ્ર હે

રિવાયતો મેં હ ક હજજતુલ વિદાઅ મેં રસૂલુલ્લાહ ﷺ ને અરફાત મેં ઉમ્મત કે લિય બહોત કુછ માગ્યા થા, સિવાઅ અક દુઆ ક અલ્લાહ ન સારી દુઆઅ કબૂલ કરમાલી થી, લકિન મુઝદલિફા મેં અપન ખૂબ

ગિડગિડાકર અલ્લાહ સે દુઆએ કી ઓર ઉંસી દુઆ કા ફિર માગા તો વહા પર અલ્લાહ ને વાં દુઆ ભી કબૂલ કરલી ઓર આપ ઉમ્મન કે અજ્ઞાન સ બહાત હી ખુશ ઓર મુતમઈન હા મએ આર શયતન કો બાપન દબા કે બહાત હી વાવલા કર રહા હ આર અપને સર પર મિટી ડાલ રહા હે.

લિહાજા ઈસ રાત કી ભી કદર કરના હે, આમ તૌર સે એસા હોના હ કે અરકાત સ થકલાર આએ ઓર થકા મેહરી નીદ સો મઅ આર પૂરી રાત સોને મ ગુઝર ગઈ, એસા ન હા, ઈસકા ખ્યાલ રખે અનર થકન બહોત જિયાદા હો તો મગરબ વ ઈશા પઢકર થાડી દુઆ કરકે કુછ થટ આરામ કર ઓર સુખ સાદિક ત પહલ ઉઠકર જિક વ દુઆ મ મસ્રૂક રહ. ફજર કી નમાઝ અવ્વલ વકન મે પઢલે ઈતક બાદ સૂરજ નિકલને કે કરીબ તક ફિર જિક વ દુઆ મ મશગૂલ હો જાએ.

ફજર કે બાદ સે સૂરજ નિકલને કે કરીબ તક થાડી દેર મુઝદલિફા મે ઠહરના ય સજ કા વાજીબ હ, લિહાજા ફજર સ પહલ હરમિઝ મુઝદલિફા સ ન નિકલ, વરના

વાજિબ છૂટ જાઅગા બીર દમ દના પડગા બીર ય બાન
ભી યાદ રખ ક મુજદલિફા સ ફી હાજી(હર હાજી અપને
લિય) સત્તર કર્કરયા ભી મુનહે

હજ કા તીસરા દિન ૧૦/ જિલ હિજજા

જબ મુજદલિફા મે સૂરજ નિકલન કા વક્ત કરીબ હા
જાએ તો વલ્દ સ મિના કી તરફ રવાના હા જાએ આજ
૧૦. જિલ હિજજા યાની કુબાની કા દિન હે હજ કી
મસ્જૂલી કી વજહ સ ઈદ કી નમાઝ અલ્લાહ ને હાજિયા
સે માફ કરદી હ આજ અપકા ચાર કામ કરને હે ઓર
બહોત આસાન હે

(૧) રમી(૨) કુબાની(૩) હલક (૪) નવાફે જિયારત

પહલ તીન મ તરતીબ વાજિબ હ, તવાફ જિયારત દસ
કી સુબહ સ બારહ કી મર્ગરબ તક કમી ભી કર સકત
હે. દસ કી સુબહ કો મુજદલિફા સ સીધે જાકર અગર
નવાફે જિયારત કરલ કિર આકર ઈન્મીનાન સ બડે
શયત્કાન કા કર્કરયા માર તો ભી સહીહ હ. બલકે ઝબીફ
કમઝાર ઓર મસ્જૂરાત સાથ હો તો ઈસમ આસાની
રેહતી હ, ક્યૂ ક મનાફ મે જિયાદા ભીડ નહી રેહતી,

ઓર અગર તવાફે ઝિયારત બાદ મ કરના ચાહે ત. બી
કોઈ હરજ નહી

બહરહાલ બાજ મિના મેં સબસ પેહલ બડે શયતાન
કો સાત કકરિયા મારની હ. મિના મે નીન જા હો પર
લખ્મ સુતૂન બન હુમ્મ હે ઉનકા જમરાત કેહત હે. પેહલા
જમરા મસ્જિદ બેક ક કરીબ હે, જિસકો જમર એ-ઊલા
કહતે હે દૂસર. ઉસસ આન હ ઉસકા જમર-એ-વુસ્ના
યાની દરમ્યાની જમરા કહતે હે. તીસરા બિલ્કુલ મિના કે
અખીર મ હ જિસકો જમર-અ-ઉકબા યાની બડ. જમરા
કેહત હ

પહલે બડે શયતાન કો સાત કકરિયા મારના હ,
ઈસકા અફઝલ વક્ત સૂરજ નિકલન ક બાદ સ ઝવાલ તક
હે, મગર ઈસકે બાદ બી માર સકત હે ઈસમ જલ્દબાઝી
બિલ્કુલ ન કર. જિસ વક્ત સહૂલત ઓર આસની હ. ઉસ
વક્ત મારે, વક્ત સુખ તાદિક તક રહત. હ. આમ તોર
પર હાદસાત ઈસી મોકે પર હોત હ, ઈસ લિયે ઈન્મીનાન
સે ક્રમ કરે

દૂસરે ઓર તીસરે દિન નીના શયતાન કો કકરિયા

મારના છે, જોર વક્ત જવાબ કે બાદ સુબહ સાદિક તક છે

યે બાત ભી યાદ રખ કે શયતાન કો કકરિયા ઊપર કે
હિસ્સે મેં જાકર મારે, ઈસ મેં જિયાદા સહુલત હ. ઓર
અભી તક જા આપ લખખતક પઠ રહે થે બડ શયતાન પર
પહાલી કકરી કે સાથ હી લખખતક બદ કરદ

દસ તારીખ કા પેહલા કામ

તો દસ તારીખ કા પેહલા કામ બડ શયતાન કો સાત
કંકરિયાં મારના હ, કકરી સહુદત કી ઊગલી બાર અંગૂઠ
સે પકડે આર હર કકરી કે સાથ ય દુઆ પઢને જાઅ

بِسْمِ اللَّهِ الْكَبِيرِ رَغْمًا بِشَيْطَانٍ

وَرَضًا لِرَبِّ خُصِي

મેં કકરી મારતા હુ શયતાન કા ઝલીલ કરને ઓર રહમાન
કો રાઝી કરન કે લિય

અગર પૂરી દુઆ યાદ ન હા તો સિક્ક “બિસ્મિલ્લાહિ
અલ્લાહુ અકબર” કહ, યા અપની ઝખાન મ કહે
“શયતાન કો ઝલીલ કરને ઓર રહમાન કા રાઝી કરને કે
લિય.” યે બાત ઝહેન મ રખ કે કકરી સુનૂન કા હી લને યે

ઝરૂરી નહીં, બલકે સુનૂન કે અતરસક મે બન હુએ દાયર મં
ભી ગિર જાએ તા વાજિબ અદા હો જાએ-પા. યે બાત ભી
સમજલે ક કકરિયા કયું મારી જાતી હ ?

હઝરત ઈબ્રાહીમ عليه السلام જબ અપન બદે ઈસ્માઈલ કો
ઝબલ કરન ચલ તા સબસ પહલે સયનાન પેહલે જમરે ક
પાસ મિલા અંર ઈરાદે સ રોકના ચાહા, હઝરત
ઈબ્રાહીમ عليه السلام ન સાત કકરિયા મારી તા વો ઝમીન મે
ધસ ગયા, આગ બઢકર ફિર દૂસરે જમરે ક પાસ નઝર
આયા, પહા ભી સાત કકરિયા મારી વા ઝમીન મે ધસ
ગયા. ફિર છ.ટ જમરે કી જગહ નઝર આયા, યહા ભી
સાત કકરિયા મારી અંર વા ઝમીન મે ધસ ગયા.

અબ્લાહ તઆલા કા અપન બદે ઈબ્રાહીમ عليه السلام કા
ઈબ્લાસ ઓર આશકાના અમલ પસદ આ ગયા, તા
કયામત તક હાજિયા કા હુદમ દ દિયા ક તુમ ભી ઈન
જગહો પર કકરિયા મારા

રમી મે નાઈબ બનાના કબ જાઈઝ હે ?

કોઈ એસા બીમાર હે ઔર કમઝર યા બુઢા ઓર
અપાહિજ હ જો જમરાન પર પહાયકર રમી કી તાકત

નહીં રખતા તો ઉત્તરી તરફ સે દૂસરે કો નાઈબ બનાવ
 જાઈજ યાની ઉત્તરી કકરી દૂસરા માર લકતા હ, વો દૂસરા
 આદમી પહલ અપની કકરી મારે ફિર ઉત્તરી માર, લકિન
 અગર આરત તદુરસ્ત હ સિફ ભીક લ ઘબરા કર યા
 પેદલ ચલન કી યકાન કી વજહ સે દૂસર કા નાઈબ બનાવ
 તા જાઈજ નહીં હ બલક ઉત્તરો ખુદ મારની પડેગી યા
 કોઈ મદ મહજ ભીક યા યકાન કી વજહ સે દૂસર કો
 નાઈબ બનાવે તા જાઈજ નહીં ને, અગર એસા કિયા તો
 રમી ન હોગી ઓર દમ વાજિબ હાન્ન. (દિઆનુલ મન્થાલિક)

૧૦/ જિલ હિજજા કા દૂસરા કામ

કુબાની કરના હે આપકા હજ તમતુઅ હે તો આપ
 પર કુબાની વાજિબ હ (હિસી તરફ કિરાન કરનવાલા પર
 ભી વાજિબ હે, અલખત્તા ઇફરાદ કરનવાલા પર વાજિબ
 નહી મુસ્નહ/અ હે, કરલ તો અચજા હે ન કર તો કોઈ હરજ
 નહીં) ય કુબાની હજ ક શુકાન કી હ. દેસક અલાવા આપ
 પર જા સાલાન્ન કુબાની હ, વા તા બાકી હ તા ભી કરના
 હે, હા' વા કુબાની આપ અપને વનન મે ભી કરવા સકને હે

બહરહાલ ૧૦/ તારીખ કા રમી લ ફરિઅ હકર

બેહતર તા પે હે કે ખુદ કુબાનીગહ પર જરરે અપને હાથ
સે અપની પસદ કા જનવર વુસ્ત્રાત કે મુનાબિક ખરીદકર
કુબાની કર, અગર ખુદ નહી જા લકતે તા કિસી ખાસ
આદમી કા વક્ત મુતઅવ્યન કરકે વગીલ બના દે વક્ત
ઈસ કિયે મુતઅવ્યન કરના હ તાક આપ સર મુંડવા સકે
ક્યુ કે કુબાની સ પહલ સર નહી મુંડવા સકત

લુકુમન કી તરફ સે જા કુબાની કે હિસ્સ લિય જાત હૈ,
યા ઓર કોઈ પ્રાર્થવટ કુબાની કા જો નજમ રેહના હૈ તા
વતા પર ખી આપ કુબાની કર સકત હૈ, મગર વક્ત
મુતઅવ્યન કરના મ આપ હાશિયાર રહે જા વક્ત આપકી
કુબાની કા વા લોગ બનામ તો આદનિયાનન ઉસસ દો
પટા લટ હી અપના હલક કરવાઅ

૧૦/ જિહ હિજજા કા તીસરા કામ

કુબાની કે બાદ અપન સર કે બાલ મુંડાવે ઓર
ઔરને અપન બાલા કે અખીર હિસ્સ સ સિફ એક ઈંગલ
કરીબ દદ ઈંચ બાલ કટ, પે હલક હજ કે વાજિબત મ સ હૈ

૧૦. જિલ હિજજા કો જબ આપન શયતાન કો
કકરિયા મારહી, કુબાની ખી કરહી ઓર સર ખી મુંડવા

લિધા તા અત્પકા અહરામ ખત્મ હો ગયા, અબ આપ
સિલે હુએ કપડે પહેન સકતે હં ઓર વા સબ થીઝે હલાલ
હં જા એહરામ કી વજહ સે હરામ થી. મનર એક પાબંદી
અભી બાકી હં ક બીવી અભી હલાલ નહી હુઈ, જબ
તવાફે ઝિયારત કર લગે તો બીવી ભી હલાલ હા જાનગી

૧૦. ઝિલ હિજ્જા કા ચોથા કામ

રે બાન ઝાંદન મે રખે કે રમી, કુબાની ઓર હલક
તીનો મે તરતીબ વાજિબ હ પેહલ રમી કરના હં ઉસકે
બાદ કુબાની ફિર હજામત અગર તરતીબ ઉલટદી તો
દમ વાજિબ હોના.

અરુઝા ' જબ તીનો કામ હો તમે તો આજ કા ચોથા
કામ હ તવાફ ઝિયારત, યં હજ કા ફઝ હં, મક્કા જાકર
તવાફ ઝિયારત કરજ, યં તવાફ ભી અંસા હં જંસા ઉમરહ
કા તવાફ બાપને કિયા થ. ક હજર અસ્વદ કે ઇસ્નેલામ સે
તવાફ શુરૂ હામા, સાત ચક્રક હામ હા ' ય તવાફ ચૂક
આમ તૌર પર અપને કપડો મ હાતા હો, ક્યૂ કે હાજી
કુબાની કરક હલક કરવા લતા હ ઓર અહરામ ઉતાર
લતા હ, તો ઈસમ ઈઝતબાઅ ન હોગા, લાકિન અગર

કુબાની કરક આપન હલક નહીં ક્રિયા આંર અહરામ મે હી આકર તવાફ જિયારત કરત હે, યા રમી આંર કુબાની સે પહલ તવાફ જિયારત કરત હે ના તવાફ ક પેહલે ત્રીન ચકકરો મ રમલ હાગા યાની ક.પ હિલાત હુઅ અકકત હુઅ ચલેગ આંર સાતો ચકકરો મે ઇન્તેબાઅ હાગા યાની દાહની બનલ સ અહરામ કી આદર નિકાલકર બાઅ કાપ પર કાલગે

અગર અકહી દિન મ ચારા કામ ન હો સક તો કોઈ સરજ નહીં ક, રમી કરલ કિર કુબાની અંર સલક તવાફ જિયારત દૂસર દિન કરે, અગર ઈતના ભી ન હા સક ના સિફ રમી આજ કરલ, દૂસર દિન કુબાની, હલક આંર તવાફ જિયારત કરલે.

તવાફે જિયારત કે બાદ સમી

વે બાન ઝહેન મે રખે કે ઉમરહવાલે તવાફ કે બાદ જો સમી હે વે ઉમરહ કી સમી હે, આંર તવાફે જિયારત કે બાદ જો સમી હે ય હજ કી સમી હે આંર નકલી તવાફ જિતને ભી આપ કર ન ઉસમ સમી કી ઝરૂરત નહીં હ હા ! નફલી ઉમરહ કરગ ન તવાફ કે બાદ સમી હાગી.

અબ સખી કરન મ ય બાત ધ્યાન મે રખે કે ઈકરાહ,
 કિરાન ઓર તમતુઅ વાલે તીના તરહ કે હાજિયો ને
 મક્કા મે આત સી તવાફ કિયા થા, નો ઈકરાહવાલે કા નો
 વે તવાફ તવાફ કુદૂમ થા ઓર કિરાન ઓર તમતુઅવાલા
 કા મે ઉમરહ કા થા, ઈન દોનો ને ઉસ તવાફ કે બાદ સખી
 ભી કી થી, ના થે ઉમરહ કી સખી થી, અબ તવાફે
 ઝિયારત કરન કે બાદ તમતુઅ ઓર કિરાનવાલો કા હજ
 કી સખી કરના ઝરૂરી હે, ચિહાજ થે દાના તવાફે
 ઝિયારત કે બાદ સખી ભી કરન ઓર ઈકરાહવાલે ને
 અગર તવાફે કુદૂમ કે સાથ સખી ભી કી થી ના, ઉસકા
 તવાફ ઝિયારત કે બાદ સખી કરન કી ઝરૂરત નહીં ઉસકી
 પેહલી સખી હજ કી સખી હા જામગી, ઓર એસી સૂરત
 કિરાન કે લિયે ભી હ કે અનર કિરાનવાલ ન ઉમરહ કા
 તવાફ વ સખી કરન કે બાદ જબ તવાફ કુદૂમ કિયા તો
 ઉસક સાથ અગર ઉસન સખી કરલી હ ના કિરાનવાલ કા
 ભી તવાફ ઝિયારત કે બાદ સખી કરન કી ઝરૂરત નહીં હ,
 ઓર કિરાનવાલ કે લિયે થ અફઝલ હ

ઈસી તરહ તમતુઅવાલા ભી અનર હજ કી સખી

પણ કરના. ચાહ તો ૮ ઝિલ્લો હિજાબ કા જબ હજ કા એહરામ બાધે તો ઉસ વક્ત બયનુલ્લાહ કા તવાફ કરકે સમી ભી કરલે નોં યે સમી હજ કી હો જાએગી. અબ ઈસકો તવાફ ઝિયારત કે બાદ સમી કી ઝરૂરત નહી હે, મગર તમતુઅવાલે ક લિયે સમી બાદ મ બહતર હે.

નાટ - તવાફ કુદૂમ સુન્નત હે ઇફરાદ ઓર કિરાનવાલ કે લિયે, કિરાનવાલ ઈમરહ કા તવાફ વ સમી કરક તવાફ કુદૂમ કરમા, તમતુઅવાલે પર તવાફ કુદૂમ નહી હે

બહરહાલ આપકા હજ તમતુઅ હ ના આપકો તવાફે ઝિયારત કે બાદ સમી કરની હે ચાહ પહલે કર ધા બાદ મે, મગર બાદ મે બહતર હે

તવાફ ઝિયારત હજ કા ફજ હે, અગર કિસી ને તવાફે ઝિયારત નહી કિયા ઓર ચલ્લા નયા તા જબ તક દા બારહ મક્કા આકર તવાફે ઝિયારત ન કર ઉસકી બીવી ઉસ પર હરામ ગહમી ચાહ સાલહ સાલ મુઝર જાઅ, તવાફે ઝિયારત ૧૨, કી મગરિબ તક કર લેના હે. અગર બહોત ઝિયાદ ભીડ હા આર આપક સાથ ઝઈફ લાગ ધા

મસ્તૂરાત હા ના સિફ તવાફ ભી કર સકન હૈ સચ્ચી બાદ મે ફરલે.

અગર હજ કે દોરાન આરન કા તપાફરી કી હાલત પશ આ જાએ તા. વો હજ કે તમામ ઉમૂર અદા કર સિફ તવાફ ઝિયારત ઉસ વક્ત તક ન કર જબ નક પાક ન હા જાએ, ન હરમ મ દરખિલ હા, ઈસ તાખીર સે ઉસ પર દમ વાજિબ ન હાગા ન ગુનાહ હાગા, અલબત્ત પાક હાન કે બાદ ફિર તાખીર ન કરના ચાલિય

હજ કા ચોથા દિન ૧૧/ ઝિલ હિજ્જા

આજ આપકો ઝિયાદા કામ નહી કરના હૈ. અગર દસ તારીખ કો ફુખાની ઓર તવાફ ઝિયારત નહીં કિયા થા તો ઈસકો બ્રાજ કરલ. અનર કર લિયા થા તા ઠીક હૈ અ.જ કા કામ તીના શયતાન કા સાન સાન કર્કરિયા મારન હૈ વક્ત ઝવાલ કે બાદ સે સુબ્હ સ્નાદિક તક રંહતા હૈ, બિહાજા ઈસમ જલ્દબાઝી ન કરે પેહલ છ દે શયતાન કા સાન કર્કરિયા માર, હર કકરી કે સાથ દુઆ ભી પકન જાએ જો પેહલ બતાઈ ગઈ ફિર મજમઅ સે થોડા બહાન હટકર કિબ્લા રૂ સાથ ઉઠાકર દુઆ કરે ફિર દરમ્યાની

શયતન કા ઈસી તરહ સાન કરિયા મારે આર ઘાડ દૂર
હટકર દુઆ કરે. ફિર બડે શયતાન કા બી ઈસી તરહ
સાન કરિયા મારે આર યહા દુઆ ન કરે, ઈસક બાદ
સાત મિના મ હી મુઝાર નખાઝા આર દુઆઆ કે
એહનમામ ક સાથ

હજ કા પાંચવાં દિન ૧૨/ ઝિલ હિજ્જા

અગર કિસી વજહ સે ૧૪/ ઓર ૧૧ કો આપ
કુબાની આર તવાફ જિયારત નહીં કર સક થ તો આજ
ઈસસ મગરિબ હો જાય આજ મગરિબ તક કિસી હાલત
મે તવાફ જિયારત કર લેના હ. અગર આજ મગરિબ તક
નહીં કર સક તા દમ દના પડ્યા આર તવ ક જિયારત તો
કરના હી હ, આર અગર મગરિબ સ પેહલે આપને તવાફે
જિયારત થુરે તો કર દિયા મગર પૂરા નહીં કર સકે તો
ઈસ સૂરત મ મગરિબ સ પેહલે આપકે ચાર થા ઈસસ
જિયાદા ચકર હુએ હે મસલન પાચ ચકર હુએ દા
બાકી રહ ગય, તો દા સદક અ ફિત પાન દા કિલો ગેહુ કે
હિસાબ સે દેના પડેગ, આર અગર ચાર સે કમ ચકર
હુએ મસલન . દો થા ત્રીન, તો ઈસ સૂરત મે તવાફ તા

મગરિબ કે બાદ પૂરા કરવે ઔર દમ દના પડેગા. ઈસકે બાદ આજ ભી આપકા નીના શયનાના કા સાત સાત કંકરિયાં મારના હ બિલકુલ ઈસી તરહ જૈસે કલ માર ચુકે હો, હર કકરી ક સાથ દુઆ ભી પઢની હે, પેહલે ઓર દૂસરે શયનાન કા માર કર મજમઅ સ હટકર ધારી દેર દુઆ કરની હે. તીસર શયનાન કા કકરી માર કર દુઆ નહી કરની હે

આજ ભી રમી કા વક્ત ઝવાલ સે સુબ્હ સ્પાદિક નક હ. લિસ્તઅઃ જહબાઝી ન કર, રાત મે ભી માર સકતે હે, આજ કી રમી કરેન ક બાદ અગર આપ મક્કા મુકરમા જાના ગાહ તો જા સકત હે

મગર ય બાત યાદ રખ અગર ૧૨ તારીખ કો મક્કા જાના હે તો મગરિબ નક યા ઈશા ક બાદ નિકલ જાઅ, અગર રમી મે તાખીર હો ગઈ ઔર મિના ય સુબ્હ સ્પાદિક હો ગઈ તો અબ તેરહવી કી રમી વાજિબ હો ગઈ, અબ બઝૈર રમી ક નહી જા સકત અલબના તરહ કી રમી ઝવાલ સે પહલ ભી કર સકતે હે, મગર બહતર શકલ અપ ય અપનાઅ ક ઈત્મીનાન સ અરક ન અદા

કરેં ઔર તરહવીં કો ભી કકરિયાં માર કર હી મક્કા
જાન, તો અક સુન્નત મી અદા હા જાનગી ઔર
જલ્દબાઝી ઔર ભામદોડ ભી નહીં કરની પડગી.

રમી કી ફઝીલત

રમી કી બડી ફઝીલત હે, હર કંકરી પર અલ્લાહ
તઆલા અક મ.હલિક ભારી નુપાહ માફ કરતા હ, જ
આફમી કા હલાક કરન કે લિયે કાફી હાતા હ

તવાફે વિદાઅ

અબ માશા અલ્લાહ આપકા હજ અલ્લાહ ન પૂરા કર
દિયા. અબ આપ પર કોઈ ખાસ કામ બાકી નહી રહા,
સિફ એક કામ રેહ ગયા વો ય કે જબ આપ મક્કા સે
રૂખ્સત હોગ તા આપકા રૂખ્સતી તવાફ કરના હ, જિસકો
તવાફ વિદાઅ કહને હે. વો ભી સિફ તવાફ હ, ઈસમે સમી
નહીં હ. ઔર ઈસમ ભી ય સહૂલત હ કે બિશુલ નિકલત
વક્ત અગર માફા નહીં મિલ સકા ત. કોઈ હરજ નહીં હ,
હજ ક બાદ મક્કા મ જિનન દિન આપ રહંગ તા ઈસમે
આપ નફ્લી તવાફ કરગ હી, તા જા અખરી તવાફ આપને

કિયા છે વા રૂપસની તવાફ તમજા જામગા, લેકિન અગર
આપકા પતા હે કે કિનન બજ નિકલના હે ઓર માકા હે
તો આખરી તવાફ ધ્યાન કે સાથ ઝરુર કરલ

અબ આપકો જો દિન મક્કા મે રહને કે લિયે મિલ
જામ ઉસકા ગનીમત સમજે ઓર અલ્લાહ કે શુક અદા
કરે કે ઉસન આપકા પ સબદત નસીબ ફી હે, દિન ૨ ત
મે જિતન હો સફ નફી તવાફ કર, નફી ઉમરહ કર,
અપને લિયે અપને વાલિદન કે લિયે, માહસિનીન કે
લિયે, રિશતદારા કે લિયે, પૂરી ઉમ્મત કે લિયે ખૂબ
દુઆએ બી કર, કઅબા કે સામને નફી નમાઝે પઠ,
બડી મુબારક જગહ હે જહા અબિયા કે કદમ પડ હે,
નબીયા કે સરદાર કે કદમ પડ હે. અલ્લાહવાલા કે કદમ
પડ હે, હજર અલ્લહ જન્મન કે પાંચર હે ઉસકા બોસા દ,
મુલતજિમ સ ચિમટકરે રા રાકર દુઆએ કરે, હતીમ જા
બાન એ કઅબા કા હિસ્તા હે ઉસમે નમાઝ પઠ,
માહબબત વ અઝમત સ અલ્લાહ કે ઘર કા સિફ દખત હી
રહે, કયા પતા છેન મુબારક જગહા પર હાઝરી ફી
સઆદત મયસ્સર આતી હે યા નહી, કિતને લાન ઉમ્મીદ

લેકર દુન્યા સ રલ ગએ ઝોર મોકા નહી મિલ સકા આર
અલ્લાહ ન અપકા સુનહરી માકા દિયા હ, ઈલ લિય
ઈસકા ખૂબ મનીમત સમજ ઓર અલ્લાહ કી રહમતો
ઓર ઈસકી નેઅમતો કો જિતના ખૂટ સક લૂટે

મઝ લૂટા કલીમ અબ બન પડી હે

બડી ઊંચી જગહ કિસ્મત લકી હે

નકશ-એ-હજ વ ઉમરહ

ઝેલ મ એક નકશા પેશ કિયા જાના હે, જિસમે ઉમરહ
ઓર હજ કે કામા કી નિશાનદિહી ક સ્પષ્ટ ઈસકી વજાહત
હ કે ઉમરહ આર હજ મ ફર ઈજ કિતને હે આર
વાજિબાન કિતને હે

ઉમરહ કા નકશા

ઉમરહ મે ચાર કામ કરના હે ૨ ફરજ ઓર ૨ વાજિબ

૧	નિયત ઓર નિઝમવાલ કે સાથ એહર મ	ફરજ
૨	રમલ જોર ઈઝતિબાઅ કે સાથ તરાફ	ફરજ
૩	સફા ઓર મરવહ કે દરમ્યાન તની	વાજિબ
૪	સર મુડવાના યા કતરવાના	વાજિબ

હજ મે પાંચ દિનો મેં લા કામ કરના હે ૩) ફઝ બૌર
દ વાજિબ

હજ કે ત્રીન ફઝ યે હે .

(૧) નિયત તહિબપહ ક સાથ અહરામ (૨) ૯ ઝિલ
હિજ્જા કા ઝવાલ સ મુરુબ તક થાડી દર અરજાત મે વુફૂફ
(ઠહરના) (૩) તવાફ ઝિયારત

હજ કે છ વાજિબ યે હે :

(૧) મુઝદ્દલિફા મ વુફૂફ (૨) સફા વ મરવહ કે દરમ્યાન
સમી (૩) શયતાના કા ફકરિયા મારના (૪) મુબાની કરના
(૫) સર ક બાલ મુઝવાના યા કતરવાના (૬) તવાફ વિદાઅ

હજ કા નફશા

હજ કા પેહલા દિન ૮ ઝિલ હિજ્જા	અહરામ બાંધકર મિના પસાયના હ મિના મ ઝાહર અહર. મગરિબ ઇશા આર ,, કી ફજર.	ફઝ
હજ કા દ્વસરા દિન ૯ ઝિલ હિજ્જા	બાજ સૂરજ નિકલન કે બાદ અરજાત મ જાકર ઠેહરના હ ઇશા કે વકન પ મગરિબ વ ઇશા બક સાથ મુઝદ્દલિફા મે પઢના	ફઝ

હજ કા તીસરા દિન ૧૦ જિલ હિજ્ર	અજ ફજર સં સૂરજ નિકલનં તક ઘોડી દેર મુઝદલિફા મે ઠહરના હ, ફિર મિના મ જાકર ખડ સયવાન કા ત્યાત કકરિયા મારના હે, ફિર કુબાની કરના હ ફિર સાર સર ક ખાલ મુઝવાન હ યા કનરવાન ફિર તવાફ જિયારત કરના હ ઇસ તવાફ ક સાથ સમી 'મી કરના હ	વાજિબ વાજિબ વાજિબ વાજિબ વાજિબ કર્જ
હજ કા ચોથા દિન ૧૧ જિલ હિજ્ર	તીનો જમરાન કી રમી કરના હ. કુબાની, હલક આંર તવાફે જિયારત અગર દસ કો ન કિયા હો	વાજિબ
હજ કા પાંચવા દિન ૧૨ જિલ હિજ્ર	અજબી તીના જમરાન કી રમી કરના હ, કુબાની, હલક આંર તવાફ જિયારત અગર પસલ દો દિન ન હુવા હો નો.	વાજિબ

ਜਿਧਾਰਨੇ ਮਈਨਾ ਮੁਨਬਰਾ

ਹੁਣ ਕੇ ਯਾਦ ਸੁਣਨ ਅਕਫਲ ਆਰੇ ਲਖਨ ਮਈ
 ਸਭਾਦਨ ਸਾਧਿਓਲ ਅਭਿਆ ਰਹਮਤੁਲ ਆਲਮੀਨ
 ਨਾਜ਼ਦਾਰੇ ਮਈਨਾ ਰਸੂਲ ਮਕਥੂਲ **ﷺ** ਕੇ ਰਾਜ-ਐ ਅਕਫਲ
 ਕੀ ਜਿਧਾਰਨ ਏ. ਰਸੂਲੁਲਾਹ **ﷺ** ਕੀ ਅਯਮਤ ਵ
 ਮਾਹਫਯਕਤ ਵਾ ਆਲਾਹ ਕਿਸਕ ਯਨਰ ਈਮਾਨ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ
 ਨਈ ਲਾਨਾ, ਈਸਕਾ ਨਕਾਅ ਈਮਾਨਵਾਲ ਕਾ ਫਿਰੀ ਨੀਰ ਪਰ
 ਅਹੀ ਖਾਨਾ ਸਾਧਿਓ ਕੇ ਦਿਧਾਰ ਅਕਫਲ ਮੇ ਪਛਾਨ ਕੇ ਯਾਦ
 ਰਾਜ-ਐ-ਅਕਫਲ ਕੀ ਜਿਧਾਰਨ ਕੇ ਯਮਰੇ ਵਾਪਸ ਨ ਲਾ ਆਰੇ
 ਈਸ ਪਰ ਮਜ਼ੀਹ ਏ ਕੇ ਰਾਜ-ਐ-ਅਕਫਲ ਕੇ ਸਾਮਨ ਮਾਜ਼ੀ
 ਆਰ ਸਾਮਨ ਸਾਧਿਓ ਲਾਕਰ ਫੁਰੇਦ ਵ ਸਲਾਮ ਕੇ ਵਾ
 ਅਜ਼ੀਮੁਸ਼ਾਨ ਮੁਆਮਲ ਆਰ ਸਮਰਾਤ ਵ ਯਰਕਾਤ ਜੋ ਦੂਰ
 ਲੇ ਫੁਰੇਦ ਵ ਸਲਾਮ ਪਦਨ ਲੇ ਲਾਇਲ ਨਈ ਲਾ ਸਕਨ

ਰਸੂਲੁਲਾਹ **ﷺ** ਨੇ ਓਰਮਾਧਾ . "ਜਿਸਨੇ ਹੁਣ ਕਿਆ
 ਫਿਰ ਮਈ ਕੁਝ ਕੀ ਜਿਧਾਰਨ ਮਈ ਵਯਨ ਕੇ ਯਾਦ ਕੀ ਨ. ਗੋਧਾ
 ਉਸਨੇ ਮਈ ਜਿੰਦਗੀ ਮੇ ਮਈ ਜਿਧਾਰਨ ਕੀ " ਮਿਸ਼ਨਰ

ਅਕ ਹਈਨ ਮੇ ਈਰਘਾਦ ਨਫ਼ੀ ਲੇ "ਜਿਸਨੇ ਮਈ ਕੁਝ
 ਕੀ ਜਿਧਾਰਨ ਕੀ ਉਸਕੇ ਵਾਲੇ ਮਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਾਜ਼ਿਯ

હોગી.

(સુખદ)

અક હદીસ મેં હુઝૂર ﷺ કા ઈરશાદ હે "જિસને
બસતુલ્લાહ કા હજ કિયા આર મરી ઝિયારત ન કી ત.
ઉસન મુજ પર મુલ્ક કિયા."

ચહે લુખાબ

દિયારે હબીબ કા સફર

જબ મદીના તવિબહ કી તરફ ચલે તો રાસ્તે મ
કસરન સે દુરદ શરીફ પડત રહે આર મોહબ્બને નબવી કો
પેઠા કરન ક લિયે અમર આપકો ઝાંક હા નઅતિવહ
અશઆર ત્તી ખૂબ પદ

ય સફર આપકા બસ સે હોગા, બસ ઓર ગાડિયા ચંદ
ચંદો મે આપકો મદીના પહાચા દગી. આપકા રાસ્ત મે
ફલી ગુસ્લ કરન યા લિબાસ બદલન કા માકા નહી
મિલગા. ઈસ લિય મુનાસિબ હે ક આપ મદીના કી
રવાનગી સં પહલ ગુસ્લ કરલ, મદીના તવિબહ કી
હાઝરી કી નિયન સ અચ્છે કપડ બદલ લે, ખુશબૂ
લગાએ, રાસ્તે મ ખૂબ ઝાંક વ શૌક કે સાથ દુરદ વ
સલામ પઢન રહે

હરમૈન કરીફન ક ક્રિયામ મે ખાસ કર મદીના મુનવ્વરહ મે પાવ વીઝે કા ખૂબ બહનમામ કર તાક યે ચીઝ હમશા ક લિય આદન બન જાઅ.

- (૧) ગુનાહ સે બચના (૨) દુરુદ શરીફ કી કસરત
- (૩) ઈતબાઅ સુન્નત (૪) કુર્આન કી તિલાવત
- (૫) દીન કી દ્રખવત

મદીના તય્યિબહ મે દાખલા

જબ મદીના તય્યિબહ કી ઈમારતે ઔર દરખ્ત નઝર આને લગ તો ઝોક વ શોક કા બદલ કરકે ખૂબ દુરુદ શરીફ પઢે ખુશૂઅ વ ખુશૂઅ આર તવાજુઅ કી કફિયત પેદા કરે. જબ મદીના મુનવ્વરહ સ કરીબ હાન લગે તો અલ્લાહ તઆલા સ દુઆ કરે કે

“એ અલ્લાહ ! ય તેર હબીબ કા શહર હે ઔર તેરે હબીબ ન તેર હુકમ સ ઈસકા હરમ કરાર દિયા હ, ઈસમ મર દાખલ આર મરી હાઝરી કા હર કિસ્મ ક અઝાબ સ અમાન કા ઝરિઆ બના.”

ઔર મદીના મ દાખલે ક વક્ત અલ્લાહ કી તરફ

મુતનજાળે હોકર ખુશૂઆ વ ખુશૂઆ ૬ સાથે પદ

”بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
رَبِّ أَدْحِثْنِي مَدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ
وَاجْعَلْنِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا“
(અ. ૧૪૩)

“એ પરવરદિગાર ! મુજે સહીહ તીર પર દાખલ કીજિઅ
આર મુજ સહીહ તાર પર નિકાલિઅ આર અપની તરફ
સે મર લિખે મદદમાર બના દીજિઅ ।”

ફિર ચલને ચલને દુઆ કરે

“એ અસ્લાહ જિસ કરમ સે તૂને મુજે ય દિન દિખાવા
હે કે મે તર હબીબ કે મહબૂબ શહર મ દાખલ હા રહ્યા
હું, ઈસી કરમ સ તૂ મુજ યહાં કી ખાસ બરકતે અના
કરમા બીર ઉન તમામ બાનો સે મરી સલાહન કરમ. જો
ઇન બરકતો સે મહરૂમી કા ઝરિઆ હા ”

મસ્જિદે નબવી મે હાજરી

મદીના મુનવ્વરહ મે બી બસ આપકા આપકી
બિદિઅત તક પહાચ દેગી સામાન તરનીબ સે રખકર

ઠ્ઠરિયાન સ કારિમ હાકર અગર દાખલ સ પહલ ગુસ્લ
 ઔર કપડે બદલન કા માકા ન મિલા હા ત, અબ ગુસ્લ
 યા લુઝૂ કરક કપડ બદલ કર સબસ પહલ મસ્જિદ નખી
 મ હાઝિર હા મસ્જિદ મ દાહન પેર સ દાખલ હાત હુએ
 વે હુઆ પદે

”يَسْمِعُ اِنَّكَ وَاصْمُودُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولٍ مِنْ
 اَيْهُمْ غَفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي ابْوَابَ رَحْمَتِكَ

મે સ ૧૬

સબસે પહલ મસ્જિદ ક ઉસ હિસ્સે મે જાએ જા
 રોઝ-અન્નકદસ ઔર મિખ્બર શરીફ ક દરમ્યાન હે,
 જિસકે મુતઅદિલક લુઝૂર ”رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضٍ“
 ”ફરમાયા હે, યાની ”યે જન્નત કી કિયારયો મે
 સ એક કિયારી હ.” રિયાઝુલ જન્નત કી પેહચાન ક લિયે
 ખલા સુકુંદ કાલીન બિછા હુવા હે, પહા પહાયકર દો
 રકાત તહિય્યતુલ મસ્જિદ અદા કરે, તહિય્યતુલ મસ્જિદકે
 બાદ અલ્લાહ તઆલાકા બસીન શુક અદા કરે, આપ બડી
 હિયી જગલ પહાય હે જિતના શુક અદા કરે કમ હ

ઉલમાને જિખા હ ક ઇસ માકે પર સજદ એ શુક ભી
કરવે. ફિર અલ્લાહ નમાલા સ ખૂબ દુઆ કરે.

મરિજદે નખ્વી કે સુતૂન

ઓર રિયાઝુલ જન્નહ

રિયાઝુલ જન્નહ કી પહચાન ક લિખે વહ. સુફિદ સગે
મરમર કે હે સુતૂન હૈ, જિનકો ઉસ્તુવાનાત કહા જાતા હૈ,
કબૂલિયાત દુઆ કી ખાસ જાહે હ. પહલા સુતૂન મેહરાબ
સે મુનસિલ હૈ જિસકા ઉસ્તુવાન-એ-હન્નાનત યા
મુખલિકા કહતે હ ઇસ સુતૂન સે ટક લગાકર હુઝૂર
ખુખા દિયા કરતે થે

દૂસરા સુતૂન મેહરાબ કી બાબી જાનિબ હૈ જિસકો
ઉસ્તુવાન-એ-આઈશા કહત હ. ઇસ જગહ કે ખાર મે
હુઝૂર કા ઉન્શાદ હ. "અતર મે બતાદું તો લાગ
વહા નમાઝ કે લિખ ફુરાનગાહી કરને લગગ, ક્યૂ ક યે
જન્નત કા એક દુકા હ " ઇસ જગહ કી નિશાનદિહી
હઝરત આઈશા રાઝી અલ્લાહ અન્હી થી ઇસ લિખ ઇસ સુતૂન
કો ઉસ્તુવાન-એ-આઈશા કહતે હૈ.

ਉਸੁਵਾਨ-ਐ-ਆਹੰਸ਼ਾ ਕੀ ਆਖੀ ਆਨੰਦ ਉਸੁਵਾਨ-
ਅ-ਅਭੂ ਖੁਆਯਾ ਛ. ਈਸ ਜਮਲ ਛੁਤਰਨ ਅਭੂ ਖੁਆਯਾ
ਸਥਾਭੀ ਨ ਅਕ ਮਲਤੀ ਪਰ ਯੁਫ ਕਾ ਅਭੂ ਕ ਸੁਨੂਨ ਲ ਆਂਧ
ਲਿਖਾ ਥਾ, ਫਿਰ ਉਨਕੀ ਨਾਯਾ ਕਭੂਲ ਛੋਨੇ ਪਰ ਯੁਫ ਛੁਤਰ
ਨ ਅਪਕੋ ਆਯਾ ਥਾ.

ਰੋਜ਼ ਐ ਅਕਦਸ ਕੀ ਆਖੀ ਥੇ ਨੀਨ ਸੁਨੂਨ ਛੇ, ਆਖ
ਆਖੀ ਕੇ ਆਖਰ ਰਿਯਾਜੁਲ ਜਮਲ ਅੰਦਰ ਆਖੇ ਆਖੀ ਕੇ
ਅੰਦਰ ਕ ਲਿਲਸ ਮ ਛ.

ਪੇਲਾ ਉਸੁਵਾਨ-ਐ-ਸਰੀਰ ਛੇ ਧਫਾ ਆਪ ਯੁਫ ਛਾਯੇ
ਅ'ਨੇਕਾਭ ਮਧਾਓ ਪਰ ਅ'ਨੇਕਾਭ ਕਰਮਾਨ ਥ.

ਈਸਕੇ ਕਰੀਬ ਦੂਸਰਾ ਉਸੁਵਾਨ-ਅ-ਚਰਲ ਛੇ. ਧਫਾ
ਸਥਾਭਾ ਰਾਨ ਕਾ ਆਪ ਯੁਫ ਕੇ ਛੁਤਰ-ਐ-ਮੁਕਦਸ ਕੀ
ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਥੇ.

ਓਰ ਈਸਕੇ ਕਰੀਬ ਉਸੁਵਾਨ ਅ-ਬੁਫ਼ ਛੇ ਧਫਾਂ ਆਪ
ਯੁਫ ਭੇਤਨ ਲੇ ਆਨੇਵਾਲ ਕੇ ਸਥਾ ਆਨਯੀਨ ਕਰਨ,
ਮੁਆਲਫਾ ਕਰਨ ਆਰ ਈਨ ਸਿਭਾਯਾ ਕਰਨ.

ਧੇ ਓ ਸੁਨੂਨ ਓਰ ਰਿਯਾਜੁਲ ਜਮਲ ਕਾ ਪੂਰਾ ਲਿਲਸਾ
ਕਭੂਲਿਖਾਨ ਦੁਆ ਕ ਲਿਖ ਅਖਲ ਛ, ਓਰ ਧਫਾ ਨਮਾਜ਼ ਅਫਾ

કરના ઝિયાદા સવાબ કા બાંધેલ છે.

રોઝ-એ-અકદસ પર દુરુદ વ સલામ

નહિયનુલ મસ્જિદ તોર દુઆ સ કારિગ હોકર પૂરે
અદબ ઓર હોશ કે સાથ રોઝ-એ-અકદસ પર અ.એ
આર નિહાપન અદબ કે સાથ ય સમજતે હુએ કે મે
ખિદમતે અકદસ મે સાજિર હૂ ઓર હુજૂર હુદા મેરી
ખાત બનકસે નહીસ હુન રહ હે, હલ્કી આવાઝ સે સલામ
અર્જ કરે

જાલીમે ધીનલ ક નીન હલક બને હુએ હે, ઉનમે જો
ખડા હ વો હુજૂર અકદસ હુદા ક ચહર-એ-અનવર કે
સામન હે આર દૂતર ક બરાબર મે હજરત અબૂબક્ર
હે ઓર તીસર ક બરાબર મ હજરત ઉમર ફારૂક હે

મે ધ્યાન રખે કે ભીડ યહા ઝિયાદા હા.ની હ તો કિસી
કો તકલીફ ન પહાચ.

સલામ ક બાર મ ઝંક મુખ્નલિક હે, બાઝ લોગ
મુખ્નસર સલામ પસંદ કરત હે, ઉનક લિય યહી અચ્છા
હ કે મુખ્નસર સલામ પશ કર. તલફ કા અ.મ મઝાફ યહી
રહા હ ઓર જો અરબી સ વાકિફ નહી હે ઉનક લિય

वही जलतर हूँ मैं मुझसे सलाम अर्ज करे, और भीड़
की वजह से भीड़ भी लम्बे सलाम का नहीं रहता।

मुझसे तौर पर यूँ सलाम अर्ज करे

”الْصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ الْصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَتِ اللَّهِ الْصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا حَزْرَةَ خَلْقِ اللَّهِ الْصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
سَيِّدَ وَنَبِيٍّ أَدَمَ

नोट -अगर कोई लम्बा सलाम अर्ज करना चाहे तो
किताब के अर्शीर में लिखा गया है वही दृष्टि।

सलाम अर्ज करने के बाद हुजूर ॐ से शहीदन की
दरवास्त कर के “या रसूलल्लाह” में आपका सामन
अपने मुनाही से तांजा करता हूँ और भाई मानता हूँ,
आपकी मेरे लिये ईस्तिमकर इरमान और अल्लाह के
दरबार में आपका वसीला चाहता हूँ इस बात पर के
मुसलमान होने की छानत में आपकी मुन्नत व मिलन
पर भरे”

ਦੂਸਰੀਂ ਕੀ ਨਰਕ ਸੇ ਰੋਜ-ਐ-ਅਕਦਸ ਪਰ ਸਲਾਮ

ਏਸਕ ਯਾਦ ਜਿਨ ਦੁਆਨੋਂ ਯੁਜੁਗੋਂ ਆਰ ਅਜੀਜ਼ੋਂ
 ਆਪਸੇ ਸਲਾਮ ਕੀ ਕਰਮਾਉਸ਼ ਕੀ ਹੈ, ਔਰ ਯਾਦ ਸੇ ਆਪਨ
 ਵਾਹੁ ਭੀ ਕਰ ਲਿਖਾ ਹੈ, ਏਨਕ ਸਲਾਮ ਖੁਜ਼ੂਰ **ﷺ** ਕੇ
 ਪਛਤਾਐ ਨਾਮ ਯਾਦ ਛੋ ਨੋ ਨਾਮ ਲਕਰ, ਪਰ ਸਬਕੀ ਨਰਕ
 ਸੇ ਏਸ ਨਰਕ ਕੁਛੋ ਕੇ "ਧਾ ਰਨੂਲਵਲਾਹ" ਆਪ ਖਰ ਦੁਆਨ
 ਰਖਨੇਵਾਲ ਔਰ ਆਪਕਾ ਨਾਮ ਲਨਵਾਲ ਬਦ ਯੁਜੁਗੋਂ ਔਰ
 ਅਜੀਜ਼ਾਨੇ ਸਲਾਮ ਅਜ ਕਿਆ ਹੈ, ਆਪ ਏਨਕਾ ਸਲਾਮ
 ਕਬੂਲ ਕਰਮਾਅ ਔਰ ਏਨਕੇ ਲਿਖ ਭੀ ਅਪਨੇ ਰਖ ਸੇ
 ਮਗੀਕਰਨ ਮਾਮ ਵਾ ਭੀ ਆਪਕੀ ਸ਼ਕਅਤ ਕੇ ਨਲਯਗਾਰ
 ਔਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੈ " (ਏ ਯਾਦ ਧਿਆਨ ਮੇ ਰਹੇ ਕੇ ਖੁਜ਼ੂਰ
ﷺ ਕੀ ਸ਼ਕਅਤ ਅਲਵਾਹ ਕੀ ਏਜ਼ਾਤ ਸੇ ਹੀ ਫਾਂਗੀ)

ਲਹਰਤ ਅਯੂਯਕ ਸਿਦੀਕ ਰਹਿ. ਪਰ ਸਲਾਮ

ਖੁਜ਼ੂਰ **ﷺ** ਪਰ ਸਲਾਮ ਸੇ ਫ਼ਾਰਿਨ ਫਾਂਕਰ ਅਕ ਛਾਥ ਕੇ
 ਯਕਦ ਦੁਆਨੀ ਨਰਕ ਲਟਕਰ ਦੂਸਰੇ ਲਟਕ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਐ ਔਰ
 ਲਹਰਤ ਅਯੂਯਕ ਸਿਦੀਕ **ﷺ** ਪਰ ਏਸ ਨਰਕ ਸਲਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ

“السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَةَ رَسُولِ اللَّهِ وَثَانِيَةَ فِي
 الْغَايَةِ وَرَفِيقَةَ فِي الْأَسْفَارِ وَآمِينَةً عَلَى الْأَسْرَارِ أَبِ
 بَكْرٍ لِصَدِيقِ حَزَاكِ اللَّهُ عَنْ أُمِّهِ مَحْصَدٍ حَيًّا”

﴿ ۱۰۳ ۝ ۳ ﴾

नजमा “आप पर सलाम हा अं अल्लाह के रसूल
 के जलीफा, गारम उनक साथी, सहरो म उनके रहीक
 उनके राजों के अभीन अबूअक सिदीक आप पर सलाम
 हो अल्लाह नआजा आपका उम्मत मुहम्मदियल की
 तरफ से जऊ-अ-अर अता करमाओ ”

किर जिन लोगोन सलाम कहा हा उनका सलाम
 पछोयाहें.

हजरत उमरे फारुक रहि. पर सलाम

हजरत अबूअक ~~ह~~ पर सलाम स शरिम हाकर अक
 साथ हाजी तरफ हटकर तीसरे उल्क क पास जाअ और
 हजरत उमर ~~ह~~ का धन अल्फाज मे सलाम अऊ करे

“السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عُمَرَ الْغَارُوقِ”

الَّذِي كَرِهَ لِقَابِهِ إِلَّا تَقَرَّبَ إِلَهُ الْغَائِبِينَ فَزُيِّنَ
 حَيْثُ مَيِّتَ جَزَاءً لِمَنْ عَنْ مَوْءَاظِمٍ حَيْرٍ
 (قرآن مجید ۲۸)

۱۴મા "ઐ અમીરલ મુખમિનીન ઉમરે કારુક ?
 આપ પર સલામ હો, જિનકે ઝરિજે અલ્લાહ ને ઇસ્લામ
 કા ગલ્બા બના કરમાયા, ઐ મુસલમાના કે ઇમામ '
 ઝિદગી ઓર મોત મે અલ્લાહ ક પતદીદા, અલ્લાહ
 તઆલા આપકો ઉમ્મત મુહમ્મદિયહ કી તરફ સ જાગ-
 અ-મર બના કરમાયે "

કિર જિન લાગાન સલામ કમા હો ઉનકા સલામ
 પહચાદ. ઉસકે બાદ રિયાઝુલ જન્નહ મ જરૂર દા રકત
 પઠકર ખૂબ દુઆ માગે

મદીના ક કિયામ કો મનીમત સમજે જહાતક હા સકે
 ઝિયાદા વક્ત મસ્જિદ નબવી મ ગુઝરે ઓર દુરૂદ શરીફ
 કસરત સ પઠત રહે, વક્ત અવજન ન હા ઇસકા ખ્યાલ રમે.

ઝિયારતે જન્નતુલ બકીઅ

મદીના નવિયબહ મે મસ્જિદ શરીફ ઓર રાઝ એ

અકદસ કે બાદ સબસે અહમ મકામ વહા કા કદીમ
 કબ્રસ્તાન જન્નતુલ બકીઅ હ જા હરમ નબવી સ બિલકુલ
 મિલ્લ. હુવા હ કેસા ખુશ નસીબ ય જન્નત કા દુકકા હે
 ખુદ રસુલુલ્લાહ ﷺ ન કિતન મારનેવાલ. કા અપન
 હાય સ ઇસમ દફન કિયા હે, આપ ﷺ કી અકસર
 અઝવાજ મુતહ્હરાત, ગ્યાપકી સાહબઝાદિયા ઔર
 અસલેબૈત કે બહાત સ મુમતાઝ અકરાદ ઔર કિતને
 જલીલુલકદ્ર સહાબા. કિર બશુમાર તાબિઅીન વ તબ્એ
 તાબિઅીન આર બાદ મે અનગિનત અઇમ્મ-અનૌઝામ
 આર અવલિયા-એ-કિરામ ઇતમે આરામ કર રહે હે,
 કહનેવાલે ન સચ કહા

દફન હાયા ન કહી એસા ખજાન હરગિઝ

જન્નતુલ બકીઅ મે દાખિલ હાને હી દામી તરફ
 હઝરત ફાતિમા. હઝરત અબ્બાસ, હઝરત હસન, હઝરત
 હુસૈન, હઝરત ઝયનુલઆબિદીન કા સર મુબારક, કિર
 કુફ્ર ફાસલ પર હુઝૂર ﷺ કી તીન બેઠિયા હઝરત
 ઝયનબ, હઝરત રુકયા આર હઝરત કીમ્મે કુલ્સુમ. કિર
 હુઝૂર ﷺ કી અઝવાજ મુતહ્હરાત (ખીવિયા)

ઉમ્મહાતુલ મુઆમિનાત હઝરત આઈશા, હઝરત
સાદાઅ, હઝરત ઝયનબ બિન્તે જહશ, હઝરત ઝયનબ
બિન્ત ખુઝયમ, હઝરત ઉમ્મે સલમા, હઝરત હકેસા,
હઝરત ઉમ્મે હબીબા, હઝરત જુવયરિયલ, હુઝૂર
કી સબસ પહલી બીવી હઝરત ખદીજા મક્ક મ જન્નતુલ
મઅક્કા મ મદફૂન હૈં અંદર દૂસરી બીવી હઝરત મદમૂના
મકામે સરીફ મ મદફૂન લ બકી સબ બીવિયા જન્નતુલ
બકીઅ મ હૈં રદિયલ્લાહુ અન્હુન અજમઈન,

કિર ઉનક બાદ હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન જઅફર,
હઝરત અકીલ બિન અબી નઈલબ, કિર થોડા આગે
બદકર બાબી તરફ હુઝૂર ક સાલબઅદે હઝરત
ઈબ્રાહીમ, કિર થોડા આગે બદે તો સબિદુન ઉસ્માનની
કા મજાર હ, જન્નતુલ બકીઅ મ સબસ ત્રીયા આર બડા
મકામ હઝરત ઉસ્માન ક હ, કિર બાબી તરખ હઝરત
હબીમા સઅદિયલ ક હ, જો હુઝૂર કી રઝાબી મ
હે, કિર ઉસકી દાઅી જાનબ હઝરત અબૂ સઈદ ખુદરી,
હઝરત અલી કી વાલિદલ હઝરત ફાતિમા કિર દાહની
તરફ હુઝૂર કી ફૂરિયા હઝરત સફિયલ, હઝરત

આત્મિકતા, હજારો ઉંઘે ફાલ, એસી મુબારક હસ્તિય.
બકીએ મ આરામ ફરમા રહી હૈ. (રઘિયલ્લાહુ અન્હુમ
અજમઈન)

મસ્જિદે નબવી મેં નમાઝ કા સવાબ

મસ્જિદે નબવી મ બાજમાઅત નમાઝ પઢને કા બહોત
ઝિયાદા સવાબ હ એક હદીસ મ હુન્ફર ^{રઘિય} કા ઈરશાદ
હ “મરી ઈસ મસ્જિદ મ એક નમાઝ કા સવાબ એક
હજાર નમાઝા સે બહતર હ, સિવાએ મસ્જિદે હરામ કે
ક્યુ ક મસ્જિદે હરામમ બાજમાઅત નમાઝ પઢનેકા
સવાબ દૂસરી મસ્જિદ. કે મુકાબલમ એક લાખ નમાઝા
સે અઘઝલ હૈ

(તરગીબ તરગીબ,

ઓર એક રિવાયત મેં મસ્જિદ નબવી કી એક નમાઝ
કા સવાબ પચાસ હજાર નમાઝો કે બરાબર બતાયા ગયા
હૈ

(ઈબ્નમાજા)

મસ્જિદે નબવી મેં ચાલીસ નમાઝે

મદીના મુનવ્વરહ કે કયામ મેં અઘઝલ તરીન અમલ
ય હ ક સરકાર દા બાલમ ^{રઘિય} પર દુરુદ શરીફ કસરત

સ પઠા જાએ ઓર નમાઝે કા બાજમાબત મજિદે નબવી
મે અદા કિયા જાએ મસ્જિદ નબવી મ ચાલીસ નમાઝે કી
બકી ઠીકીકન હે

હઝરત અનસ રફી સ રિવાયત હે કે રસૂલુલ્લાહ
સુલ્હ ન ફરમાયા "જિસન મરી મસ્જિદ મે ચાલીસ
નમાઝે પઠી, ઉનમ સ અક બી કાત ન હુઈ હા તા ઉસકે
લિય અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સ ત્રીન કિસ્મ કી બરાઅત
કા એલાન હ, યાની ત્રીન કિસ્મ કી મુત્તીબત્ત સ સિકાગત
કા એલાન હ

(૧) જહન્નમ સે સિકાગત (૨) અઝબે ઇલાહી સે
સિકાગત (૩) નિફાક સે સિકાગત (મુસ્નદે અહમદ)

મદીના તથિયબહ સે વાપસી

મદીના તથિયબહ કા ક્યામ જબ પૂરા હા જાએ ઓર
વાપસી કા વકત આ જાએ તા યકીનન વા વકત ઈમાન
વાલ ક લિયે બેક સાનિહ સ કમ ન હાગા.

ઉસ દિન આપ ખાસ બેહતમામ સં રૂખ્સતી હી કે
લિય રાઝ-અ અકદસ પર હાઝિર હા, પહલે દો રકાત
રિયાઝુલ જન્નહ મે પકકર ખૂબ દુઆ કરે, અપની

દુઆઓ મેં યે ગરૂર કરે કે “એ બલ્લાહ ! તરે મહબૂબ રસૂલ ઓર ઉંનકી ઇસ મસ્જિદ ઓર ઉંનકે ઇસ શહર ઓર શહરવાલા કે હુકુમ વ આદાબ કી અદ વગી મ જી કાનાહિયા મુજસે હુઈ ઉંનકા અપને ખાસ કરમ સે મલકે કરમા ઓર ખેરી ય હાજરી આખરી નાજરી ન હો, ઇસકે બાદ ત્બી મુજે યહા કી હાજરી કી તૈયીક હ, કયામત કે દિન અપન રસૂલ કી શાશબત ઓર આપકા કુબ નસીબ ફરમા.”

ઇસકે બાદ રાજ-એ-એકદસ થર હાજિર હતા સલાત વ સલામ અજા કરે, ઇસ્તિગશર વ શાશબત કી ફિર દરખાસ્ત કરે તોર ઇસકી કાશિરા કર કે રૂખ્સત કે કુછ આસુ નિકલ આયે કે પ કબૂલિયત કી અલામાત મેં સ હ, ફિર ર ના ન આવતા રાનવાલા કી સી સૂરત ખનાઅ ઓર ચલત વજત હા સકે તા કુછ સદકા કરે ઓર વાપસી મ સકર કે આદાબ કી રિઆયત કે સાથ વાપસ હ.

ઉઠકે સાફિબ ગા ચલા આયા હું ઇસકી બઝમ સે દિલ કી તસ્કીન કા ખમર સામાન ઇસી મલકિલ મ હ

જો બદલ કે ફઝાઈલ વ મસાઈ

હઝરત જાબર રહી સે નિવાયત હું કે હુઝૂરે અકરમ

ﷺ ने ઇરશાદ કરમાયા "અલ્લાહ તઆલા (હજજ બદલ મે) એક હજ કી વજહ સે ત્રીન આદમિયો કા જન્મત મે દાખિલ કરમાને હે, અક મરહૂમ (જિસ કી તરફ સ હજજ બદલ કિયા જા રહા હે) દૂસરા હજ કરનાવાલા, ત્રીસરા વા શખ્સ જો હજ કા ભજ રહા હે તર ત્રીબ તરાત્રીબ

એક આત્રન અલ્લાહ કે નખી ક પાસ આધી ઝીર કહે, કે એ અલ્લાહ કે નખી " મરી આ મર ગઈ આત્ર ઉસને હજ નહીં કિયા, તો કયા મેં ઉસકી તરફસ હજ કરે દૂ " આપને કરમાયા "હા ' ઉસકી તરફ સે હજ કરલ. " (મુસ્લિમ)

અબુ રઝીન કેહત હ ક મેં સુહૂર ﷺ કે પાસ આધા ઝીર અઝ કિયા ક એ અલ્લાહ કે નખી " મર વાલિદ બસોત બુદ હે, હજ વ ઉમરત કરને કી ઉનમ નાકત નહી હે, વો ઝકર ઈબી નહી કર સકત, તો આપ ﷺ ને ઇરશાદ કરમાયા "નુમ અપન બાપ કી તરફ સે હજ વ ઉમરત કરલો " (તિમિયી ન મુસ્લિમ)

ઈબાદત કી ત્રીન કિસ્મે હેં

ઈબાદતે ત્રીન તરત્ર કી હે

(૧) માલી ઈબાદત જેસ " ઝકાત, સદક-અ-કિત્ર, ઈનમ

દૂસરે કા નાઈબ બનાકર અદા કરા દના જાઈઝ હ

(૨) બદની ઈબાદત જેસે નમાઝ, રોઝહ, ઈનમ કિસી કો નાઈબ નહી બનાયા જ સકત, યાની કાઈ કિસી કી તરફ સ નમાઝ નહી પઠ સકતા સગ્રા નહી રખ સકતા.

(૩) વો ઈબાદત જો બદની ભી સે માલી ભી હે જેસે હજ, ઇસમ નાઈબ ઉસ વક્ત બનાયા જ સકતા હ જબ ખુદ વો શખ્સ જિસ પર હજ ફરજ હ અદા કરન કી કુદરત ન રખના હા અગર ખુદ હજ કરનેકી નાકત રખતા હે તા દૂસરે સ નહી કરવા સકતા.

અલબત્તા નફલ હજ આર નફલ ઉમરહ કરવા સકતા હ હર સુરત મ, ચાહ કરાનવાલા કુદરત રખના હો યા ન રખના હા.

મસ્જલા જિસ શખ્સ પર હજ ફરજ હો ગયા આર ઉસકો હજ કરન કા વક્ત ભી મિલત આર કુદરત ભી થી, મગર કિસી વજહ સ નહી ડિયા, કિર વા હજ કરને સ મા'જૂર આર આજિઝ હા નયા આર આઈન્દા ભી વો હજ કર સક એસી કુદરત હાન કી બઝાઈર કઈ ઉમ્મીદ ભી

નહીં રહી મન્નલન કાઈ એસા બીમાર હા ગયા કે
 જિસસ શિક્ષા કી વિમ્બીદ નહી, યા નાબીનઃ યા લગડ, યા
 અપાહિજ હો ગયા, યા ખુઠાપ કી વજહ સં એસા કમઝર
 હો ગયા કે ખુદ સવારી પર સવાર નહી હો સકના, તો
 ઉસકે ઝિમ્મે ફઝ હે કે વો બપની નરક સે કિસી દૂસરે કો
 ભેજ કર હજજ બદલ ખુદ કરાદે યા વસિયન કરદે કે મરે
 મરને કે બાદ મરી નરક સં મેર માલ સે હજજ બદલ કરા
 દેત.

ના.કા.મ. ૧૪

મસ્જલ્લા અગર એસે મા'ઝૂર બાદમી ને અપના ફઝ
 હજ કિસી કા ભજ કર અપની ઝિંદગી મ કરવાયા, બાદ
 મેં ઇનેફાક સે વો નદુરસ્ત આર અચ્છા હો ગયા તો અબ
 ખુદ અદા કરના ઉસ પર ફઝ હે, આર પેહલા જો હજજે
 બદલ કરવાયા યા વા નફલી સં જાઅગા અપડન

મસ્જલ્લા ઉસી નરક અગર ઓરન કે પાસ હજ કર
 સક ઉતના રૂપિયા હે, મગર સાચ જાને કે લિયે કોઈ
 મહરમ નહી મિલના યા મિલના ના હે મગર વો અપના
 ખર્ચ નહીં કર સકતા, ઉસક પાસ માલ નહી હે ઓર
 ઓરન કે પાસ ખી ઇનની ગુજાઈશ નહી હ કે વ. ઉસક

ભી ખર્ચ બરદાશન કર, તો ઉસ આરત પર ઝરૂરી છે કે
અપની તરફ સ કિસી કા ભજ કર હજજ બદલ કરાએ યા
વસિધત કર.

અથવા,

મસ્ખલા બસતર યે સે કે હજજ બદલ એસ આદમી
સે કરાયા જાએ જો અપના હજ કર ચુકા હો, અગર કિસી
એસે આદમી સ હજજ બદલ કરાયા જિસન આમી નક
હજ નહીં કિયા હ આંર ઉસ પર ફલ ભી નહી તો હજજે
બદલ હા જાએગા મગર ખિલાઈ અવલ હાગા.

અગર ઉતક ઝિમ્મ અપના હજ ફલ હાન કે આવજુદ
હજ નહીં કિયા તો ઉતક સિય દુસરે કે વારન હજજ બદલ
પર જાના જાહઝ નહી હ, બકરૂક તફરીમી ઓર મુનાહ
હ, મગર હજજ બદલ કરાનવાલ કા હજ ઠિર ભી અદા
હો જાએગા.

(અવકામ ૫૪૦)

મકામાતે કબૂલિયતે દુઆ

ફ તો મકકા મુકરમહ મ હર જગહ દુઆ કબૂલ હોતી
હે. લેકિન બાઝ ખાસ ખાસ મકામાત પર ખુસુસિયત સે
દુઆ કબૂલ હોતી હે, ઇંસ સિય ઉન મકામાત પર ખાસ
તોર સે દુઆ માંગની ચાહિયે, યા મકામાત ય હે

- (૧) બચતુલ્લાહ પર પહાડી નિનાહ પડતી ૬ વક્ત.
- (૨) મતાફ યાની તવાફ કરતી કી જમહ
- (૩) મુલતજિમ યાની બચતુલ્લાહ કી દીવાર કા હિસ્સા.
- (૪) મીઝાબે રહમત યાની બચતુલ્લાહ કે પરનાલે ૬ નીચ.
- (૫) બચતુલ્લાહ ક અંદર.
- (૬) હનીમ ક અંદર (જો બચતુલ્લાહ કા હિસ્સા હો)
- (૭) હજર અસ્વદ આર રુકન યમાની ક દરમ્યાન
- (૮) મુસ્તજાર યાની રુકને યમાની આર તા-એ-કઅબા કે ઈસ બદ દરવાજા ક દરમ્યાન જો માજૂદહ દરવાજે કી પુશત પર યાની ગાની જાનિબ થા.
- (૯) જમજમ કે કૂચે ક પાસ
- (૧૦) મકામ ઈબ્રાહીમ ક પીછ
- (૧૧) સફા પર
- (૧૨) મરવહ પર
- (૧૩) મસ્જા યાની સમી કરતી કી જગહ.
- (૧૪) મીલિન અબઝરૈન યાની દો હરે સુતૂન કે દરમ્યાન.
- (૧૫) અરશત મે, ખસકર જબલે રહમત કે પાસ.

(૧૬) મુઝઢલિકા મે, ખાતકર મશઅરે હરામ કે પાસ.

(૧૭) મિના મે.

(૧૮) જમરાત કે પાસ.

ઈન સબ જગહા પર મુત્સિયત સ હુબાઅ કબૂલ
હોની હૈ

મક્કા કે તારીખી વ મુતબરક મકામાત

(૧) જન્મતુલ મઅજા મક્કા મુકરમલ કા કબ્રસ્તાન હૈ
બકીઅ ધાની મટીના કે કબ્રસ્તાન કે સિવા બકી
નમાય કબ્રસ્તાન સ અકઝલ હ, ઈસકી ઝિયારત બી
મુસ્તહબ હ.

(૨) જબલે અબૂ કુબૈસ મસ્જિદે હરામ સ બાહર સફા
સ મુતસિલ અક પહાડ હ, જિસ પહાડ પર ચક્રકર
હુઝૂર ﷺ ન કુરેશ કા ઈસ્લામ કી દઅવત દી થી
વહા બનૂ હાશિમ આબાડ વ. ઓર ઈસીમ વા ઘાટી
થી જિસમ ત્રીન સાલ નક હુઝૂર ﷺ ક સ્થાય બનૂ
હાશિમ કા બાપકાટ હુવા થા, ઈસ જગહ આજ
શાહી મહલ બના હુવા હૈ.

(૩) મવલિદુનબી વે જગલ જહા હુઝૂર કી
પૈદાઈશ હુઈ, સકા સે મોઅલ્લાત જાનવાલે રાસ્તે
પર સીધી જાનિબ સિલબ અની બામિર મ સડક કે
ફિનારે વાકઅ હે, અબ યહા અક લાઇબેરી કાઇમ હે

(૪) ગાર હિરા જબલ નૂર મે વા ગાર હ જહા હુઝૂર
નુબુવ્વત મિલન સ પહલે કયામ ફરમાત થ
આર ઇસી ગાર મ પહલી વહી નાઝિલ હુઈ થી,
તાઈફ કે રાસ્તે પર મક્કા સ તકરીબન દેઢ મીલ કે
કાસલ પર હ.

(૫) હઝરત ખદીજનુલ કુબરા રદિ કા મકાન . જબ
આપ સકા સે મરવલ કી તરફ આએ તો આપકે
સીધી જાનિબ કી સડક પર અક બાઝાર હ જિસકા
મવલિદ સાધ્યદલ દિનિમા ફલા જાન હ. ઇસી
બાઝારમે એક મલી હે જિસમ દોન જાનિબ સાને

આદીકી દુકાન હે (યે સબ કુછ અબ તા ખત્મ
ફર દિયા ગયા, ઇસક નિશાનત ભી બકી નહી હે)
વહી હઝરત ખદીજા કા મકાન થા, જિસમે
શાદી કે બાદ આપ હુઝૂર ન કયામ ફરમાયા થા

મસ્જિદે હમઝહ હ, વહી પર હઝરત હમઝહ કી
મકાન થા, ઈસી મકાન મ હઝરત હમઝહ કી
પૈદાઈશ હુઈ થી.

(૧૦) બનૂ હાશિમ કા મોહલ્લા જબલે અબૂ કુબૈસકે
દામન મ આપ કી જાઅ પૈદાઈશ ક મશિર કી
ગલી મ જહા આજ કલ સિકરે કુઆન કા મદ્રસા હે,
ઈસી જગહ પર બનૂ હાશિમ કા મોહલ્લા આબાદ
થા, યહા "શારિઅ બની હાશિમ" કે નામ સે અક
સડક બની હુઈ હ, યહી પર કર્બા કુરૈશ રહા કરત થે.

(૧૧) દારં અરકમ હઝરત અરકમ કા યા મકાન
જહા ઈસ્લામ કે ઈબ્નિદાઅી ઝમાન મ મુસલમાન
હુઝૂર ક સાથ છુપકર નમાઝ પઢા કરતે થે
ઔર કુઆન ઔર દીન કા સીખા કરત થે, અબ યે
મકાન સબી કી જગહ પર દરવાઝે મ નબદીલ હો
ગયા હ, ઈસકા નામ હે "બાબે અરકમ" ઈસી
જગહ હઝરત ઉમર કી ઈસ્લામ લાઅ થ, મુસ્અબ
ઈબ્ન ઉમૈર ભી હસી જગહ બાકર મુસલમાન હુઅ થ

(૧૨) મસ્જિદ જિન નાઈફ સે વાપસી પર મક્કા સે

કરીમ આપ ૧૨૨ ન નમાઝ પઢી તો કુઆન સુન
કર જિન્નાત જમા હો ગમે જ્યૌર મુસલમાન હા
ગમે, ઈસ જગહ પર મસ્જિદે જિન બની હુઈ હે જો
હો સડક ક બીચ મે હ, હરમ સ શિવબ આમિર
કી તરફ આત વક્ત માહલ્લ શિવબ આમિર ઓર
માહલ્લ મુલયમાનિયલ કે દરમ્યાન સડક પર
નજર આતી હ, વાહી "મસ્જિદ જિન" હે

(૧૩) મસ્જિદે રમયલ રસૂલુલ્લાહ ૧૨૨ ને કલ્હ
મક્કા કે રાઝ ઈસ જગહ ઝંઝા નસબ કરમાયા થા,
જન્નતુલ મબલા કે રાસ્ત મે હ, ઈસ જગહ બબ
મસ્જિદ બની હુઈ હ.

(૧૪) મસ્જિદે તન્બીમ જિસ જગહસ હઝરત
આઈશા ન અહરામ બાવકર ઉમરલ કિયા થા,
મક્કા સે શિમાલ કી જાનબ તીન મીલ પર હે,
ઈસકો મસ્જિદે આઈશા બી કહત હે

(૧૫) મસ્જિદે ગેમ વાદિ એ મુહસ્સબ કે ખાસ
માહલ્લ મઅબદલ મે વાકઅ હ, ઈસકા મસ્જિદે
ઈજાબલ બી કહત હે

(૧૬) મસ્જિદે ત્રી તુવા નખીમ કે રસ્તે મેં છે,
રસૂલુલ્લાહ કુદ્દસી સાલત અહરામ મેં ઇસી જગહ
ઉતરને છે.

(૧૭) મસ્જિદ ખેર મિના મ બડી મસ્જિદ હ, કેહત
હે ઈસમે સતર (૭૦) નખી મદફૂન છે.

(૧૮) મસ્જિદ નમિરહ અરફાત ક કિનાર પર બડી
મસ્જિદ છે.

(૧૯) મસ્જિદ મશબુલ સરામ મુઝદલિફામે બડી
મસ્જિદ છે. હજજતુલ વદાઅમ હુઝૂર કુદ્દસ પૂરી
રાત ઝિક્ર વ કિક આર ઈબાદત મ મશગૂલ રહ.

(૨૦) મસ્જિદે ઈસ્તિરાહહ મિના સે વાપસી પર
મક્કા મે દાખિલ હાને સ પેહલ જા માહલ્લા
મઆબદહ છે, ઈસી ઈલાકે મે એક મસ્જિદ
હ, ૧૩. ઝિલ રિજ્જા કા હજ સ વાપસી પર આપ
કુદ્દસ જાહગ આર અસર પદી થી આર કુછ દર
આરામ ભી કિયા થા, ઈસ લિયે ઈતકા "મસ્જિદે
ઈસ્તિરાહહ" કેહત છે.

(૨૧) મસ્જિદે કબ્શ હજરત ઈબ્રાહીમ કસીમ ને અપને

બેટે ઇસ્માઈલ ~~ખુદ~~ કો જિસ જગહ પર કુબાન કરન કે લિયે લિટાયા થા. ઓર અહલાહ ન કુબાની કો કબૂલ કરમાકર દુબા ભજ દિયા થા, ઈસ જગહ હજરત મુબાવિયહ ~~સહ~~ ને મસ્જિદ તા'મીર કરવાઈ થી ઈસકા "મસ્જિદ કબ્સ" કહત હૈ

(૨૨) ગાર મુરસલાન મસ્જિદ બંક ક જુનૂબી હિસ્સ મે એક છોટા ગાર હૈ, આપ ~~સહ~~ ને ઈસ પહાડીકી છાવમે અહરામ કરમાયા થા, ઈસી જગહ સુર-એ-મુરસલાન નાઈલ હુઈ થી ઈસ લિયે ઈસકા "ગાર મુરસલાન" કહત હૈ.

(૨૩) મસ્જિદે જાંબરાનહ નાઈક ક રસ્તે મ હરમ કી હદ હૈ. નાઈક સે આત હુમ આપ ~~સહ~~ ને ઈસ જગહ અહરામ બાધા થા, યહા અબ મસ્જિદ બની હુઈ હ "મસ્જિદ જાંબરાનહ"

મદીના કે તારીખી ઓર મુતબરક

મકામાત

(૧) જન્નતુલ બકીઅ મદીના મુનવ્વરહ કા કદીમ

કશ્મીરના હ, જિલ્લમ બેશુમાર બડે બડે સહબા
ઔર અવલિયા મદદુન હે, યે કશ્મીરના દુન્યા કે
સારે કશ્મીરના સ અફઝલ હ.

(૨) ઉલ્હ પહાડ મદીનાસ ત્રીન મીલ પર એક પહાડ
હ જિસકે બારેમે હુઝૂર ૨૨૨૨ ને ફરમાયા "....."

..... નજમા "ય હમસ માસબબન કરના હ
ઔર હમ ઇસ સે મોસબબન કરને હે" પહાડ પર
મરહૂમ જંગ હુદી થી, જિલ્લમ હુઝૂર ૨૨૨૨ ઝખ્મી
હુઅ બાર સતર (૩૦) સહાબા સહીદ હુઅ

(૩) મસ્જિદે કુબા મદીના સ દ્રા મીલ કે હાલ પર
મસ્જિદ હ, ઇસ મસ્જિદ કા ઝિક્ર કુબાન મ ભી
આયા હે, ઇસ મે દાં રકાત નમાઝ કા સવાબ
ઉમરહ કે બરાબર હ.

(૪) મસ્જિદે જુમ્હુર કુબા સે મદીના આવતે હુએ રાસ્તે
મેં માહલ્લા બનૂ હાશિમ થા જહા આપ ૨૨૨૨ ને
લિજરત કે વક્ત પહલા જુમ્હુર બદલ ક્રિયા થા,
ઇસ જગહ મસ્જિદ બની હુદી હ

(૫) મસ્જિદે મુસલ્લા યા નમામહ વા જગહ હે જહાં

રસુલુલ્લાહ ﷺ ઈદેન કી નમાઝ પઠા કરતે થે,
ઓર ઈસ જમ્હ આપન ઈસ્તિસ્કાઅ કી નમાઝ
પઠાઈ થી.

૧૬. મસ્જિદ અહઝાબ યા મસ્જિદ ફત્હ ગઝવ એ
અહઝાબ મ ઈસ જગત ખંદક ખાદી ગઈ થી,
અલ્લાહ તઆલા ને દુઆ કબૂલ કી ઓર
મુસલમાન કો ફતહ હુઈ

૧૭. મસ્જિદ મુબાબ ગઝવ-એ-ખંદક મે ઈસ જગત
પર રસુલુલ્લાહ ﷺ કા ખેમા નસબ થા ઓર
આપને નમાઝ ભી પઠી થી.

૧૮. મસ્જિદ કિબ્લતેન વાદિ-એ-અક્રીક કે કરીબ એક
ટીલે પર યે મસ્જિદ હ ઈસમ અક મહરાબ
ખયતુલ મકદિસ કી તન્ક હે ઓર દુસરી કબબા કી
જાનિબ, કબબા કી તખ્દીલી કા વાકિઅ ઇંસી
મસ્જિદમ હુવા થા, ઈસ લિય ઇસકો મસ્જિદે
કિબ્લતેન કેહત હે.

૧૯. મસાજિદ ખમસા જિસ જગત ખંદક કી ઝકાઈ
હુઈ થી ઈસ જગત પાય મસ્જિદે બની હુઈ હે.

મસ્જિદ ફત્હ, મસ્જિદ સલમાન કારત્તી ૐ મસ્જિદ
અબૂબક સિદીક ૐ મસ્જિદ ઉમર કારુક ૐ મસ્જિદ
અલી ૐ.

(૧૦) મસ્જિદે ફઝીલ અવાલી મે હે રસૂલુલ્લાહ ﷺ
ને ઇસ જગત યહૂદ બની નઝીર કે મુહાસર કે વક્ત
નમાઝ પઢી થી, ફઝીલ અબૂરકી શરાબ કા કહત
હે હઝરત અબૂ અય્યૂબ અન્સારી રહિ એક
જમાઅતક સાથ શરાબ પીને મે મશગૂલ થે, જબ
શરાબ કી હુમત નાઝિલ હુઈ તા ઉન્હાન સાર મટકે
ગિરા દિય. ઇસ લિય ઇસ મસ્જિદ કો મસ્જિદે
ફઝીલ કેસને ઇ, ઇસકા નામ મસ્જિદ શમ્સ ખી હે

(૧૧) મસ્જિદ બની કુરયઝલ મસ્જિદ ફઝીલ સ
મશરુફમ થાડે કાસ્લે પર હ યહૂદ બની કુરયઝલક
મુહાસર કે વક્ત રસૂલુલ્લાહ ﷺ ન ઇસ જગત
કયામ ફરમાયા થ. ઓર હઝરત સઅદ બિન
મઆઝ કા યહૂદ ન હકમ મુકરર ફરમાયા થા,
ઉન્હોન ઇસી જમલ કેસલા સુનાયા થા કે મઠોં કા
કન્લ કિયા જાએ, અચ્ચો ઓર ઓરત કો કેદ કિયા

જાએ.

(૧૨) મસ્જિદ ઈજ્જત - જન્નતુલ બકીઅ સ સિમાલ કી જાનિબ હે. ય મસ્જિદ આબાદી ક દરમ્યાન વાકઅ હે, ઈસકો મસ્જિદે બનૂ મુબ્લાવિયહ બી કહા. જાના હ, કયૂ ક કબી યહા બનૂ મુબ્લાવિયહ રહા કરન થ, એક દિન રસૂલુલ્લાહ ﷺ ન ઈસમ નમાઝ પઢી આંર દર નક દુઆ કી, ઈસક બાદ ફરમાયા મેને અપન રબ સે તીન દુઆઅ કી એક ય કે મેરી ઉમ્મત કહનસાલી સ હવાક ન હો, દુસરી યે કે મેરી ઉમ્મત હજિનમાઅી તાર પર ગક ન હો, ય દા દુઆઅ કબૂલ હુઈ, તીસરી ય ક બાહમ ઈખ્લાફ આંર ખાનાજગી ન હા, યે કબૂલ ન હુઈ

(૧૩) મસ્જિદ ઉબય બિન કઅબ બકીઅ સ મુતસિલ હે ઈસ જગહ ઉબય બિન કઅબ કા મકાન થા, રસૂલુલ્લાહ ﷺ યહા અકસર નશરીફ લાને થ આંર નમાઝ પઢન થ

(૧૪) બિઅર અરીસ મદીના મ કુબા કે કરીબ એક ફુવાં હ ઈસકા પાની નિસ્ઘાયન સાફ શફાફ આંર મીઠા

થા, રસુલુલ્લાહ ﷺ એક મરનખા નશરીફ
 લાએ, પાવ હટકાકર મન પર બેઠ ગએ, ઉતક બાદ
 હઝરત અબૂબક વ ઉસ્માન નશરીફ લાએ, વો ભી
 હુઝૂર કી ઈતેબાઅ મે ઈસી તરહ બેઠ ગએ આપ
 ને ઉતકા પાની પિયા, વુઝૂ કિયા ઓર લુઆબ
 દહન ઉસમ ડાલા, ઈસકા બિઅર ખાતમ ભી કહતે
 હે, કયૂ કે હઝરત ઉસ્માન કે હાથ લ ખાતમ
 નુબુવ્વત ગિર ગઈ થી, આપ ને બહાત તલાશ
 કરવાઈ મગર ન મિકી

(૧૫) બિઅર બિદાઅહ યે ફૂવા મદીના મુનવ્વરહ મે
 થા, જહા આપ ﷺ ઓર સત્તાબા ગુરહ કરમ, ને
 થ. ઓર પહા આ.પ નશરીફ લાકર કપડ થાત થે,
 તિમિઝી ઓર અબૂ દાવૂદ મે ઈસકા ઝિક હે. મગર
 અબ યે ફૂવા માંજૂદ નહી હે

(૧૬) બિઅરે રુમહ મદીના સ તીન મીલ પર ફૂવા થા,
 પહલ યહૂદી કા થા, મુસલમાનો કી તકલીફ પર
 હઝરત ઉસ્માનને ખરીદ કર વકફ કર દિવા થા

(૧૭) બિઅર ઈહન : ય ભી ફૂવા થા, ઈસી તરહ

“બિઅરે બુસ્સહ” આંર “બિઅરે ગરસ” ભી થા.

(૧૮) બિઅરે બરહા યે હઝરેન બેબૂ તલ્હા કા બાગ થા,
હુઝૂર અકસરે યહા તશરીફ લાતે થે ઓર
ઇસકા પાની પીને

યે સાન કૂવે મશહૂર થ, ઇસકે બલાવા મદીના મં ઓરે
ભી કૂવ થ. જિનકા પાની હુઝૂર ઓર સહાબાન
ઇસ્તમાલ કિયા થા મસલન બિઅરે બન, બિઅરે
અવાફ, બિઅરે અનસ, બિઅરુલહઝારિમ, બિઅરુ
સ્સિદ્રાયાહ, બિઅર અબૂ અધ્ધુબ, બિઅર ઉરવહ, બિઅરે
ઝરદાન (જિસમ લબીદ યહુદીન હુઝૂર પર જાફ
કરક બાલ કય મ બાષકર દકન કર દિય થ) બિઅરુલ
કદીમ, બિઅરુલ્લકિય્યહ બિઅર મુરયતહ, બિઅર ફાતિમા.

(૧૯) મકામે ગઝવ-એ-અદર બહર એક ગાવ કા નામ
હે જો પહાડિયાં મે અબાહ હે, ઇસી ગાવ કી અક
વાદી મ ઇસ્લામ કી સબસ પહલી જંગ હુઈ,
જિસકા નામ ગઝવ-એ-અદર હ ય બલ્લી મક્કા સ
તીન સૌ કીકો મીટર ઓર મદીના સ દેઢ ત્રી કીલા
મીટર દુર હે, અબ ઇસ જગહ બડી અબાદી હ

और एक प्रसिद्ध भी बनी हुई है, जिसका नाम
 "प्रसिद्धे अरीस" है, ऐसी के करीब एक बहार
 दीवारी में शूला-अ-अदर महकते हैं।

अपने के साथ क्यों की और भोजन मजदूरी हुआ

समय हर माता मजदूर पर अपना का तरीका और
 हुआ-जाना-गई है, जिससे वह अपना धन और
 अल्लाह के कृप का अर्र-आ जानता है, लिहाजा इस संकट
 में सुनत की और माता मजदूर की हुआ-आ की जूझ
 रियायत करना चांसिये

घर से निकलने की हुआ

घर या क्या-मंगल से निकलने वक्त यह हुआ पढ़े तो
 ई-श, अल्लाह रायतान और दुश्मना से लिहाजत है गी
 और हर मुश्किल ज्वाला-न का ज्वाला-नी

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

[समिती २ १८१]

તર્જમા અલ્લાહ કે નામ સ સદર શુરુ કરતા હું
અલ્લાહ હી પર ભરસા કરતા હું, ગુનાહા સ હિક્મત
ઝોર ઈબાદત પર કુદરત અલ્લાહ તઆલા કી મદદ કે
બગર નહી હો સકતી.

“أَسْأَلُكَ أَصُولَ وَبِكَ أَحُوبُ وَبِكَ أَسِيرُ”
- ابن مسعود -

તર્જમા એ અલ્લાહ 'તેરી મદદ સ હમ્લા કરતા હું
ઝોર તરી મદદ સે તદબીર કરતા હું આર તરી મદદ સ
સંકર કરતા હું, ચલતા હું.

સવારી પર સવાર હોને કી દુઆ

સવારી પર યે દુઆ પઠકર સવાર હો જાએ

سُبْحَاتٌ لِّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ

وَإِنِّي لِرَبِّهِ الْمُنْقِبُونَ - ૨૨ -

તર્જમા અલ્લાહ કી જાન પાક હે, જિસન ઇસકો
હમારે ઈખ્તિયાર મ દિયા હ જોર હમ ઇસકા અપન કાબૂ
મ કરને કે અહલ નહીં થ આર હમ અપન રબ કે પાસ
ઝરુર લોટનવાલે હ

દોરાને સફર પઢતે રહે

દોરાને સફર થ દુઆ પડતે રહ્યા કરે

لَهُمْ هَوْنٌ غَيْرًا سَفَرًا هَذَا وَاطِرًا بَعْدَهُ
 أَنَّهُمْ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْحَقِيقَةُ فِي
 الْأَهْلِ لَهُمْ إِنِّي أَعُوذُكَ مِنْ وَعَثَةِ السَّفَرِ وَكَأَيِّ
 السَّفَرِ وَسُوءِ السَّفَرِ فِي النَّاسِ وَالْأَهْلِ

(૪૩૫૫ ૭૪૫)

નજમા એ અલ્લાહ ' હમારે ઈસ સફર કો હમ પર
 આસાન કરમા આંર ઈસકી દુરી કા હમ પર સમેટ દ એ
 અલ્લાહ ' આપહી સફર મ હમાર રહીક હ આંર આપહી
 હમાર અહલ વ અયાલ કી દખખાલ કરનવાલ હે, એ
 અલ્લાહ ' મે આપક દરબાર મ સફર કી મશકકત સે
 પનાહ ચાહતા હુ, આંર પનાહ ચાહતા હુ બુરી હાલત
 દેખને સ, ઝીરે આપસ આકર ઘરમ બચ્યા મ આંર માલ
 મ બુરી હાલત દેખન સે.

हुद्दह उरम में दामिल होने की दुआ

जब उरम के हुद्दह में दामिल होने लगे तो ये दुआ पढ़े

”أَسْأَلُكَ أَنْ تَهْدِيَ حَرَمَكَ وَحَرَمَكَ رَسُولَكَ فَحَرَمَ
لُغَيْبِي وَدَمِي وَعَظْمِي وَبَشْرِي عَلَى اسْمِكَ نَسْتَعِظُ
مِنْ عَذَابِكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عَبْدَكَ“

(मु. ३०५-३०६)

तजमा : ओ अल्लाह ! भेदाक ये तेरा और तेर
रसूलपाक का उरम ह, पर तू मेरा आशत, भूत, उकी,
अमद, जलनम पर सराम करमा. ओ अल्लाह ! उस दिन
के अजाब से मेरी छिछलन करमा जिस दिन तू अपने
बंद का उठावगा.

तवाक शुरू करने की दुआ

तवाक शुरू करते वक़्त ये दुआ पढ़े :

”بِسْمِ اللَّهِ أَلْكَرُ وَيَكْرُ الْخَمْدُ وَالصُّلُوةُ وَالسَّلَامُ
عَلَى رَسُولِ اللَّهِ أَلْهُمْ إِيَّانَا بِكَ وَتَصَدِّقًا بِكِتَابِكَ“

وَوَفَاءٌ بِعَهْدِكَ وَأَتَّبِعَ عَاسِيَتِ نَبِيَّتِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ

(ઈશ્કી યાદ ૧૩૧)

નજમ: અલ્લાહ ૬ નામ તે નવાફ કરતા શુરુ કરતા
હું, અલ્લાહ બહાત બડા હું, અલ્લાહ હી ૬ લિય હર
ના'રીક હું, ઓર દુરુદ વ સલામ અલ્લાહ કે રસૂલ ﷺ
પર નાજિલ હા. અ અલ્લાહ ' તુજ પર ઈમાન લાને હુએ
ઔર તેરી કિતાબ કી તસ્દીક આર તર અમદ કો પૂરા
કરને ઔર તરે નબી કી સુન્નાત કી ઈતિબાઅ મ હજર
અસ્વદ કો ચૂમતા હું.

તવાફ કે સાત ફેરો કી દુઆએ

યે બાત યાદ રખે ૬ તવાફ કે સાત ફેરો કી અલગ
અલગ દુઆએ ઉલમાને લિખી હું, યે સારી દુઆએ લા
અલતઅવીન હુજૂર ﷺ ત તાજિત હું. લકિન ઈસ
ખાસ તરતીબ સ મન્ફૂલ નહીં હું. ઈસ લિય ઈનક અલાવા
બી દુઆએ પઢી જા સકની હું, અલબત્તા રુકને યમાની
ઔર હજરે અસ્વદ કે દરમ્યાન કી દુઆ ખાસ ઈસ
તરતીબ સ સાજિત હું.

तवाफ़ के पहले यक्कर की हुआ

तवाफ़ के पहले यक्कर म ये हुआ पढे

”سُبْحَانَكَ اِنَّكَ وَالْحَمْدُ لَكَ وَلَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ وَانْتَ
اَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِكَ الْعَظِيمِ
وَالصَّوْمَةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُوْلِكَ صَلَّيْكَ اللهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ اَللّهُمَّ اِيْمَانِي وَتَضَرُّعِي بِكَ وَوَفِّي
بِعَهْدِكَ وَاتِّمَامِي بِسَمْعِي وَبَصَرِي سَيِّدِنَا
مُحَمَّدٍ صَلَّيْكَ اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ“

”اَللّهُمَّ رِنِّي سَمْعَكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ وَالْمُعَافَاةَ
الَّتِي بَيْنَ يَدَيْكَ وَالْاَجْرَةَ وَنُقُوزَ الْجَنَّةِ
وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ“

(सूरा मीन २५२ अर्थात्)

तजमा अल्लाह की आत हर ओर से पाक है और
तमा म ना'री के अल्लाह के जिय है, अल्लाह के सिवा कोई
ईबाहत के लायक नहीं, अल्लाह अहोत बना है, उसकी

મદદ કે બગેર મુનાહો સે બચા નહી જી સકતા, બૌર ઉસી
 કી મદદ સે ઈબાદત પર કુદરત હોતી હે, અલ્લાહ બહોત
 બડા હે ઓર બહોત બડી જાતમનવાલા હે, હુઝૂર
 પર કુદરત વ સલામ નાઝિલ હા, એ અલ્લાહ ' હમ તુજ
 પર ઈમાન લાને કી હાલત મ ઓર તેરે કલિમાત કી
 તસ્દીક કરકે ઓર અહદ કા પૂરા કરને હુઅ ઓર તેરે
 નબી કી સુન્નત કી ઈતબાઅ મે તવાફ કરત હે.

એ અલ્લાહ ' બેશક મ તુજસ અઠવ ઓર સલામતી
 કા સવાલ કરતા હુ, ઓર દીન બારે દુન્યા ઓર આખિરત
 મે દાઉમો દરનુઝર ઓર હુસુએ જન્નત આર જહન્નમ સે
 નજાત કે સાથ કામ્યાબી કી દરખાસ્ત કરતા હુ.

રુકને યમાની ઓર હજરે અસ્વદ કે

દરમ્યાન પઢને કી દુઆ

તવાફ કે સાત ચકરો મ જી બલગે અલગ દુઆએ હે
 વો રુકને યમાની તક પૂરી કરલ, ફિર રુકને યમાની ઓર
 હજરે અસ્વદ કે દરમ્યાન યે દુઆ પઢ, યે ઉસ વકત મ
 પઢના હદીસ સે સાબિત હે, લિહાજા સાત ચકરો મ

عَبِيدِكَ وَهَذَا مَقَامُ الْعَائِدِيكَ مِنْ نَارٍ فَحَرِّمَ
لُحُومًا وَيَشْرَبَتَا عَلَى النَّارِ أَلَهُمَّ حَبِيبَ الْيَمَانِ
الْإِيمَانَ وَزَيْنَهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرَمَهُ إِيَّانَا أَنْكَفِرْ
وَنُفْسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَجَعَلْنَا مِنْ أَوَّلِ شِدَائِنَا

(مسحیح میں ۴۳)

“أَلَهُمَّ قِنِّي عَذَابَاتِ يَوْمٍ تَبْعَثُ عِبَادَكَ”

(مسحیح میں ۶۷)

“أَلَهُمَّ ارْزُقْنِي جَنَّتَكَ بِغَيْرِ حِسَابٍ”

ترجمہ: اے اللہ! یہ دہر تیرا ہی دہر ہے، عذاب
تیرا ہی عذاب ہے، یہاں کا آسمان و آسمان تیرا ہی ک.ریم
کیا ہوا ہے اور عذاب تیرا ہی عذاب ہے اور میں تیری
تیرا ہی عذاب ہے اور تیرا ہی عذاب عذاب ہے، یہ مقام
تیری مدد سے جہنم کی آگ سے پناہ اور دیکھ جنت
کا ہے۔ پس ہمارے مانت اور عباد کو جہنم پر
عذاب کر دے۔ اے اللہ! ہم ایمان کی مالک بن جائیں۔

इरमा, और हमारे दिवा अर्धमान के नूर से मुनव्वर करे और कुछ व कुछ से हम नईरत अता इरमा और हमको छिदायत वाइता लोगो में शामिल इरमा.

ओ अल्लाह ! मुजक कयामत के दिन के अजाब से भया. जिस दिन तू अपने बड़ा को छो भ.रह लेंद. इरमाभेगा.

ओ अल्लाह ! मुजक अजैर हिसाब किताब जन्म अता इरमा.

तवाइ के तीसरे यक्कर की दुआ

तवाइ के तीसरे यक्कर में ये दुआ पठ

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُبُكَ مِنَ الشَّكِّ وَالشَّرِّ وَالشَّقَاقِ
وَلِلْفَقَاقِ وَسُوْءِ الْاَحْلَاقِ وَسُوْءِ الْمَنْظَرِ وَالْمُنْقَبِ
فِي السَّالِ وَالْاَهْلِ وَالْوَلَدِ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُبُكَ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَاعُوْذُبُكَ
مِنْ فِتْنَةِ الْحَيَاةِ وَالْمَمَاتِ وَاعُوْذُبُكَ مِنْ نَجْرِي

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ” (الحجرات ۲۰)

तजमा ओ अल्लाह में तरें दीन और अहकाम में शक करने से पनाह मागता हूँ, मैं पनाह मागता हूँ किसी का तरा हमसर जानान से और तर अहकाम की मुजालईत करने से और निशक त, सूअ अम्लाक त, भुरी बीऊ दैजने स, और पनाह मागता हूँ भास, अहल व अयाल ओर अवज्जद की तब्दीली से

ओ अल्लाह ! मैं कफ़ के किन स तर दरबार में पनाह मांगता हूँ, ओर जिद्दी और सकरात यौन की सफ़्तपा से पनाह मागता हूँ, ओर दुन्हा आर आभिरत की इस्वार्थ स मैं तरी पनाह यासता हूँ

तवाफ़ के योथे यक्कर की दुआ

तवाफ़ के योथे यक्कर म ये दुआ पढे

” اٰنْهُمْ اَجْعَلْهُ حَجًّا صَبْرًا وَسَعْيًا شَكُورًا
وَذَنْبًا مَغْفُورًا وَعَمَلًا صَالِحًا مَقْبُولًا وَتِجَارَةً لَّنْ
تَبْرُكًا يَا عَزِيزٌ مَا فِي الصُّدُورِ خَيْرُ جَنِّي

يَا اللَّهُ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ أَنْتَهُمَ إِنِّي أَسْأَلُكَ
 مَوْجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَوَائِدِ مَغْفِرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ
 كُلِّ شَيْءٍ وَالْغَيْبِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ ۝ وَتَقُولُ بِالْجَنَّةِ
 وَأَسْأَلُكَ مِنْ أَسَاكِرِ ۝ (سورہ یس ۳۶) رَبِّ قِنْعِي بِمَا
 رَزَقْتَنِي وَبَارِكْ لِي فِيمَا آغْضَيْتَنِي وَاحْفَظْ عَلَيَّ كُلَّ
 عَائِيَةٍ لِي مِنْكَ بِخَيْرٍ ۝ (سورہ یس ۳۷)

तजमा ' ओ अल्लाह ' मर ईस हज क हजज मअरूर
 और भकभूल बना, और मरी ईस कश्शिश को ठिकाने पर
 जमा, और मर मुनास की अज्शिश हरमा, और मेरे
 ईस अमल को कभूलनरीन अमल सालल बना, और
 ईसको ऐसी तिज्जरत बना जिसम कई घाटा न हो। ओ
 हिल्लो की जाना क ज्ञाननवल ' ओ अल्लाह ' मुजको
 नारीकी स निकालकर उज्जल म द्वाजल करमा।

ओ अल्लाह ' जशक में नेरी रहमन क ईसूल के
 करदयन और नेरी अज्शिश के रास्त और गुनाह स
 सजामनी की ईलेमास करता हू, और हर नेरी पर

કાઈમ રેલને ઔર જન્નન કી કમ્યાબી ઔર જહન્નમ સ
નજ્જત કી હલ્તમાસ કરતા હુ.

એ મર રબ ' ઈસ રાઝી પર કનઅત અતા કરમા જો
તૂન મુજ દી હે, ઔર મુજ બરકત અતા કરમા ઉન ચીઝા
મ જો તૂન મુજ અતા કરમાઈ હ, આર તૂ ખર ક સાથ મરી
હર ઈસ ચીઝ કા નિગહબાન બનજા જો મુજસ ગઈલ હે.

તવાફ કે પાંચવે ચક્કર કી દુઆ

તવાફ કે પાંચવે ચક્કર મંદે દુઆ પઠે

لَهُمْ اَلْحَقِّي تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِكَ يَوْمَ لَا ظِلَّ اِلَّا
ظِلُّ عَرْشِكَ وَلَا يَاقِي اِلَّا وَجْهَكَ وَاسْقِنِي مِنْ
حَوْضِ نَيْيْتِكَ سَيِّدُنَا مُحَمَّدٌ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
شُرْبَةً مِنْ مَرِيئَةٍ لَا تَطْمَأَعِدُهَا اَبَدًا
لَهُمْ اِنِّي اَسْتَسْكِنُ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلْتُكَ مِنْهُ نَيْيْتِكَ
سَيِّدُنَا مُحَمَّدٌ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاعُوْذُ بِكَ مِنْ
شَرِّ مَا اسْتَعَاذْتُكَ مِنْهُ نَيْيْتِكَ سَيِّدُنَا مُحَمَّدٌ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنْتَ أَسْتَعَاذُ وَعَيْنِكَ الْبَلَاءُ
 وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ (سورہ ۴۲)
 "لَتَهْمَ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَتَعِينَهَا وَمَا يَقْرِي
 لَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَأَعُوذُكَ مِنَ السَّيِّئِ
 وَمَا يَقْرِي إِلَى النَّارِ مِنْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْ عَمَلٍ"

من میں

تہمما اے اللہ جس دن تیرے اہل ک ساء کے
 اہلوا کاہ ساہا ن لاہا اہل دن مہل اہل ک ساہے کے
 نہیہ ہہل اہل ہہل، اہل تہی اہل کے اہلوا کوہ
 اہل ہہل ہہل ہہل ہہل، اہل مہل اہل ہہل ہہل
 ک ہہل ہہل ہہل ہہل، اہل اہل ہہل ہہل ہہل
 ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل

اے اللہ 'مے ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل
 ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل
 اہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل
 ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل ہہل

मदद ॥ और तू ही काली है, और अस्वाह की मदद के
 बिना मुसीबत से सिखाऊँ और छुड़ाऊँ की कुदरत नहीं
 हो सकती।

औ 'अस्वाह' बेशक मैं तुझसे जन्म और उसकी
 नज्मना के सवाल करता हूँ और उस चीज का सवाल
 करता हूँ कील इल और जमल में से जो मुझका जन्म भ
 पड़ाया है, और मैं जलन्म के अज्जल से पनाह मागत
 हूँ और कील इल जमल में से हर उस चीज से पनाह
 मांगता हूँ जो मुझका जलन्म से करीब करे।

तवाह के छोटे बक्कर की दुआ

तवाह के छोटे बक्कर भ ये दुआ पढ़

” اِنَّهُمْ اِنَّ لَكَ عَنْ حَقُّوْكَ كَثِيْرَةٌ فَيَمَّا بَيْنِيْ
 وَبَيْنَكَ وَحَقُّوْكَ كَثِيْرَةٌ فَيَمَّا بَيْنِيْ وَبَيْنَ حَقِيْقَتِ
 اِنَّهُمْ مَا كَانَ لَكَ مِنْهَا فَاغْفِرْ لِيْ وَمَا كَانَ يَحْتَقِ
 فَتَحَمَلَهُ عَنِّيْ وَاعْيِيْ بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ
 وَبِطَاعَتِكَ عَنْ مَعْصِيَّتِكَ وَبِقُضْيَاكَ عَنْ سِوَاكَ

يَا وَاسِعَ السَّغْفَرَةِ اَللّٰهُمَّ اِنَّ بَيْتَكَ عَظِيْمٌ
وَوَجْهَكَ كَرِيْمٌ وَاَنْتَ يَا اَلَهَ حَيِيْمٌ كَرِيْمٌ عَظِيْمٌ
تُحِبُّ الْعُفُوْفَ عَفُوفِي ॥ (آب ۱۵)

नरेशभा ओ अल्लाह ! ओशक नरे मरे छिपर ओशुमार
छुक्क हें ओ नर और मरे दरभ्यान म हें, ओर अशुमार
छुक्क मेरे ओर नरी मण्डूक के दरभ्यान म हें, ओ अल्लाह
! धनमे स ओ छुक्क नर हें नू उत माक करमाटे ओर ओ
नेरी मण्डूक के छुक्क मे उन को अपनी मण्डूक स
अपशवाने की जिम्मेदारी ले ल, ओर मुजको उलाव
कराई की नौकीक अता करमा, और सुराम स सिंहाउन
करमा ओ अल्लाह ! नेरी धतायत के ज़रमे स
मअसियत स सिंहाउन ओर नरे कजल स गेरा के
आलताज बनने ओर अलसानमंद हान स सिंहाउन
करमा, अ अलान जियादा अपरनवाव ! ओ अल्लाह !
अशक नेरा घर अजी अजमतवावा हें, ओर नेरी ज़ात
करमवावी हें. ओ अल्लाह ! नू अडा: जुदवार करमवावा
हें ओर अजमतवावा हें, माक करने को पसंद करमात हें

लिहाज्ज मुझे भाक करदे

तवाइ के सातवें अक़्क़र की दुआ

तवाइ क सातव अक़्क़र म य दुआ पढे

” اٰنْهَمَ اِنِّ اَسْئَلُكَ اِيْمَانًا كَامِلًا وَيَقِيْنًا صَادِقًا
وَرِزْقًا وَّاسِعًا وَقَنِيًّا حَاشِعًا وَلِسَانًا ذَاكِرًا وَحَلَالًا
طَيِّبًا وَتَوْبَةً نَّصُوْحًا وَتَوْبَةً قَبْلَ اَمَوْتٍ وَرَحْمَةً
عِنْدَ اَمَوْتٍ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً بَعْدَ اَمَوْتٍ وَاعْفُو
عِنْدَ نَحْسَابٍ وَانْقُوْرٍ بِالْجَنَّةِ وَالتَّجَاةِ مِنْ اَسَارِ
بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيْزُ يَا غَفَّارُ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا
وَالْحَقِيْقِيْنَ بِاصْحَابِ الْجَنَّةِ ”

(کتاب مسند)

तर्जुमा ' ओ अल्लाह ! भेसक में अद्रपस क़ामिल
ईमान और सच्चा यकीन और वलीय रिज़क क सवाल
करता हूँ, और भुशुम करनेवाला दिल और ज़िक
करनेवाली ज़बान, पाक हला़ल कमाई, और सच्ची तौबा
और मरने स पहल तौबा की ताहीक, और मौत क वक़्त

आसानी, और मरने के बाद मज्दिरत और रहमत,
 और छिस्ताब व किनाब के वक्त माफ़ी और दरमुजर,
 और जन्नत की काम्याबी, बार जहन्नम से तरी रहमत
 से नज़हत यासना हूँ, मैं ज़ाद ग़ालिब और ज़ाद अफ़िश
 करनेवाले ' ओ मर रब ' मर ईलम में छोड़कर और
 मुज़क़ा आबिरत में नक़लगा के साथ शामिल कर.

तवाइ की दो रक़ात के बाद

मक़ामे ईज़ाहीम पर पढ़ने की दुआ

तवाइ की दो रक़ात पढ़कर मक़ामे ईज़ाहीम पर जाकर
 आहम ~~है~~ वाली दुआ पढ़

दुआ-ओ-आहम ~~है~~ की इज़ीलत ये है के जो इस
 दुआ को पढ़ेगा अल्लाह उसको नमाज़ गुनाहा को मफ़
 करेगा, और उसकी नमाज़ परशानी दूर करेगा, फिर कभी
 बक़ व झक़ की नौबत न आयेगी, और दुआ ज़लील
 होकर उसके पास आयेगी.

لَهُمْ إِنَّتَ تَعْلَمُ سِرِّي وَعَلَايَمِي فَأَقْبِرْ
 صَعِدَتِي وَتَعْنَمْ خَاجِقِ فَأَعْطِقِ سَوْلي وَتَعْنَمْ

صَافٍ نَفِيقٍ وَغَفِيرٍ ذُنُوبٍ اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْتَعِیْذُ
 بِمَا یُبَاشِرُ قَسْبِیْ وَیَقِیْنًا صَادِقٍ حَتّٰی اَعْتَمَ اَمُّ لَا
 یُصِیْبُنِیْ اِلَّا مَا كُنْتُ لِیْ وَرِثَ بِمَا قَسَمْتَ لِیْ یَا
 رَحْمَہٗمُ الرَّحِیْمِیْنَ

નજમા એ અલ્લાહ તુ મરે ઝલિરે ઓર બાનિન કો
 ખુબ જાનતા હે મરા ઉજ કબૂલ કરમા, તુ મરી હાજત કો
 જાનતા હે લિલાઝ મરી તલબ પૂરી કરમા, ઓર તુ મેર
 દિલ કી બાત જાનતા હે, મરા ગુનાહ માફ કરમા, એ
 અલ્લાહ ' મે તુજસે ઈમાન રાસિખ આર વકીને સ્પષ્ટિક
 કા સવાલ કરતા હૂ, જા મેર દિલ મ ઉતર જાએ હતાક મે
 જાન લૂ કે મુજકો સિક ઇનની મિકદાર પહાચ સકની હે
 જિતના તૂન મરે લિય લિખ દિયા હે, આર મે તુજસે ઉસ
 થીરુ પર રઝામદી તલબ કરતા હૂ જિતના તૂને મેર મુકદર
 મે રખા હે, એ તમામ રહમ કરને વાલા મે ઝિયાદા રહમ
 કરને વાલે

मुलतलिम पर पढने की दुआ

मुलतलिम ज्ञान-अ-कमल क दरवाज और छजरे
अस्वाद क दरम्यान जयतुस्वाह की दीवार का हिस्सा हो।
छुट्टर इस जगल जन्म की तरल लिपट कर दुआ
करते हो, इस जगल अगर भाक, मिल ज्ञाने ता ये दुआ
पढे।

“ اٰنْهُمْ رَبِّ هٰذَا بَيْتُكَ الَّذِیْ جَعَلْتَهُ مَبَارَکًا وَهُدًى
مِّنْغَیْبِیْنِ اَنْهُمْ کَمَا هَدَیْتَنِیْ لَهٗ فَتَقَبَّلْ مِنِّیْ وَلَا
تَجْعَلْ هٰذَا اٰخِرَ الْعَهْدِ مِنْ بَیْتِکَ وَارْزُقْنِیْ نَعُوْذَ
بِیْکَ حَتّٰی تَرْضٰی عَنِّیْ بِرَحْمَتِکَ یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ ”
(مراقی العروج: ۴۰۰)

तजमा से अल्लाह ! जसक य नरा वो घर ह जिसकी
तून तमाम आलम के खिय जरकन और सिदयत का
जरिया जनाया ह से अल्लाह ! जिस तरल तून मुजे
इस छज के खिय छिदायत दी इस तरल मरी तरल से
कभूल इरमा, और भर इस सहर का अपने घर का

આખરી સફર ન બના, ઓર દા બરહ લોટ કર આના
 નસીબ ફરમા, પહા તક ક તૂ મુજસ સારી હા જાએ, એ
 અરહમર રાહમીન.

મીઝાબે રહમત કે નીચે પઢને કી દુઆ

બધનુલ્લાહ કે પરનાલે કે નીચે ભી દુઆએ કબૂલ
 હાની હ, ઉસકા મીઝાબ રહમત કહતે હે, ઉસ જગહ ય
 દુઆ પઢ

” كُنْهَم اِنِّیْ اَسْئَلُكَ اِیْمَانًا لَا یُزُولُ وَیَقِیْنًا
 لَا یَنْفَدُ وَمَرْفَقَةً نَّبِیِّكَ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ
 اَنْتَھُمْ اَصْبَحْتَ تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِكَ یَوْمَ لَا ظِلَّ اِلَّا بِظِلِّ
 عَرْشِكَ وَسَقِیْتَ بِكَائِیْنِ مُحَمَّدٍ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ
 وَسَلَّمَ شَرْبَةً لَا اَصْبَحْتَ تَعْدَهَا اَنْدًا ”

તર્જમા એ અલ્લાહ મૈ નુજસે એસા ઈમાન મગના
 હૂ જા કબી ખત્મ ન હો, આર તર નબી કા સાય
 માગતા હૂ, એ અલ્લાહ ' મુજ ઉસ દિન અપન અશ કા
 સાયા અતા ફરમા જિસ દિન અર્શ ક સાય કે અલાવા કોઈ

साया न छाग, और मुहम्मद ﷺ क प्याले में औसत
शरबत पिलाह क उतके बाद कभी प्यास न लग।

जमजम पीने की दुआ

जमजम का पानी पीत वक्त ये दुआ पढ़े

اَللّٰهُمَّ رِنِّ اَسْنَتَكَ عَسَا فَاَوْزِرْ قِيَّ وَ سَبِّحْ وَ شَيْفَاءٌ

مِنْ كُلِّ دَاءٍ (असि नाब १३६)

तज्जमा, 'अ अल्लाह' में तुज्जस नका दनवाजा ईल्म,
वसीअ रिन्न और छर भीमारी त सिन्न अ सवाब करना छू।

सझा पर यठने की दुआ

सझा पछाड़ी पर यठने वक्त ये दुआ पढ़े

يَسْمِعُ اللّٰهُ اَيْدِىَ اَيُّهَا يَدُ اَسْمُهُ يَهْدِي اِلَى الصِّفِّ وَالْمَرْوَةِ

مِنْ شَعَائِرِ تِه (असि रिक ५९)

तज्जमा, मैं अल्लाह का नाम लेकर वझा न शुरू करना
छू जझा स अल्लाह तझावा न शुरू करमाया, जसक सझा
और मरवह अल्लाह तझावा की निशानिया म स छे।

सक्ष और मरवह पर भडे छोकर

पढने की दुआ

सक्ष पहली पर भडे छोकर अयतुल्लाह की तरफ रुख
करके तीन मरतबा ये दुआ पढे कर अल्लाह से दुआ माग
और मरवह पर भी वही दुआ पढे

”لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ لَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ تَجَرَّ وَغَدَرَ وَفَصَّرَ وَغَبَّرَ وَهُوَ
الْأَكْرَبُ وَحْدَهُ

(मर ३३: २६-२७)

तर्जमा अल्लाह के सिवा कोई ईबादन के लायक
नहीं, वा नन्हा है उसका कोई हमसर नहीं। उसी के बिचे
मुल्क है, उसीके लिये नभाम ना रीक है, वही जिंदा करना
है वही मारता है, वही हर चीज पर कादिर है, अल्लाह
के सिवा कोई ईबादन के लायक नहीं, वा नन्हा है, उसने
अपना वाअदा पूरा इरमाया, और अपन भडे की मदद
की, और नन्हा उनन लश्करा के शिकस्त ही

भीलैन ਅਘੜੈਨ ਕੇ ਦਰਮਿਆਨ ਪਛੇਨੇ ਕੀ ਦੁਆ

ਸਥੀ ਕਰਨੇ ਲੁਭੇ ਜਬ ਚਰੇ ਲੁਨੂਪਾ ਕੇ ਪਾਸ ਪਛਾਯ ਨਾ ਪੇ ਪਛੇ

”رَبِّ اعْفُزْ وَارْحَمْ وَتَجَاوَزْ عَنَّا تَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ
الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ“ (ਸੁਰ ੨੨)

ਨਜ਼ਮਾ ਐ ਮੇਰੇ ਪਰਵਰਦਿਗਾਰ ' ਮਰੀ ਮਜ਼ਕਿਰਨ
ਕਰਮਾ ਆਪ ਭੁਝ ਪਰ ਰੁਖ਼ਮ ਕਰਮਾ, ਆਰ ਉਨ ਧੁਨਾਛਾ ਕੀ
ਮਾਫ਼ ਪਰਮਾ ਜ਼ਾ ਨਰੇ ਉਲਮ ਮੇ ਛ, ਅਸ਼ਕ ਨੂਖੀ ਲਘ ਪਰ
ਮਾਲਿਘ ਆਰ ਜ਼ਿਯਾਦਾ ਕਰਮ ਕਰਨਵਾਲਾ ਛ।

भीलैन अघड़ैन के बाद मरवह की तरफ
चलने की दुआ

ਜਬ ਚਰੇ ਲੁਨੂਪਾ ਸ ਮਰਵਹ ਕੀ ਤਰਫ਼ ਭਛੇ ਨਾ ਪ ਦੁਆ ਪਛੇ
”اَسْتَعِيْنِيْ بِسْمَةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَوَفِّيْ عَلٰى مَنَّتِهِ وَعِزِّيْ مِنْ مُضِلَّاتِ
الْعَتَمِ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ“ (ਸੁਰ ੨੨)

તર્જમા એ અલ્લાહ ' મુજકા મુહમ્મદ ﷺ કી
 સુન્નાત કા પાબંદ બના, આર મુજકા આપ ﷺ કે દીન
 પર માંત આત કરમા, આર હર ગુમરાહકુન રિતના સ
 અપની રહમત કે ઝરિય સ મરી લિફાજત કરમા, એ
 સબસે ઝિયાદા રહમ કરનવાલે મુજે અપની રહમત સે
 નવાઝ.

અરફાત કી તરફ જાતે હુએ પઠને કી દુઆ

૯. જિલ હિજ્જા કો અરફાત કી તરફ રવાના હોત
 વકત ૫ દુઆ પઢે

لَهُمْ اَلَيْتَ تَوَجَّهْتُ وَعَلَيْتَ تَوَكَّلْتُ وَوَجَّهْتُ
 اَرَدْتُ فَجَعَلَ دَنِّي مَغْفُورًا وَحَجَّ مَبْرُورًا وَارْحَمِي
 وَلَا تُخَيِّبْنِي وَبَارِكْ فِي سَفَرِي وَاقْبَلْ بِعَرَفَاتٍ
 حَاجَتِي اِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
 ૧૨૨

તર્જમા એ અલ્લાહ ' મેં તરી તરફ મુનવજજે હોતા હું
 ઔર મુજ પર ભરોસા કરતા હું ઔર તેરી આત કા ઇરાદા
 રખતા હું, લિહાજા મેરે મુનાહ માફ કરમા ઔર મર હજ

કા કબૂલ કરમા ઔર મુજ પર રહમ કરમા, ઔર મુજ નામુરાદ ન બના ઔર મેરે સકર મ બરકત અતા કરમા ઔર મેદાન અરકાન મે મેરી હાજન પૂરી કરમા, બદાક તુ હર થીજ પર કાદિર હ.

જબલે રહમત પર નઝર પડતે વક્ત પઢને કી દુઆ

મેદાન અરકાન મ જબ જબલ રહમત પર નઝર પડે તો લે દુઆ પઢે

“ اَللّٰهُمَّ اِلَيْكَ تَوَجَّهْتُ وَعَنْكَ تَوَكَّلْتُ وَوَجَّهْتُ
اَرَدْتُ اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَتُبْ عَلَيَّ وَاعْطِنِيْ سُوْلِيْ
وَوَجِّهْ لِيْ الْخَيْرَ اَيُّهَا تَوَجَّهْتُ سُبْحَانَكَ
وَالْحَمْدُ لَكَ وَلَا إِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ وَبِكَ اَكْبِرُ ”

તર્જમા એ અલ્લાહ ' મે નેરી તરફ મુતવજજે હોના હું ઔર તુજ પર ભરોસા કરના હું ઔર તરી આત કા ઈરાદા કરના હું, એ અલ્લાહ ' મર ગુનાહ માફ કરમા આર મરી તોબા કબૂલ કરમા ઔર મરી મુરાદ મુજે અતા કરમા, હર

કિસ્મ કી ખેર કા મેરી નરક મુતવજજે ફરમા જિંધર મેં
મુતવજજ હાતા હુ, અલ્લાહ કી ઝન પાક હ, હર ના'રીઠ
અલ્લાહ ક લિય હ, અલ્લાહ ક સિવા કાઈ ઈબાદત ક
લાયક નહીં જોર અલ્લાહ બહાન ખદ હ

મૈદાને અરફાત મેં સબસે અફઝલ દુઆ

હુઝૂર ﷺ ન ઈરશાદ ફરમાવા "મેં આંર મુજસે
પેસલ નબિયાન મૈદાન અરફાત મ જા દુઆએ કી ? ઉનમે
સબસ અફઝલ દુઆ-અ-નાંહીદ હે, વા વ હ

"لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَخَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَهُ تَنْفِكَ وَهُوَ
الْحَمْدُ بِيَدِهِ الْغَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ"

(- રવિ ૧૪૪૨ ૧૦ મી સુબહ ૧૪)

નજમા અલ્લાહ ક સિવા કાઈ ઈબાદત કે લાયક
નહીં વા નહા હે, ઉસકા કાઈ શરીક નહીં, ઉસી કે લિયે
મુલક હ જોર ઉસી કે લિય નમામ ના'રીઠે હે, ઉસીક હાથ
મ નમામ ભલાઈ હે, વો હર ચીઝ પર કાદિર હ

અગર હા સક નાં ઈસ દુઆ કા અરફાત મેં સો
(૧૦૦) મરતબા પઢે, ય ચાચા કલિમા હે.

હાલ ત જાનિય બિન અબદુલ્લાહ સુદા મ-કૂલ હ,
 ન કરમાયા - “જો મુસલમાન અરફ ૩ દિન ઝવાલ ૬
 બાદ મેદાન અરકાત મે કિબલા રખ હોકર

“ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَهُوَ
 الْحَمْدُ يَبْدُ وَالْآخِرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ”

(૧૦૦ મરતબા)

قَدْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ ۝ وَلَمْ
 يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝

“ أَنْتَهُ صَبَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا
 صَبَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ
 مَجِيدٌ وَعَلَيْكَ مَعَهُمُ اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ
 وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ
 إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ وَعَلَيْكَ مَعَهُمُ

(૧૦૦ મરતબા)

ਪਛੇਗਾ ਤਾਂ ਅਲਵਾਜ਼ ਤਿਆਰਾ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਾ ਜ਼ਰ ਮਾਅਮੇ

ਐ ਮੇਰ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਾ ' ਉਸ ਘੰਟੇ ਦੀ ਕਥਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ
ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰੀਲ ਵ ਨਜ਼ਰੀਲ, ਨਜ਼ਰੀਰ ਵ ਨਾ'ਜ਼ੀਮ, ਨਾ'ਰੀਫ਼ ਵ
ਸਨਾ ਦੀ ਆਰ ਮੇਰੇ ਰਸੂਲ 'ਤੇ' ਪਰ ਦੁਰਦ ਅਜ਼ਾ

ਐ ਮੇਰੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਾ ' ਨੂਮ ਗਵਾਹ ਰਹਾ, ਮੈਨ ਉਸਦੀ ਆਪਣੇ
ਦਿੱਤਾ ਆਰ ਉਸਦੀ ਸ਼ਾਅਨਤ ਕਮੂਲ ਦੀ ਆਰ ਅਮਰ ਵੋ
ਅਲਵ ਅਰਜ਼ਾਤ ਕ ਲਿਖ ਸ਼ਾਅਨਤ ਕਰਨਾ ਨਾ ਆ ਕਮੂਲ
ਕਰਨਾ (ਨਜ਼ਰੀਰ ਦੂਰੇ ਮ-ਸ਼ੂਰ ਅਲਵਾਜ਼ਾ ਅਧਾਦੀ)

ਮੁਜ਼ਦਲਿਫ਼ਾ ਦੀ ਰਾਤ ਮੇ ਪਠਨੇ ਦੀ ਦੁਆ

ਮੁਜ਼ਦਲਿਫ਼ਾ ਦੀ ਰਾਤ ਮੇ ਦੁਆ ਕਸਰਤ ਸੇ ਪਠੇ

“ اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ سَتَيْتُكَ اَنْ تَزُوْقِيْنِيْ فِيْ هٰذَا الْمَكَانِ
جَوْا مَعَ الْخَوْرِ كَلْبَةٍ وَاَنْ تَصْرِفَ عَنِّيْ نَسْوَاءَ كُلِّهٖ فَاِنَّهٗ
لَا يَفْعَلُ ذٰلِكَ غَيْرُكَ وَلَا يَجُوْدُ بِهِ اِلَّا اَنْتَ ”

(ਮੁੱ ੧੮੨)

ਨਜ਼ਮਾ ਐ ਅਲਵਾਜ਼ ' ਅਸ਼ਕ ਮੈ ਨੂਜਸ ਈਸ ਆਨ ਕਾ
ਸਵਾਲ ਕਰਨਾ ਲੂ ਕ ਮੁਜ਼ਕਾ ਈਸ ਮੁਕਦਸ ਮਕਾਮ ਮੇ ਨਜ਼ਮ

नकियो और भलाईयों का भजभूआ अता इरमा और
 भुजस हर किस्म की बुराईयों को दूर इरमा, बेशक नेरे
 अलावा ये काम काई नहीं कर सकता, और न तर सिवा
 कोई दूसरे. इस भलाई की बज्जिरा कर सकता है

भुजदलिफा से बिना पछोयकर पढने की दुआ

जब भुजदलिफा से बिना पछाय ज्ञाने ता जमरान तक
 पसोयने स पसल तल्लियल कसरन स पड और ये दुआ पढ

”لَهُمْ هَذِهِ مِى قَدْ اَتَيْتُكَ وَاَنَا عَبْدُكَ وَنُ
 عَبْدِكَ اَسْتَنْتُ اَنْ تَنْ عَنِّي بِمَا مَنَنْتَ بِهِ عَلَيَّ
 اُولَئِكَ يَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ
 ۳۱۷

तजमा ओ अल्लाह ' ये मकामे बिना है जिसमें मे
 हाजिर हुवा हू और मैं तरा बढा हूँ और तेरा
 बढाजाहल हूँ मैं तुजसे सवाल करता हूँ के तू भुज पर
 ओसा अहसान इरमा जैसा के तूने अपने अवलिया और
 नेक बढो पर दिया है ओ सबसे बढकर रहम करनवाले

जमरात की रमी के बाद की दुआ

जमरात की रमी के बाद ये दुआ पढ़ें

”اَسْتَهْمُ اجْعَلْ حَجَّامِيْزًا وَذَنْبِيْ مَغْفُوْرًا وَسَعْيًا

مَشْكُوْرًا (र. १३०२)

तजमा 'ओ अल्लाह' इसको मेरे खिच डजजे मभर
बना आर भरगुनाह भाक करमा आर मेरी काशिश को
कभूल करमा।

उलक की दुआ

कुबानी के बाद सर मुडवाते वकल ये दुआ पढ़ें

”اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لِيْ نَفْسِيْ وَاغْفِرْ لِيْ ذُنُوْبِيْ وَاجْعَلْ لِيْ

بِكُلِّ شَعْرَةٍ مِنْهَا سُوْرًا يَوْمَ اَنْقِيَامَةٍ (र. १३०३)

तजमा 'ओ अल्लाह' भर अहर भरकल अता करमा
आर मेरे गुनाह भाक करमा आर सर के छैन जालो मे से
हर जाल के जहले मे कयामत के दिन अक के नूर अता
करमा।

मक्का मोअज़्ज़मा से वापसी की दुआ

तवाइ विदाम के बाद हा रकत पढ़े, फिर छह अस्वद का आस दे, इसका बाद कब्जतुल्बल की जूझाई पर अकसोस व छसरत क साथ भूज निडगिडाकर रोने रोना न आये तो रान की सी सूरत बनाने और छसरत की निगाह से अयतुल्बल की नरक दणता बुवा राता बुवा मस्जिद हाराम से बाहर निकल और दरवाजे पर गड़े हाकिर ५ दुआ पढ़

“ اَللّٰهُمَّ لَا تَخْضَنْ هَذَا اَجْرَ لَعْنَةٍ مِنْ بَيْتِكَ
وَارْقِنِي الْعَوْدَ اِلَيْهِ ”
(क़ौल ३१९)

‘ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَخَدَّ لَا شَرِيكَ لَكَ لَهُ الْمُلْكُ وَهُوَ
يُحْمَدُ بَيْنَ يَدَيْهِ الْحَيُّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ آمِينَ
تَائِبُونَ عَابِدُونَ سَاجِدُونَ يَرْجُونَ خَائِدُونَ صَادِقُونَ
بِهِ وَعِدَّةٌ وَتَصَوَّرَ عَبْدٌ وَهَرَمَ الْإِخْرَابُ وَخَدَّ
(मसल ३३५/१)

तजमा औ अल्लाह ' मेरे इस सहर ओ अपने घर

કા આખરી સફર ન બના મરે લિયે દા બારહ લોટ કર
 આના મુકદ્દર ફરમા, અલ્લાહ ક સિવા કાઈ ઈબાદત ક
 લાવક નહી, વો તજ્જા હ ઉસકા કાઈ શરીક નહી, ઉસી કે
 લિયે બાદશાહત હ, ઉસી ક લિયે હર કિસ્મ કી તા'રીફ હ,
 વહી હર ચીજ પર કાદિર હ. હમ લોટનવાલ હૈ. તૌબા
 કરનવાલ હૈ ઈબાદત કરનવાલ હ, અપન રબ કી તા'રીફ
 કરનેવાલ હ. અલ્લાહ ન અપના વાઅદા સચ કર દિખાયા
 ઓર અપન બદે કી મદદ ફરમાઈ આર ઉસને તને તજ્જા
 લશકરા કા શિકસ્ત હી

મદીના મુનવ્વરહ કે કરીબ

પહોચકર પઢને કી દુઆ

જબ તદીના મુનવ્વરહ કી તરફ રવાના હો તો ર સ્ત મે
 કસબ ન સ દુરુદ શરીક પઢત રહી, ઓર જબ મદીના ક
 કરીબ પહોચ જાએ તો ય દુઆ પઢે

“اَسْتَهْمُ هَذَا حَرَمُ رَسُولِكَ فَاجْعَلِ الدُّحُولَ وَقَايَةً
 مِنَ النَّارِ وَأَصْلًا مِنَ الْعَذَابِ وَسُوءِ الْحِسَابِ”

(તકવીસ ૧૩૬)

तर्जमा औ अल्लाह 'य आपक नबी का हरमे
पाक ह, ईस हरम का मर खिय जहन्नम स भयाव का
जरिया बना और ईसका मर खिय अज्जब और भुर
हिसाब किताब स हिकमत का जरिया बना.

मदीना मुनव्वरह में हाजले के वक्त पढने की दुआ

जब मदीना मुनव्वरह में हाजिल हा जअ तो ये दुआ

पढे

” بِسْمِ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
رَبِّ أَدْحِنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِيْ مُخْرَجَ
صِدْقٍ وَزُرْنِيْ مِنْ زَيْارَةِ رَسُولِكَ مَا رَزَقْتَ
نُبِيَّكَ وَهَلْ طَاعَتِكَ وَأَقْبَدِيْ مِنْ أَسْرِ
وَاعْفِرْ لِيْ وَارْحَمِيْ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ مَسْئُوْلٌ نَّهْمٌ جَعَلَ
لَكَ فِيْهَا قَرَارًا وَبَرُّ قَا حَسَنًا “
(عليه السلام १८५)

“અલ્લાહ કા નામ લેકર દાખિલ હોતા હું, જો
 અલ્લાહ ન ચાહા વહી જાયા, અલ્લાહ કી મદદ કે બગેર
 મુનાહો સે બચના ઓર ઇબાદત કી તકીફ નહી હોતી. એ
 મર રબ ' મુજકા ઈમાન કી સલામતી કે સાથ દાખિલ
 કરમા. ઓર ઈમાન કી સલામતી કે સાથ મુજ વાપસ
 લીટ. ઓર મુજે અપન રસૂલ કી અંતી જિયારત
 નસીબ કરમા. જસી તુન અપન અવલિયા આર નેક બદા
 કા નસીબ કરમાઈ, ઓર જહન્નમ કી આગ સે બચા,
 ઓર મરી મર્ગફરત કરમા, ઓર મુજ પર રહમ કરમા.
 એ અલ્લાહ ' તૂ ઈનમ સબસ બહતર હે જિનસે મા.મા
 જાતા હ. એ અલ્લાહ ' હમારે લિય મદીના મુનવ્વરહ મે
 બેહતરીન ઠિકાનહ બના આર અચ્છા રિઝક મુકદ્દર કરમા.

રોઝ-એ-અકદસ પર સલાત વ સલામ

“أَتُصَلُّوُا وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتُصَلُّوُا
 وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ أَتُصَلُّوُا وَالسَّلَامُ
 عَلَيْكَ يَا حَزْرَ حَقِيقِ اللَّهِ أَتُصَلُّوُا وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ

يَا حَيُّ حَقِّ اللهُ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِ اللهِ اَصْلُوهُ
وَأَسْلَامُ عَيْنِكَ يَا سَيِّدُ وَلِيٍّ أَدَمُ اَصْلُوهُ وَالسَّلَامُ
عَيْنِكَ يَهِيَ النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ يَا رَسُولَ
اللهِ إِنِّي شَهِدْتُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّكَ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَشَهِدْتُ أَنَّكَ يَا رَسُولَ
اللهِ قَدْ بَدَأْتَ الرِّسَالَةَ وَأَدَيْتَ الْأَمَانَةَ وَلَصَّحْتَ
الْأَمَّةَ وَكَشَفْتَ الْغُمَّةَ وَجَرَّكَ اللهُ عَنَّا خَيْرًا
جَرَّكَ اللهُ عَنَّا أَفْضَلَ وَأَكْمَلَ مَا جَزَى بِهِ نَبِيًّا
عَنْ أُمَّتِهِ اَللَّهُمَّ آغِظِ الْوَسِيَّةَ وَالْقَصِيَّةَ
وَلَدَرَجَةَ الرَّفِيعَةَ وَالْبَقِيَّةَ مَقَامًا مَحْمُودًا بِأَدْرَى
وَعَدَّتُهُ إِنَّكَ لَا تُخِيفُ الْمُنِيعَادَ وَأَتَرْلُهُ الْهَارُونَ
بِقَرَبِ عِنْدِكَ إِنَّكَ سُبْحَانَكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

تَعَالَى

નજમા સલાત વ સલામ હો આપ પર એ અલ્લાહ કે
 રસૂલ, સલાત વ સલામ હો આપ પર એ અલ્લાહ કે
 હબીબ, સલાત વ સલામ હો આપ પર એ અલ્લાહ કી
 મખ્લૂક મ સબસ બેહતર, સલાત વ સલામ હો આપ પર
 એ તમામ મખ્લૂક મ સબસે બરગુઝીદહ, સલાત વ
 સલામ હો આપ પર એ અવલાદ આદમ કે સરદ ૨. દુરુદ
 વ સલામ હો આપ પર એ અલ્લાહ કે નબી આર ઉસકી
 રહમતે ઓર ઉસકી બરકત યા રસૂલલ્લાહ ' બેશક મે
 ઈસકી ગવાહી દતા છુ કે અલ્લાહ કે સિવ. કાઈ ઈબાદત
 કે લાયક નહી, વા નજા હ ઉસકા કાઈ હમસર નહી,
 આર મે ઈસ ખાત કી ગવાહી દતા છુ કે આપ ઉસક બદ
 ઓર ઉસકે રસૂલ હ આર ઈસ ખાત કી ગવાહી દતા છુ કે
 બશક આપન યા રસૂલલ્લાહ ' રિસાલત કા હક બદા કર
 દિયા ઓર અમાનત બદા કર દી આર ઉમ્મત કી બેર
 ખવાલી કરમાઈ ઓર ઉમ્મત કી બચતી દૂર કરમાઈ,
 અલ્લાહ નઆલા આપકો હમારી તરફ સ બહતરીન
 બદલા અતા કરમાઅ, અલ્લાહ નઆલા આપકો હમારી
 તરફ સ અફઝલ ઓર કામિલ તરીન બદલા અતા
 કરમાઅ જેસા કે કિસી નબી કો ઉસકી ઉમ્મત કી તરફ સ

दिया जाता है। मैं अल्लाह ' तू आप ﷺ को वसीला
 और कज़ीलन और जुलद दर्ज जता करमा और उसको
 मक़ाम महमूद पर पछाया है, जिसका तू न वाअदा किया
 था। बेशक तू वाअदा ज़िबासी नहीं करता, और आप
 ﷺ का अपन नज़दीक मुकर्रब दर्ज अता करमा। बेशक
 आप पाक ज़ात हैं और अज़ीम नरीन इज़ल और
 अहसानवाल हैं।

रसूल सल. के वसीले से शरअत की दुआ

सज़ात व सलाम क बाद सुन्नत रसूल सल. से छन अल्लाह
 से शरअत की दरभास्त कर ,

يَا رَسُولَ اللَّهِ أَسْأَلُكَ الشَّفَاعَةَ وَأَسْأَلُ بِكَ إِلَى
 اللَّهِ فِي أَنْ أَمُوتَ مُسْلِمًا عَلَى مِلَّتِكَ وَسُنَّتِكَ

(بخاری ۳۰۸۱)

नज़मा "या रसूलल्लाह ' मैं आपसे शरअत का
 नज़लमार हूँ और अल्लाह के दरबार में आपका वसीला
 चाहता हूँ। इस बात पर क मुसलमान होन की हालत में
 आपकी सुन्नत व मिल्हत पर मरूँ "

दूसरो की तरफ से सलाम

दूसरोन अगर सलाम पेश करने के लिये कुछ है तो
हुजूर की भिन्न मन में इस तरह सलाम पक्ष कर

”الْصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مِنْ فُلَانٍ
بْنِ فُلَانٍ يَسْتَشْفِعُ بِكَ إِلَى رَبِّكَ“

तजमा 'या रसूलल्लाह' आप पर हुजूर व सलाम
हो हुला ईवन हुला। इस जगह उसका नाम ल की तरफ
से, वा आपस अपन गब क दरबार में शशासन का
नलजगार है, लिहाज आप इसक लिय और तमाम
मुसलमानों के लिय शशासन करमाय "

अगर जलौत सार लागोन सलाम पक्ष किया है और
नाम याद नहीं है ना इस तरह पक्ष करे

”الْصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مِنْ جَمِيعٍ
صَنَ أَوْصَانِي بِالسَّلَامِ عَلَيْكَ“

तजमा 'या रसूलल्लाह' आप पर हुजूर व सलाम
हो उन तमाम लोगो की तरफ से जिन्हन मुजको आप
पर सलाम पक्ष करने की सिद्दायत की है

હઝરત અબૂબક સિદીક રદિ. પર સલામ

હઝરત અબૂબક સિદીક રદિ પર ઇસ નરહ સલામ
પેશ કરે

”اَسْلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيفَةَ رَسُولِ اللَّهِ وَثَابِتِيَّةً فِي
اَعْدَائِهِ وَرَفِيقَةً فِي الْاَسْفَارِ وَامِينَةً عَلَى الْاَسْرَارِ اَب
بَكْرٍ اِيْضِدِّيْكَ خَزَاكَ اللهُ عَنْ اَمَةٍ مُّحَمَّدٍ خَيْرًا“

(અ. ૧૪૨)

તજમા "આપ પર સલામ હો એ અલ્લાહ કે રસુલ
કે ખલીફા, ગારમ ઉનક સાથી, સફરો મ ઉનક રફીક
ઉનકે રાજો કે અમીન અબૂબક સિદીક આપ પર સલામ
હો અલ્લાહ તઆલા આપકા ઉમ્મત મુહમ્મદિયહ કી
નરહ સે જગા એ ખેર અતા કરયામ."

હઝરત ઉમરે ફારુક રદિ. પર સલામ

હઝરત ઉમર રદિ કા ઇન બદ્દાલ મ સલામ મળ કરે

”اَسْلَامُ عَلَيْكَ يَا اَمِيْرَ الْمُؤْمِنِيْنَ عُمَرَ الْفَارُوقِ“

الَّذِي سَخَّرَ اللَّهُ بِهِ الْإِسْلَامَ لِأَهْلِ الْمُسْلِمِينَ مَرْضِيًّا
حَيًّا مَيِّتًا جَزَاكَ اللَّهُ عَنْ أُمِّهِ مُحَمَّدٍ خَيْرًا.

۱۳۹۵ هـ

તજમ. 'ઐ અમીરલ મુઅમિનીન ઉમરે કાડક !
આપ પર સલામ હો જિનક ઝરિઅ અલ્લાહ ન ઇસ્લામ
કો ગલ્લા અના કરમાયા, એ મુસલમાના ક ઉમમ '
ઝિદગી ઔર મૌત મે અલ્લાહ ક પસદીદા, અલ્લાહ
તઆલા આપકો ઉમ્મતે મુહમ્મદિયહ કી તરફ સ
જા-એ-ખર અના કરમાઅ "

જન્નતુલ બકીઅવાલો પર અલ્લાહે

સલામ

"السلام عَيْنِكَ دَارُ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ فَإِنِ شَاءَ
اللَّهُ بِكُمْ لَا حَقُّونَ" ۱۳۹۵ هـ "أَنَّهُمْ غَفِرَ لَاهِلِ
الْبَقِيْعِ الْغَرْقَبِ أَنَّهُمْ غُفِرَ لَنَا وَهُمْ"

તજમ. 'ઐ ઇમાનવાલી કૌમ ' તુમ પર સલામ હો,

जसके हम ई-शा अल्लाहु तआला तुमसे मिलनेवाले हैं।

ऐ अल्लाह ! अहले बक्रीम की ममदिरत इरमा, ऐ
अल्लाह ! हमारी मदद उनकी ममदिरत इरमा।

मदीना मुनव्वरह से वापसी की दुआ

जब मदीना मुनव्वरह से वापसी का ईरादा है, तो
मसिजदे नब्वी में खियाबुल जन्नत में हा रकत पठकर
र ज-ज-मतहर पर हाज़र हाकर सलात व ललाम पढ़,
उसके बाद भूख दुआएं करें, और फिर ये दुआ पढ़ें

.. اَللّٰهُمَّ لَا تَجْعَلْ هَذَا آخِرَ الْعَهْدِ بِنَبِيِّكَ
وَمُسْجِدِهِ وَحَرَمِهِ وَيَسِّرْ لِي الْفَوَدَ اَيْنِهِ وَانْقُوفَ
سَرِيهِ وَارْزُقْنِي الْعَقُو وَالْعَافِيَةَ فِيْ اِسْلَامِيْ وَ لَا حِرَةَ
وَرُدَّنِيْ اِهْدِنَا سَالِحِيْنَ عَالِيِيْنَ اَمْنِيْنَ بِرَحْمَتِكَ
يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ

(क़ास १ भाग)

नजम, ऐ अल्लाह ! तेरे नबी के साथ और
मसिजदे नब्वी के साथ और हरमे नब्वी के साथ ईस

જિયારત કો આખરી જિયારત ન બના, ઔર મેર લિપે દો
બારહ લોટકર આને કે સમાન આસાની કે સચ કરમાદ,
ઓર યહાં આકર ઠહરના અસાન કરમાદ, ઔર દુન્ય વ
આખિરત મે મર લિય આફિયન ઔર સલામતી મુકદર
કરમા, ઔર હમકા નપન અહલ વ અયાલ કે પાસ
સહીહ સાર્લમ ઔર નજ વ સવાબ કે તથ વાપસ
કરમાદ પા અરહમરાહિમીન અપની રહમત સ મેરી
દુઆ કબૂલ કરમા.

ખાતમશુદ

બિકઝલિલી તઆલા હજ કા રિસાલત પૂરા હુવા,
આખિર મે અહકર નાકારહ તમામ ઝાખિરીન સે બસદ
ઇલ્લિજ ગુઝરિશ કરના હ કે ઇસ મુબારક સફર મે મોકા
મહલ પર જહા આપ અપને લિય દુઆઓ કરે. તા વહાં
અહકર કા બી અપની દુઆઓ મ શામિલ રખ

يارب صل وسلم دآيب اعدا

على حبيبك خير الحق كلهم

اللهم تقبل منا انك انت السميع العليم وتب
 علينا انك انت التواب الرحيم
 الله اكبر كبيرا
 والحمد لله كثيرا وسبحان الله بكرة واصيلا
 والله الموفق والسستعان-

तालिबे दुआ
 छिन्नपुरल्लमान पालनपूरी (काकोसी)
 ०८३२३८७२१६१

મોઅલિફ કી દીગર મુફીદ કિતાબે

૧	અસ્લાફ કી તાલિમે ઈસ્માના જિંદગી	મન્ઝરે આમ પર આ ચુકી હ
૨	મોહબ્બતે રસૂલ નકલ વ અકલ કી રોશની મેં	મન્ઝરે આમ પર આ ચુકી હ
૩	આસાન હજ (ઉર્દૂ, હિંદી, ગુજરાતી)	મન્ઝરે આમ પર આ ચુકી હ
૪	ઈદુલ ફિત્ર કા પૈગામ ઉમ્મતે મુસ્લિમા કે નામ	મન્ઝરે આમ પર આ ચુકી હ
૫	ખુત્બાતે દઅવત (જિલ્દ અબ્વલ) બયાનાત મવલાના અહમદ લાટ સાહબ	મન્ઝરે આમ પર આ ચુકી હ
૬	શબે બરાઅત કા પૈગામ ઉમ્મે મુસ્લિમા કે નામ	મન્ઝરે આમ પર આ ચુકી હ
૭	રમઝાનુલ મુબારક તરબિયત કા મહીના	મન્ઝરે આમ પર આ ચુકી હ
૮	ઈદુલ અદહા કા પૈગામ ઉમ્મતે મુસ્લિમા કે નામ	મન્ઝરે આમ પર આ ચુકી હ

૯	હજજતુલ વદાઅ	મન્જરે આમ પર આ ચુકી હ
૧૦	શબે કદ્ર કા પૈગાર ઉમ્મતે મુસ્લિમા કે નામ	મન્જરે આમ પર આ ચુકી હ
૧૧	હજ કા પૈગાર ઉમ્મતે મુસ્લિમા કે નામ	મન્જરે આમ પર આ ચુકી હ
૧૨	ખુબ્બાતે સલફ (જિલ્લ બલ)	મન્જરે આમ પર આ ચુકી હ
૧૩	ખુબ્બાતે સલફ (જિલ્લ દીમ)	મન્જરે આમ પર આ ચુકી હ
૧૪	ખુબ્બાતે સલફ (જિલ્લ સૌમ)	ઝેરે તબઅ
૧૫	ખુબ્બાતે સલફ (જિલ્લ ચહારમ)	ઝેરે તબઅ
૧૬	રસૂલુલ્લાહ ﷺ કી અખ્લાકી જિંદગી	ઝેરે તબઅ
૧૭	નફહતુદ દઅવહ વતબ્લીગ (અરબી)	ઝેરે તબઅ
૧૮	મેઅરાજ કા સફર	ઝેરે તબઅ

مؤلف کی دیگر مطبوعات

مکتبہ ابن عباس (مسیحی)

Mobile: 9967300274

9323872161